

Burgers te boek

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein
Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR), 1945-2003

Hanno de Vries
Versie terinzagelegging

Oktober 2006 (PWAA)

Burgers te boek

Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein bevolkingsadministratie en reisdocumenten,
1945 - 2003

Hanno de Vries
Versie terinzagelegging

Oktober 2006 (PWAA)

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een projectorganisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers, eerder overgedragen archieven worden ook eerder volledig toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd wordt met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zou bij de invoering van de nieuwe wet in een korte periode moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar, noch hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de Archiefwet 1962 zijn grote achterstanden ontstaan in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en in het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst. In inspectierapporten van de Rijksarchiefdienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk is geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in het geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens op zich moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT gaat ervan uit dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebeoordeling van handelingen van overheidsorganen staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de Rijksarchiefdienst worden overgebracht moet het handelen van de overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat van de selectie op basis van deze doelstelling bronnen voor de kennis van en het inzicht in de

Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken is de methode institutioneel onderzoek van PIVOT. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou *moeten* zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overbrenging van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT hen daarbij adviseren. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure 'Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' (Rijksarchiefdienst/PIVOT, 's-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen gezamenlijk ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de periode 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt de Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop overheidsorganen handelend optreden en omvat:

1. een historische schets van het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:
 - de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
 - de overheidsorganen en overige actoren;
 - de onderlinge relaties tussen de actoren;
 - de beleidsinstrumenten;
 - een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.
2. een overzicht van de handelingen die overheidsorganen verrichten of hebben verricht, inclusief:
 - de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum);
 - de grondslag (bron) van elke handeling;
 - het product van de handeling (indien bekend).

Zo mogelijk worden de handelingen thematisch of procedureel geordend, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op het totstandbrengen van een product, dat een actor verricht ter vervulling van een taak of op grond van een bevoegdheid. Aangezien we niet alleen willen beschrijven wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende

algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven en literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. 'Actor' volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als "een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein". Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van overheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de Archiefwet 1995 wordt, gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht, onder 'overheidsorgaan' verstaan "organen van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend". Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden de handelingen van particuliere instellingen niet opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het "basis selectiedocument" (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt uit de beschrijving van het RIO. In overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst bezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgebracht worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerp selectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)(en) de ontwerp-selectielijst aan aan de minister van OCenW. De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overbrenging van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de gegevensbestanden bij de verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen is PIVOT werkzaam. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches en in de toekomst wellicht beeldplaat. Inmiddels kon uitbreiding van de opslagcapaciteit met ca. 25 km. van bestaande depots in het Algemeen Rijksarchief worden gerealiseerd door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Algemeen Rijkarchief/PIVOT/Den Haag, juni 1995.

Inhoudsopgave

INLEIDING	10
BEVOLKINGSADMINISTRATIE.....	11
<i>Afbakening</i>	11
<i>Historische ontwikkeling van de bevolkingsadministratie</i>	13
REISDOCUMENTENBELEID	14
NATIONALE CHIPKAART	14
ACTOREN	16
BELEIDSTERREIN BEVOLKINGSADMINISTRATIE	16
BELEIDSTERREIN REISDOCUMENTEN	23
BELEIDSTERREIN NATIONALE CHIPCARD	26
AFKORTINGEN	27
BEVOLKINGSADMINISTRATIE: ALGEMEEN	28
<i>Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening</i>	28
HANDELINGEN.....	29
<i>Algemene handelingen</i>	29
<i>Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening</i>	32
BEVOLKINGSREGISTER (1945-1994)	36
ONTWIKKELINGEN TOT 1945	36
<i>Bevolkingsregisters en verblijfregisters</i>	36
RECONSTRUCTIE VAN DE BEVOLKINGSBOEKHOUDING NA WO II	39
ONTWIKKELINGEN NA 1945.....	39
<i>Deregulering</i>	40
<i>Emancipatie van de vrouw</i>	40
<i>Deconfessionalisering, informatieverstrekking en bescherming van de persoonlijke levenssfeer</i>	40
<i>Automatisering</i>	41
<i>Handelingen</i>	44
<i>Algemene regelgeving</i>	44
<i>Reconstructie bevolkingsboekhouding</i>	44
<i>Advies</i>	46
<i>Centrale registraties (RIB)</i>	47
<i>Modellen en formulieren</i>	47
<i>Opneming in en afvoering van het bevolkingsregister</i>	49
<i>Vermelding van gegevens</i>	51
<i>Informatieverstrekking</i>	53
<i>Fysiek beheer</i>	56
<i>Controle en toezicht</i>	57
<i>Automatisering</i>	58
CENTRALE PERSONENADMINISTRATIE (CPA)	60
HANDELINGEN.....	62
<i>Voorgeschiedenis</i>	62
<i>Algemene regelgeving</i>	63
<i>Praktijkproef CPA</i>	64
GEMEENTELIJKE BASISADMINISTRATIE PERSOONSgegevens (GBA)	66
<i>De weg naar de GBA</i>	66
<i>De werking van de GBA</i>	68
<i>Formalisering structureel periodiek overleg</i>	71
<i>Operationalisering</i>	72
<i>Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA)</i>	72
HANDELINGEN.....	74
<i>Algemene regelgeving</i>	74

<i>Structureel periodiek overleg</i>	75
<i>Begeleidingsgroep GBA</i>	75
<i>Praktijkproeven</i>	75
<i>Centrale registers</i>	78
<i>Persoonslijsten</i>	79
<i>Systeembeschrijving</i>	81
<i>Schouwing en toetsing</i>	83
<i>GBA-audits</i>	85
<i>Netwerk</i>	88
<i>Aansluiting op het netwerk door gemeenten</i>	89
<i>Aansluiting op het netwerk door afnemers</i>	89
<i>Gegevensverstrekking uit een basisadministratie</i>	90
<i>Gegevensverstrekking aan het CBS</i>	90
<i>Afstemmingsberichten</i>	91
<i>Bewerking</i>	92
<i>Bescherming persoonlijke levenssfeer</i>	92
<i>Kosten</i>	92
<i>Operationalisering</i>	94
<i>Modernisering GBA</i>	95
REISDOCUMENTEN	97
REISDOCUMENTENBELEID ONDER BUITENLANDSE ZAKEN (TOT 1990/1991)	98
<i>Decentralisatie</i>	99
<i>Het 'Europese' paspoort</i>	99
<i>De Paspoortwet</i>	100
REISDOCUMENTENBELEID ONDER BINNENLANDSE ZAKEN (SINDS 1990/1991)	101
<i>Oplossing van geërfde knelpunten</i>	101
<i>Reisdocumenten voor niet-Nederlanders</i>	102
<i>Weigering en vervallenverklaring</i>	102
<i>Paspoortgelden</i>	103
<i>Europese identiteitskaart</i>	104
<i>Nieuwe Generatie Reisdocumenten</i>	104
<i>Basisregister Reisdocumenten</i>	106
<i>BeveiligingsNet</i>	106
HANDELINGEN	107
<i>Algemene handelingen</i>	107
<i>Algemene regelgeving</i>	110
<i>Fysiek en administratief beheer</i>	113
<i>Beveiliging</i>	115
<i>Vervalsing</i>	116
<i>Administratie</i>	117
<i>Reisdocumenten voor niet-Nederlanders</i>	119
<i>Weigering en vervallenverklaring</i>	120
<i>Paspoortgelden</i>	121
<i>Nieuwe Generatie Reisdocumenten</i>	123
<i>Basisregister reisdocumenten</i>	124
<i>BeveiligingsNet</i>	125
HET ONTWIKKELEN VAN DE NATIONALE CHIPCARD	127
HANDELINGEN	128
PERSOONSNUMMER	129
HANDELINGEN PERSOONSNUMMER	130
<i>beleid en regelgeving</i>	130
<i>Advies</i>	130
OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN	132
WET- EN REGELGEVING	132
<i>Bevolkingsadministratie (1936/1945 - 2003)</i>	132

Reisdocumenten (1992-1999).....132

Inleiding

Dit rapport behelst het onderzoek naar het bevolkingsadministratie- en reisdocumentenbeleid vanaf 1945. Eigenlijk gaat het hierbij om drie (deel)beleidsterreinen: het bevolkingsadministratiebeleid, het reisdocumentenbeleid en het beleid inzake de nationale chipcard. Het bevolkingsadministratiebeleid, dat rond het midden van de negentiende eeuw in de vorm van het bevolkingsregister gestalte kreeg, viel van meet af aan onder de zorg van de minister van Binnenlandse Zaken. Voor het paspoort- of reisdocumentenbeleid was aanvankelijk (vanaf 1813) de minister van Buitenlandse Zaken verantwoordelijk, maar in 1992 is dit (deel)beleidsterrein aan de minister van Binnenlandse Zaken overgedragen. De afweging dat bij het 'personaliseren' (op naam zetten) van een reisdocument zwaar geleund werd op het bevolkingsregister en dat in het kader van de fraudebestrijding een betere coördinatie tussen beide beleidsterreinen wenselijk was, zal tot deze overdracht geleid hebben. Het derde beleidsterrein, dat van de nationale chipcard, is van recente datum, te weten 1993, toen de minister van Binnenlandse Zaken de ontwikkeling van een kaart met elektronische gegevens als legitimatiebewijs ter hand nam. Deze drie deelbeleidsterreinen zijn bij het aantreden van het kabinet Kok II, medio 1998, overgedragen aan de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid.

Binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken was in de eerste decennia na de oorlog de afdeling (later directie) Binnenlands Bestuur primair belast met de bevolkingsadministratie. Aspecten van dit beleidsterrein die in de sfeer van de automatisering lagen, werden echter behandeld door de directie Overheidsorganisatie en Automatisering (O en A).¹ In 1987 werden deze twee directies samengevoegd tot het Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur (DGOB), waaraan in 1992 tevens de zorg voor het reisdocumentenbeleid² en in 1993 die voor de nationale chipcard werd toevertrouwd.

De indeling van dit rapport weerspiegelt de driedeling van het onderzoek in de (deel)beleidsterreinen 'bevolkingsadministratie', 'reisdocumenten' en 'nationale chipcard'. De eerste vier hoofdstukken van dit rapport zijn gewijd aan het bevolkingsadministratiebeleid over de jaren 1945 - 2003. Achtereenvolgens komen aan de orde: het bevolkingsregister, het (naderhand afgeblazen) project rond de invoering van een Centrale Personen Administratie (CPA) en het vanaf 1984/1994 vigerende GBA-stelsel. Het reisdocumentenbeleid sinds de overdracht van de verantwoordelijkheid aan de minister van Binnenlandse Zaken in 1992 is onderwerp van het vijfde hoofdstuk. Het beleid inzake de nationale chipcard komt in het laatste hoofdstuk aan bod.

Tot slot enkele opmerkingen over de zogenaamde 'algemene handelingen'. Naast beleidsspecifieke handelingen die op grond van wet- en regelgeving of andere bronnen zijn geformuleerd, zijn in elk RIO zogenaamde 'algemene handelingen' opgenomen: d.w.z. handelingen die op elk beleidsterrein kunnen voorkomen en geen grondslag in de wet- en regelgeving op het betreffende beleidsterrein hebben. Men denke hierbij aan een handeling als 'het vaststellen van het beleid' of 'het voorbereiden van een wet'. Dergelijke handelingen worden gewoonlijk aan het begin van het RIO opgesomd. Op verzoek van de Centrale Archief Selectiedienst, die aan de hand van dit RIO en het bijbehorende basisselectiedocument de archieven van de rijksoverheid zal bewerken, zijn in het voorliggende rapport algemene handelingen waar mogelijk naar het product toe geformuleerd, opdat hun neerslag gemakkelijker geïdentificeerd kan worden. De 'wet Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens' (wet GBA) zal men aldus als neerslag van de handeling 'het voorbereiden van de wet GBA' moeten aanmerken. Algemene handelingen als 'het voorbereiden van een wet ...' dienen derhalve slechts als vangnet voor handelingen die niet gedekt worden door de meer specifiek geformuleerde handelingen.

Algemene handelingen zijn voor elk der (deel)beleidsterreinen afzonderlijk opgenomen, omdat de periodisering van het handelen van de actor 'minister van Binnenlandse Zaken / minister van GSI' per (deel)beleidsterrein verschilt. In het geval van het (deel)beleidsterrein reisdocumenten worden zij aan het begin van het betreffende hoofdstuk genoemd. In het geval van het (deel)beleidsterrein bevolkingsadministratie, dat meerdere hoofdstukken bestrijkt, is een apart hoofdstuk voor de algemene handelingen gereserveerd. Voor het deelbeleidsterrein nationale chipcard worden de algemene handelingen ondervangen door die in het RIO Overheidsinformatievoorziening.

Bevolkingsadministratie

Een groot aantal organen van de overheid maakt bij de uitvoering van hun publieke taken - bijvoorbeeld op het gebied van leerplicht, kiesrecht, sociale zekerheid, gezondheidszorg en (tot een aantal jaar geleden) dienstplicht - gebruik van persoonsgegevens van burgers: niet alleen voor identificatie van zo'n burger, maar veelal ook als basis voor beslissingen over hem. Dit geldt ook voor instanties die publieke taken behartigen op het gebied van de sociale verzekering en de pensioensvoorziening. Voor verkrijging of verificatie van deze persoonsgegevens zijn die organen in hoofdzaak aangewezen op de bevolkingsadministratie: de verzameling persoonsgegevens van mensen die in Nederland woonachtig zijn. Het doel van het bevolkingsadministratiebeleid van de minister zou men dan ook kunnen samenvatten als het scheppen van kaders voor het verzamelen en op een doelmatige wijze beschikbaar stellen van betrouwbare informatie omtrent de bevolking van Nederland ten behoeve van de uitvoering van publieke taken.

Afbakening

De bevolkingsadministratie of bevolkingsboekhouding vindt zijn oorsprong in het midden van de negentiende eeuw en moet niet verward worden met de registers van de Burgerlijke Stand en de periodieke volkstellingen, die beide niet alleen van vroegere datum zijn, maar bovendien een geheel andere functie vervullen. Wel is sprake van een zekere wisselwerking tussen deze drie administratievormen: zo ontleent de bevolkingsadministratie in belangrijke mate haar gegevens aan de registers van de Burgerlijke Stand en zijn de volkstellingen lange tijd mede als controle-instrument voor de bevolkingsadministratie aangewend. Van grote invloed op het bevolkingsadministratiebeleid is ten slotte ook het beleid van de overheid met betrekking tot persoonsregistraties, in het bijzonder waar het de bescherming van de persoonlijke levenssfeer der geregistreerden betreft.

Burgerlijke Stand

De Burgerlijke Stand is de officiële registratie van feiten die van het grootste belang zijn voor de algemene rechtspositie van personen onder het personenrecht (de zgn. 'burgerlijke staat') - zoals bloed- en aanverwantschap, het gehuwd, ongehuwd of gehuwd (geweest) zijn, de status van minder- of meerderjarigheid, enz. De Burgerlijke Stand wordt in de eerste plaats bijgehouden om belanghebbenden een zo zeker mogelijk bewijs van deze feiten te verschaffen.

De Burgerlijke Stand is opgebouwd uit akten die in verschillende registers zijn geordend, te weten die van geboorte, van huwelijksaangiften, van huwelijken en scheidingen en van overlijden³. Zij worden in iedere gemeente bijgehouden door de ambtenaren van de Burgerlijke Stand. Behalve het aanleggen van akten voor de aangiften van geboorte en overlijden en de huwelijksluiting maken zij bovendien aantekening van latere naamswijzigingen, wettigingen en naturalisaties (op de geboorteakten) en van nietigverklaringen van huwelijken, echtscheidingen en huwelijksontbindingen na een scheiding van tafel en bed (op de huwelijksakten). Wanneer dit laatste betrekking heeft op echtelieden wier huwelijksakte *niet* is opgenomen in de Nederlandse registers van de Burgerlijke Stand, worden deze aantekeningen opgenomen in een afzonderlijk landelijk register dat in de gemeente 's-Gravenhage wordt gehouden.

De Burgerlijke Stand is een creatie van de Franse Tijd en werd in Nederland door Napoleon bij Keizerlijk Decreet van 1810 in het leven geroepen. De inrichting van de registers van de Burgerlijke Stand was geregeld in de *Code Civil*, die tot de invoering van het eerste Nederlandse Burgerlijk Wetboek in 1838 van kracht bleef. Sedertdien vindt ze haar grondslag in het Burgerlijk Wetboek⁴ en de daarop gebaseerde besluiten. Het beleid betreffende de Burgerlijke Stand valt derhalve onder de zorg van de minister van Justitie. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de overheid op dit beleidsterrein heeft nog niet plaats gevonden.

Voor de bevolkingsboekhouding zijn de registers van de Burgerlijke Stand van zeer grote waarde, wegens de bewijsfunctie van de hierin opgenomen akten. De gegevens in de bevolkingsboekhouding worden grotendeels aan deze akten ontleend. Tot 1861 waren het dan ook de ambtenaren van de Burgerlijke Stand die de bevolkingsregisters van de gemeenten bijhielden. Niettemin moet de Burgerlijke Stand beschouwd worden als een afzonderlijke registratie met een geheel eigen functie en staat het beleid van de minister van Justitie in dezen in principe los van het bevolkingsadministratie- en het reisdocumentenbeleid van de minister van Binnenlandse Zaken / minister voor Grote Steden en Integratiebeleid, dat onderwerp van deze studie is.

Volkstellingen

Onder volkstelling wordt verstaan: de vaststelling van overheidswege van de omvang van de bevolking in een bepaald gebied op een bepaald tijdstip. De gegevens die aldus verzameld worden, dienen als informatie bij de voorbereiding van het beleid, bijvoorbeeld met betrekking tot de dienstplicht of het heffen van belastingen.

Hoewel reeds tijdens het *Ancien Régime* in de afzonderlijke Nederlandse gewesten volkstellingen gehouden werden, vonden de eerste nationale tellingen in ons land pas in de Franse tijd plaats, te weten in 1795 en 1807/08. Regelmatig terugkerende tellingen werden pas vanaf 1829 gehouden, in de vorm van de zgn. 'tienjaarlijkse algemene volkstelling'. Aanvankelijk vonden deze tellingen nog op grond van koninklijk besluiten plaats⁵; een wettelijke basis zou pas een halve eeuw later verschijnen.⁶ Bij wijziging van de wet in 1918 werd bepaald dat volkstellingen voortaan gehouden zouden worden in ronde jaren of het daarop volgende jaar (1920/1921, 1930/1931 enz.). De volkstelling die aldus voor 1940/1941 stond gepland, kon wegens de oorlog geen doorgang vinden.⁷ Na de Tweede Wereldoorlog werd daarom besloten van het oude ritme af te wijken en de eerstvolgende (twaalfde) volkstelling reeds in 1947 te houden⁸. De volgende volkstellingen werden conform de oude praktijk in 1960 en 1971 gehouden.

Volkstellingen waren bedoeld om periodiek vanuit verschillende gezichtspunten een beeld van de bevolking te verkrijgen. Van meet af aan werd onder 'volkstelling' dan ook meer verstaan dan het door tellen vaststellen van het aantal inwoners van Nederland. De eerste volkstellingen van de negentiende eeuw behelsden bijvoorbeeld ook de telling van de ingezetenen naar geslacht, burgerlijke staat, religieuze gezindte en beroep. Ook vonden actuele kwesties hun weerslag in de tellingen. Zo waren bij de volkstelling van 1899, als gevolg van de toegenomen aandacht voor slechte woontoestanden, voor het eerst vragen over de huisvesting van gezinnen en alleenstaanden opgenomen. Evenzo werden als gevolg van de moeilijke positie van de academici in de jaren '20 van de twintigste eeuw specifieke vragen aan deze bevolkingsgroep opgenomen in de telling van 1930. De uitbreiding en verdere differentiatie van het takenpakket van de overheid na de Tweede Wereldoorlog en het uitdijende terrein en de intensivering van het wetenschappelijk onderzoek deden de inhoud van de volkstellingen nog verder toenemen. Problemen als ruimtelijke ordening, stimulering van de werkgelegenheid en scholing van de beroepsbevolking vonden hun weerslag in de vragen in de naoorlogse volkstellingen. Als weerspiegeling van de maatschappelijke ontwikkeling werd het aantal probleemvelden en daarop gerichte onderzoeksgebieden dat door een volkstelling werd bestreken, geleidelijk uitgebreid. Hierdoor groeide de volkstelling uit van een demografische naar een sociale structuurtelling.

Als gevolg van dat alles was de volkstelling van 1971 de uitgebreidste die Nederland tot dan gekend had. Ook werden de gegevens die bij deze telling verzameld waren, voor het eerst met de computer bewerkt. Tegen deze achtergrond stak een publieke storm op over de vraag of bij de volkstelling wel voldoende rekening gehouden werd met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de getelden. Voor het eerst weigerden mensen ook op grote schaal mee te werken aan de volkstelling. Hoewel in de nieuwe Volkstellingenwet was aangekondigd dat weigeraars strafrechtelijk vervolgd konden worden⁹, werd hiervan afgezien, omdat het onmogelijk bleek alle gevallen van weigering op te sporen. De proeftelling die aan de volkstelling van 1980/81 voorafging, stuitte op nog meer tegenstand, met name in de grote steden. De geringe bereidheid van de bevolking om aan een nieuwe volkstelling mee te werken en de bijgevolg twijfelachtige betrouwbaarheid van de

statistische resultaten daarvan deden de regering dat jaar van een volkstelling afzien. Wel behield zij zich de mogelijkheid voor om in het tijdvak 1982-1986, na een uitgebreide voorlichtingscampagne en na de totstandkoming van wettelijke maatregelen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, alsnog een volkstelling te houden.¹⁰ Twijfels of na de totstandkoming van de Wet persoonsregistraties (WPR) het algemene onbehagen ten aanzien van de volkstellingen zou verdwijnen, bleven echter bestaan. Nadat men ook nog eens had vastgesteld dat de kosten van een eventuele proeftelling waarschijnlijk niet tegen de baten zouden opwegen, werd besloten geen volkstellingen meer te houden en de volkstellingenwet in te trekken, hetgeen in 1991 gebeurde. Internationale verplichtingen, zoals het verstrekken van gegevens met betrekking tot de bevolkingsstatistiek aan de Europese Commissie en de Verenigde Naties, werden ondervangen door alternatieven die de goed functionerende bevolkingsboekhouding bood. Zo kan het CBS als afnemer van GBA-gegevens over correcte gegevens beschikken. Volkstellingen zijn dan ook overbodig geworden.

De volkstellingen behoorden tot competentie van de minister van Economische Zaken. Onder hem ressorteren de Centrale Commissie voor de Statistiek en het Centraal Bureau van de Statistiek, dat de verzamelde gegevens bewerkt. Het handelen van de overheid met betrekking tot de volkstellingen is meegenomen in het institutioneel onderzoek naar de wetenschappelijke voorbereiding van het regeringsbeleid.¹¹

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

De algemene bezorgdheid over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de vastlegging van persoonsgegevens, die in de jaren '70 in het verzet tegen de volkstellingen tot uiting kwam, en de verheffing van het recht op de bescherming van de privacy tot grondrecht bij de Grondwetswijziging van 1983 zijn van grote betekenis geweest voor het bevolkingsadministratiebeleid. Overigens was het beleid van de minister van Binnenlandse Zaken erop gericht de bevolkingsboekhouding buiten het toepassingsgebied van de wettelijke maatregelen te houden die de minister van Justitie ten aanzien van particuliere registraties tot stand zou brengen, en in plaats daarvan een eigen privacy-reglement te formuleren. Wel werd er naar gestreefd dit reglement in de pas te laten lopen met de bepalingen die ten aanzien van de particuliere persoonsregistraties golden.

Het beleid omtrent de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de registratie van persoonsgegevens door particulieren is opgenomen in het RIO *Persoonsregistraties*.¹²

Historische ontwikkeling van de bevolkingsadministratie

In verband met de derde algemene volkstelling (1849) verschenen niet alleen voorschriften omtrent het aanleggen van de (gemeentelijke) bevolkingsregisters (waarin aan de hand van de volkstelling verkregen gegevens waren vastgelegd), maar werd tevens bepaald dat deze registers met ingang van 1 januari 1850 moesten worden bijgehouden. Hiermee was de moderne bevolkingsboekhouding geboren. Evenals de volkstellingen was de bevolkingsadministratie aanvankelijk bij Koninklijk Besluit geregeld en werd ze pas in de loop van de tweede helft van de negentiende eeuw van een wettelijke basis voorzien.¹³

In de twintigste eeuw werd er voortdurend naar gestreefd de functionele inrichting van de bevolkingsregistratie te verbeteren, teneinde sneller en beter informatie te verstrekken aan de zgn. 'afnemers' – de instanties die voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens uit de bevolkingsadministratie betrekken. In 1936 leidde dit streven tot de definitieve invoering van het persoonskaartenstelsel, dat tot 1994 in gebruik is geweest. In de jaren '70 werden plannen ontwikkeld om de verstrekking van persoonsgegevens aan afnemers voortaan centraal te laten plaats vinden en hiertoe de belangrijkste gegevens onder te brengen in een Centrale Personenadministratie (CPA). Dit voornemen stuitte echter op dermate grote bezwaren in de samenleving dat het geen doorgang heeft kunnen vinden. Om toch tot efficiëntere informatiestromen tussen de gemeentelijke

bevolkingsregisters en afnemers te komen, is in de jaren 1984-1994 de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA) ontwikkeld, die gebruikmaakt van geautomatiseerde gegevensbestanden en een geautomatiseerde informatie-uitwisseling. De GBA heeft in 1994 het persoonskaartenstelsel vervangen.

Reisdocumentenbeleid

Onder een reisdocument wordt verstaan een door de regering verstrekt document dat niet alleen ter legitimatie van zijn houder dient, maar ook als bewijs van zijn nationaliteit. Omdat de meeste landen het bezit van een dergelijk document als voorwaarde stellen voor toelating tot hun grondgebied, is de houder van zo'n document in staat om naar het buitenland te reizen en daar te verblijven. Aan dit gegeven ontleent het document zijn naam. Het reisdocumentenbeleid is gericht op de ontwikkeling van betrouwbare reisdocumenten ten behoeve van personen met de Nederlandse nationaliteit en het creëren van voorzieningen voor een klantvriendelijke verstrekking van dergelijke documenten aan Nederlanders (alook bepaalde categorieën vreemdelingen) die het recht hebben het land te verlaten.

Tot het begin van de jaren '90 van de twintigste eeuw viel het reisdocumentenbeleid onder de verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Zaken. Dit regime, dat gedeeltelijk nog van 1813 dateerde en sinds 1952 nauwelijks gewijzigd was, is behandeld in het RIO *Gedane Buitenlandse Zaken*.¹⁴ Met de inwerkingtreding van de Paspoortwet in 1992, die de verantwoordelijkheid voor het reisdocumentenbeleid bij de minister van Binnenlandse Zaken legde, kwam een einde aan deze praktijk. In het voorliggende Rapport Institutioneel Onderzoek wordt aandacht geschonken aan de factoren die tot deze overdracht hebben geleid en wordt het handelen van de overheid inzake het reisdocumentenbeleid sinds de inwerkingtreding van de Paspoortwet in kaart gebracht.

Nationale chipkaart

Een chipcard is een kaart waarop (persoons- of andere) gegevens elektronisch in een chip zijn opgeslagen en daardoor gebruikt kan worden als identiteitsbewijs, toegangspas of digitale portemonnee. Ter bevordering van het gebruik van de chipcard werd in 1993 op initiatief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Economische Zaken het Nationaal Chipcard Platform opgericht dat kennis over deze informatiedrager te verzamelen en te verspreiden. Dit platform is in 1999 opgeheven.

Het hoofdstuk dat aan dit onderwerp is gewijd, zou oorspronkelijk worden opgenomen in het RIO *Overheidsinformatievoorziening*.¹⁵ Omdat de chipcard naar haar aard en wezen dichter bij het reisdocument staat dan bij de overheidsinformatievoorziening, is besloten het hoofdstuk aan dit rapport toe te voegen.

Verantwoording aanvullend onderzoek

Na de opstelling van het Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) 'Burgers te boek : een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein Bevolkingsadministratie en reisdocumenten, 1945-1999' en het daarop gebaseerde basisselectiedocument (BSD) is aanvullend onderzoek gedaan. Beide werkstukken hebben betrekking op de periode tot en met 1999. Sindsdien hebben de ontwikkelingen op het gebied van bevolkingsadministratie en reisdocumenten niet stilgestaan. Door het agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is daarom verzocht om, in het kader van de verbetering van de informatievoorziening en -huishouding, het al bestaande werk te actualiseren voor wat betreft de

nieuwe handelingen van de minister die de bevolkingsadministratie en reisdocumenten in portefeuille heeft.

De actualisatie houdt overigens niet in dat er handelingen uit het oorspronkelijke RIO en BSD in dit document worden overgenomen en van verbeteringen worden voorzien (zo is de hoofactor op het gebied van basisadministratie en reisdocumenten sinds medio 2003 niet meer de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, maar de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties). Wel zijn er drie nieuwe actoren bijgekomen, namelijk de voornoemde minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, Adviescommissie Modernisering GBA en de Adviescommissie betreffende het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid (Commissie-van Thijn).

Actoren

In het navolgende overzicht zijn de actoren per (deel)beleidsterrein geordend op zorgdrager. Binnen elke zorgdrager worden eerst de ministers behandeld en vervolgens de onder hem ressorterende kleinere actoren, in chronologische volgorde.

Beleidsterrein bevolkingsadministratie

Zorgdrager: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Minister van Binnenlandse Zaken (1936/1945-1998)

Sinds de invoering van de bevolkingsboekhouding in 1849/1850 was de minister van Binnenlandse Zaken belast met de verantwoordelijkheid voor dit beleidsterrein. Zijn handelen was in hoofdzaak beperkt tot het stellen van kaders voor het optimaal functioneren van de bevolkingsadministratie, door het voorbereiden van wet- en regelgeving en het instellen van adviserende, toezichhoudende en uitvoerende organen. In 1998 werd deze verantwoordelijkheid overgedragen aan de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid.

Binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken was aanvankelijk de afdeling (later directie) Binnenlands Bestuur belast met de bevolkingsadministratie. In 1987 werd de naam van dit onderdeel van de organisatie veranderd in Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur (DGOB). Hieronder ressorteerde het Projectbureau GBA, dat in 1984 in het leven werd geroepen om de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens voor te bereiden en gehuisvest werd in het gebouw van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters. Na de realisatie van de GBA in 1994 werd dit projectbureau samengevoegd met het Projectbureau Reisdocumenten (dat eveneens onder DGOB viel) tot de afdeling Reisdocumenten en Bevolkingsadministratie, die met de uitvoering van het beleid werd belast.

Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-)

Met het aantreden van het tweede kabinet-Kok in 1998 werd voor het grote steden- en integratiebeleid een minister zonder portefeuille aangesteld, die een aantal verantwoordelijkheden van de minister van Binnenlandse Zaken overnam, waaronder die voor de beleidsterreinen bevolkingsadministratie en reisdocumenten.

Als minister zonder portefeuille kon hij gebruik maken van organisatie-onderdelen van het departement Binnenlandse Zaken. DGOB c.q. de afdeling Reisdocumenten en Bevolkingsadministratie bleef dus belast met de bevolkingsboekhouding, zij het nu onder de politieke verantwoordelijkheid van een andere minister.¹⁶ Overigens bleef de organisatie niet ongewijzigd: uit de afdeling Reisdocumenten en Bevolkingsadministratie kwam in 1998/1999 het agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) voort. Het BPR is niet alleen belast met de uitvoering van het beleid, maar ook met de beleidsvoorbereiding en wetgeving op het gebied van GBA en reisdocumenten.

Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters (1936/1945-1994)

De Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters had sinds de inwerkingtreding van het Besluit Bevolkingsboekhouding 1936 een tweeledige functie. Allereerst zag zij toe op het naleven van de wet en adviseerde zij de minister van Binnenlandse Zaken inzake nadere regelgeving. Daarnaast was zij belast met het houden van het centrale bevolkingsregister, waarin personen waren opgenomen die buiten de gemeentelijke bevolkings- en verblijfsregisters gehouden dienden te worden. Met de inwerkingtreding van de Wet GBA in 1994 is deze inspectie opgeheven.

Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding (1936/1945-1994)

De Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding was vanaf 1936 een adviescollege dat de minister van Binnenlandse Zaken voor het bevolkingsadministratiebeleid terzijde stond.

Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters ('Commissie-Simons') (1963-1967)

Als gevolg van de groei en het intensiever gebruik van de bevolkingsadministratie achtte de minister het nuttig alternatieve methoden en hulpmiddelen voor het van 1936 daterende bevolkingsboekhoudkundige systeem te onderzoeken. Hiertoe riep hij in 1963 de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters in het leven. Haar rapport legde de basis voor het concept van de Centrale Personenadministratie (CPA).

Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout') (1968-1969)

Ingesteld in 1968 is de Commissie Registratie Persoonsgegevens te beschouwen als de opvolger van de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters. Haar opdracht was toegespitst op het onderzoeken van alternatieve methoden van gegevensverstrekking uit de bevolkingsadministratie. Haar bevindingen zijn van belang geweest voor het concept van de Centrale Personenadministratie (CPA).

Begeleidingscommissie proef CPA (1974-1989)

Toen in 1974 de Centrale Personenadministratie (CPA) aan een praktijkproef werd onderworpen, werd de Begeleidingscommissie proef CPA belast met de bescherming van de privacy van de personen die in de bevolkingsadministratie van de participerende gemeenten waren opgenomen. Ze heeft tot 1989 bestaan, toen de regering de plannen omtrent de CPA opgaf.

Technische begeleidingsgroep CPA (1974-1989)

Met de technische aspecten van de praktijkproef met de Centrale Personenadministratie (CPA) werd een speciale begeleidingsgroep belast. Ook deze actor heeft tot 1989 bestaan, het jaar waarin de regering afzag van de invoering van de CPA.

Bestuurlijke Overlegcommissie voor Overheidsautomatisering (BOCO) (1975-ca. 1995)

Ingesteld in 1975 door de minister van Binnenlandse Zaken had deze commissie tot taak de samenwerking en coördinatie van de organen van het Rijk, de provincies en de gemeente op het gebied van de automatisering te bevorderen. Vanaf 1984, toen ze zich in hoofdzaak met informatievoorziening ging bezighouden, werd haar naam gewijzigd in 'Bestuurlijke Overlegcommissie Overheidsinformatie-voorziening'. Haar handelen is in kaart gebracht in het RIO *Overheidsinformatievoorziening*.¹⁷

De adviezen van deze commissie hebben geleid tot de oprichting van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (zie hieronder), het failliet van de Centrale Personenadministratie (CPA) en de invoering van de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA).

Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding ('Commissie-Zoutendijk') (1981-ca. 1984)

In de jaren '70 van de twintigste eeuw werd zichtbaar dat automatisering van de gemeentelijke bevolkingsadministratie de efficiency van de verstrekking van gegevens aan afnemers ten goede kon komen. Om de mogelijkheden van de automatisering nader te onderzoeken, stelde de minister van Binnenlandse Zaken in 1981 de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding in. Reeds het volgende jaar deed ze verslag van haar bevindingen. Ze schijnt tot ca. 1984 te hebben bestaan.

Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (1985-1995)

Conform de aanbeveling van de BOCO was de coördinatie van de persoonsinformatievoorziening rond 1985 in handen van de minister van Binnenlandse Zaken gekomen. Naast hem verscheen de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening als adviesraad, waarin verschillende andere ministers en lagere overheden vertegenwoordigd waren. Deze raad bestond uit de volgende leden:

- drie vertegenwoordigers van de minister van Binnenlandse Zaken, te weten één voor de persoonsinformatievoorziening (tevens secretaris), één voor de algemene openbare informatievoorziening en één voor het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds;
- twee vertegenwoordigers van de minister van Economische Zaken, te weten één voor de registratie ten behoeve van de economische verdedigingsvoorbereiding en één voor het Centraal Bureau voor de Statistiek;
- twee vertegenwoordigers van de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, te weten één voor de registraties in de welzijns- en gezondheidssector en één voor het archiefwezen;
- een vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken;
- een vertegenwoordiger van de minister van Defensie;
- een vertegenwoordiger van de minister van Financiën;
- een vertegenwoordiger van de minister van Justitie;
- een vertegenwoordiger van de minister van Onderwijs en Wetenschappen;
- een vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- een vertegenwoordiger van de minister van Verkeer en Waterstaat;
- een vertegenwoordiger van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (vanaf 1988);
- een vertegenwoordiger van de Sociale Verzekeringsraad (vanaf 1988);
- een vertegenwoordiger van de Nationale Raad voor de Volksgezondheid (vanaf 1991);
- een vertegenwoordiger van het Interprovinciaal Overleg;
- een vertegenwoordiger van de Unie van Waterschappen;
- vijf vertegenwoordigers van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten;
- een vertegenwoordiger van de Nederlandse Vereniging van Ambtenaren van de Burgerlijke Stand;
- een vertegenwoordiger van de Vereniging voor Bevolkingsboekhouding en Militaire Zaken;
- twee vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties die werkzaam / deskundig zijn op het terrein van de persoonsinformatievoorziening.

De voorzitter van de Voorlopige Raad werd door de minister van Binnenlandse Zaken uit het midden van de leden aangewezen; als secretaris fungeerde een der vertegenwoordigers van de minister van Binnenlandse Zaken, werkzaam op het Directoraat-Generaal Binnenlands Bestuur (vanaf 1987 het Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur).

Dit college, dat tot 1995 heeft bestaan, bracht o.a. adviezen met betrekking tot de gemeentelijke basisadministratie en het paspoortbeleid uit.

Commissie van toezicht praktijkproef GBA ('Commissie-Van Biene') (1988-1990)

In de praktijkproef die vanaf 1988 met de GBA gehouden werd, speelde deze Commissie van toezicht dezelfde rol als de Begeleidingscommissie proef CPA destijds in de praktijkproef met de CPA: ook zij moest waken over de privacy van de burgers die waren opgenomen in de bevolkingsadministratie van de gemeenten die aan de praktijkproef deelnamen.

Begeleidingsgroep GBA (1989-ca. 1995)

Dit orgaan, ook wel Gebruikersoverleg (daarvoor: Afnemersoverleg) genoemd, adviseerde de minister van Binnenlandse Zaken over belangrijke beleidsvoornemens in verband met de invoering van de Gemeentelijke Basis Administratie persoonsgegevens (GBA). Ze is ingesteld in de aanloopfase van de GBA en zal haar werkzaamheden na het in werking treden van de wet GBA beëindigd hebben.

(*) Gemeentebestuur van 's-Gravenhage (1994-)

Onder het regime van de Wet Bevolkings- en Verblijfsregisters was de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters belast met het beheer van een aantal centrale registers, waaronder het (centrale) schakelregister en de verzameling persoonskaarten van overleden personen. Nadat met het in werking treden van de Wet GBA de was opgeheven, werd het beheer van deze registers - nu vestigingsregister en centraal archief van overledenen geheten - opgedragen aan respectievelijk het gemeentebestuur van 's-Gravenhage en (ingevolge een bewaarovereenkomst) het Centraal Bureau voor de Statistiek, onder verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken.

Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Het kabinet-Balkenende I trad aan op 22 juli 2002 en werd demissionair op 16 oktober 2002. Met het aantreden van kabinet-Balkenende II op 27 mei 2003 werd in plaats van de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid een minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties aangesteld. Deze minister nam een aantal taken van de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid over en was (onder andere) verantwoordelijk voor persoonsgegevens en reisdocumenten.

Adviescommissie Modernisering GBA (2000 – 2001)

De Adviescommissie werd 6 maart 2000 (Stcrt. 2000, 50) ingesteld door de minister van Grote Steden- en Integratiebeleid. De commissie kreeg de opdracht om zich uit te spreken over de gewenste ontwikkeling, inrichting en positionering van de GBA binnen de toekomstige overheidsinformatievoorziening, met name ook in het licht van de ICT-ontwikkelingen. De commissie, de Commissie-Snellen, bracht haar advies uit op 29 maart 2001.

Adviescommissie betreffende het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid (Commissie-van Thijn) (2001 – 2002)

Medio 2001 stelde de Regiecommissie Stroomlijning Basisgegevens een interdepartementale, ambtelijke commissie in met de opdracht nieuwe kaders te formuleren voor het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid. Deze commissie - onder leiding van de voormalige burgemeester van Amsterdam, Ed van Thijn – kwam in juni 2002 met het rapport “Persoonsnummerbeleid in het kader van identiteitsmanagement”.

Zorgdrager: minister van Defensie

Minister van Oorlog (1944-ca. 1950)

Op het beleidsterrein bevolkingsadministratie heeft de minister van Oorlog kortstondig een rol gespeeld in het kader van de reconstructie van het Bevolkingsregister tijdens en na de bevrijding. Zijn handelen bleef echter beperkt tot overleg met de minister van Binnenlandse over de verplichtingen van dienstplichtigen tijdens deze operatie.

Zorgdrager: minister van Economische Zaken

Minister van Economische Zaken (1936/1945-)

Het optreden van de minister van Economische Zaken op het beleidsterrein bevolkingsadministratie vloeit voort uit zijn verantwoordelijkheid voor het Centraal Bureau voor de Statistiek en betreft in hoofdzaak regelgeving met betrekking tot de bevolkingsstatistiek.

Zorgdrager: minister van Financiën

Minister van Financiën (1994-2001)

Behalve als hoeder van 's Rijks schatkist treedt de minister van Financiën op het beleidsterrein bevolkingsadministratie op als de minister die voor de Belastingdienst verantwoordelijk is, wier gegevens voor een afnemer onontbeerlijk kunnen zijn om de gegevens die hij voor een persoon zoekt, in de Gemeentelijke Basis Administratie te kunnen vinden. Met betrekking tot dit laatste werden de feitelijke werkzaamheden verricht door de helpdesk van de Belastingdienst.

Zorgdrager: minister van Justitie

Minister van Justitie (ca. 1970-1989)

Als de verantwoordelijke bewindspersoon voor het persoonsregistratiebeleid was de minister van Justitie betrokken bij het voorbereiden van de Wet Centrale Personen Administratie, aangezien deze wet opzettelijk gehouden werd buiten de werkingssfeer van de Wet Persoonsregistraties en er in de Wet CPA een eigen privacy-regeling opgenomen moest worden. De directe bemoeienissen van de minister van Justitie op het beleidsterrein kwamen ten einde, toen de minister van Binnenlandse Zaken besloten had het wetsvoorstel CPA in te trekken en te vervangen door een wetsvoorstel waarop de WPR wel van toepassing zou zijn.

Staatscommissie bescherming persoonlijke levenssfeer in verband met persoonsregistraties ('Staatscommissie-Koopmans') (1972-1976)

Nadat tijdens de volkstelling van 1970 gebleken was dat onder de bevolking een grote behoefte bestond aan wettelijke maatregelen die de persoonlijke levenssfeer bij persoonsregistraties zouden beschermen, stelde de minister van Justitie in 1972 een staatscommissie in als adviesorgaan inzake deze materie. Het handelen van deze actor op dit (nieuwe) beleidsterrein wordt besproken in het RIO *Persoonsregistraties*.¹⁸ Voor het bevolkingsadministratiebeleid is de Staatscommissie van betekenis geweest door haar advies over het voorontwerp van de wet op de Centrale Personen Administratie (CPA).

Permanente Commissie van advies voor zaken van de Burgerlijke Stand en voor nationaliteits-aangelegenheden (1994-)

De Permanente Commissie is in 1994 door de minister van Justitie ingesteld om advies te geven op het gebied van het personen- en familierecht, de Burgerlijke Stand en het nationaliteitsrecht, zowel voor wetgeving als in geval van beleidsproblemen die zich bij ministeries en gemeenten (m.n. de Burgerlijke Stand) voordoen. In deze interdepartementale commissie zijn behalve de minister van Justitie o.a. ook de minister van Binnenlandse Zaken / de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, de minister van Buitenlandse Zaken, het Openbaar Ministerie en enkele gemeenten vertegenwoordigd. Sinds de invoering van het GBA-stelsel en de daaraan inherente opheffing van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters vervult de Permanente Commissie de rol van vraagbaak voor praktische problemen op het beleidsterrein van de bevolkingsboekhouding.

Registratiekamer (1994-)

Tijdens de praktijkproef GBA in de jaren 1988-1990 zag de commissie-Van Biene toe op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van diegenen die in de proefbestanden van de GBA waren opgenomen. Sinds de inwerkingtreding van de Wet Persoonsregistraties in 1988 ziet ook de Registratiekamer toe op de werking van persoonsregistraties, en wel binnen en buiten de overheid. Met de inwerkingtreding van de Wet GBA in 1994 oefende de Registratiekamer deze bevoegdheid dus ook uit voor wat betreft het specifieke onderwerp 'GBA'.

Zorgdrager: minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Minister van Sociale Zaken (1945-1967)

Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid (1968-1973)

Het optreden van de minister van Sociale Zaken op het beleidsterrein is weliswaar kortstondig en bescheiden in omvang, doch beslist niet zonder betekenis geweest. Als minister belast met de Volksgezondheid speelde hij tot 1973 een rol bij de bevolkingsstatistiek. Daarnaast was hij in het kader van de reconstructie van de bevolkingsboekhouding tijdens en na de Bevrijding betrokken bij het vaststellen van nadere regels en formulieren. In 1973 zijn zijn bevoegdheden overgegaan op de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (thans VWS).

Sociale Verzekeringsraad (1987-1995)

In de jaren 1987-1995 was de Sociale Verzekeringsraad vertegenwoordigd in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening. Op het hier behandelde beleidsterrein bleven de activiteiten van de Sociale Verzekeringsraad echter beperkt tot het aanwijzen van leden van de Voorlopige Raad.

Zorgdrager: minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (1973-1982)

Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1982-1994)

Tot 1994 was de minister belast met Volksgezondheid betrokken bij het vaststellen van nadere regels en formulieren met betrekking tot de verstrekking van gegevens uit de bevolkingsadministratie ten behoeve van de bevolkingsstatistiek. Aanvankelijk was de minister van Sociale Zaken als zodanig werkzaam. In 1973 werd Volksgezondheid uit diens portefeuille gehaald en bij een nieuw departement ondergebracht: dat van de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, welke in 1982 werd omgedoopt tot minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (sinds 1994 Volksgezondheid, Welzijn en Sport).

Nationale Raad voor de Volksgezondheid

In de jaren 1991-1995 was de Nationale Raad voor de Volksgezondheid vertegenwoordigd in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening.

Zorgdrager: vakminister

Vakminister (1985-1995)

Het optreden van de vakminister op het beleidsterrein Bevolkingsadministratie beperkt zich tot het lidmaatschap van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening.

Afnemer (1991-)

De term 'afnemer' wordt gebruikt ter aanduiding van een orgaan dat voor de uitvoering van zijn publiekrechtelijke taken persoonsgegevens aan de bevolkingsadministratie ontleent, zoals het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (APB), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Sinds de invoering van het GBA-stelsel zijn afnemers verplicht de computerapparatuur waarmee ze gegevens van het GBA betrekken, te laten keuren. Daar staat tegenover dat zij in de vaststelling van de systeembeschrijving en van de tarieven voor de verstrekking van gegevens gekend worden.

Instanties zónder publiekrechtelijke taak die informatie van de bevolkingsboekhouding betrekken, zoals particuliere incassobureaus, worden 'vrije derden' genoemd.

'Verplichte derden' zijn rechtspersonen zonder winstoogmerk of natuurlijke personen zonder winstbelang die toegang tot de GBA-gegevens krijgen om een taak voor de gemeenten uit te oefenen (art. 100, Wet GBA).

Overige actoren

Provinciaal bestuur (1985-1988)

Vóór de oprichting van het IPO in 1986 ontbrak het de provincies aan een samenwerkingsverband. Tot de herziening van het KB tot instelling van Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening van 1988 werd de vertegenwoordiger van de provincies in deze Raad dan ook niet door een samenwerkings-verband maar door de twaalf provinciebesturen als collectief aangewezen.

Interprovinciaal Overleg (IPO) (1986/1988-1995)

Het IPO is een gemeenschappelijke regeling, aangegaan bij besluiten van de twaalf colleges van Gedeputeerde Staten en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit in 1986. Het doel van het IPO is - behalve de overdracht van kennis en ervaringen tussen de provincies - het bevorderen en ondersteunen van het beraad tussen de Gedeputeerde Staten van de provincies ten einde te komen tot een gezamenlijk standpuntbepaling en besluitvorming over zaken van gemeenschappelijk provinciaal belang. Evenals andere belangenverenigingen van lagere overheden, zoals de Vereniging voor de Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen, was het IPO vertegenwoordigd in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening.

(*) Gemeentebestuur (1936/1945-)

Het gemeentebestuur is een van de belangrijkste actoren, zo niet de belangrijkste actor, op het beleidsterrein Bevolkingsadministratie, zij het dat zijn optreden slechts van uitvoerende aard is. Van meet af aan is het het gemeentebestuur geweest dat belast was met het aanleggen, inrichten en bijhouden van de bevolkings- en verblijfsregisters en met het verstrekken van informatie uit die registers. Het GBA-stelsel heeft slechts in zoverre iets aan deze praktijk veranderd dat de persoonsgegevens nu langs elektronische weg worden ingevoerd, bewaard en verstrekt.

(*) Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (1912/1945-)

De VNG is in 1912 opgericht als belangenvereniging van de Nederlandse gemeenten. Sinds 1950 zijn alle gemeenten lid van deze vereniging (momenteel echter niet meer). Als hun spreekbuis heeft de VNG getracht invloed uit te oefenen op het bevolkingsadministratiebeleid van de minister van Binnenlandse Zaken en de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, bijvoorbeeld door het formuleren van een alternatief voor de omstreden Centrale Personen Administratie (de Landelijke Personen Administratie (LPA)). In diezelfde hoedanigheid was de VNG in de jaren 1985-1995 vertegenwoordigd in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening. De VNG was en is verder ook direct betrokken bij de realisatie van de GBA. Overigens is ook de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken een belangrijke partner bij de realisatie van het GBA geweest.

(*) Unie van Waterschappen (1985-1995)

Naast de VNG en de IPO had de Unie van Waterschappen als vertegenwoordiger van de lagere overheden een stem in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening.

(*) 'Commissie-Toppen' (1988)

De plannen voor een nieuwe bevolkingsadministratie die door het eerder genoemde Projectbureau GBA op papier waren gezet, werden in 1988 onderworpen aan een contra-expertise van een commissie van externe deskundigen. Op haar advies heeft de minister besloten tot een gefaseerde invoering van het GBA-stelsel.

(*) 'Commissie-Berenschot' (1989)

De bevindingen van de eerste contra-expertise van de Commissie-Toppen hadden aanleiding gegeven tot het bijstellen van de plannen met betrekking tot de invoering van het GBA-stelsel. Op verzoek van de Tweede Kamer werden ook deze bijgestelde plannen onderworpen aan een contra-expertise door een commissie van externe deskundigen. Het rapport van deze commissie werd op 4 januari 1990 aan de Tweede Kamer aangeboden.

Commissie Evaluatie GBA-exploitatievoorstel ('Commissie-Pelger') (*)

Naar aanleiding van de onenigheid die eind jaren '80 met de gemeenten en de afnemers over de verdeelsleutel van de onkosten van de GBA was gerezen, nam de minister van Binnenlandse Zaken

een externe commissie in de arm om hierover een advies op te stellen. Het advies van deze commissie diende als uitgangspunt van het kostenverrekeningsmodel dat in de Wet GBA werd opgenomen.

(*) Infonet B.V. (1976-1989)

Om de beleidsvoornemens over de inrichting en de werking van Centrale Personen Administratie in een praktijksituatie te toetsen, ging in 1976 de praktijkproef CPA van start. Deelnemers waren het ministerie van Binnenlandse Zaken, een aantal gemeenten, de SOAG en het Amsterdamse automatiseringsbedrijf Infonet B.V. Laatstgenoemde was onder meer belast met de technische bewerking van de geautomatiseerde gegevensbestanden; verder was het lid van de technische begeleidingsgroep.

(*) Stichting tot Ontwikkeling van de Automatisering bij de Gemeenten (SOAG) (1976-1989)

De betekenis van de SOAG op het beleidsterrein bevolkingsadministratie ligt, zoals uit haar naam blijkt, in haar rol als stimulator van de automatisering bij de gemeente. In de praktijkproef CPA van 1976 en volgende jaren had de Stichting zitting in de technische begeleidingsgroep van het experiment.

(*) Stichting Waakzaamheid Persoonsregistratie

In de discussie rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de jaren zeventig en tachtig hebben verschillende maatschappelijke organisaties zich doen gelden. Een voorname rol was weggelegd voor de Stichting Waakzaamheid Persoonsregistraties, in het bijzonder op het terrein van voorlichting, cursussen en klachtenbehandeling. De Stichting werd in 1994 opgeheven.

Beleidsterrein reisdocumenten

Zorgdrager: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Minister van Binnenlandse Zaken (ca. 1988-1998)

Aanvankelijk was het reisdocumentenbeleid het domein van de minister van Buitenlandse Zaken. De Paspoortwet, die in 1992 in werking is getreden, heeft een groot aantal bevoegdheden naar de minister van Binnenlandse Zaken overgeheveld. In 1998 werd de verantwoordelijkheid dit beleidsterrein overgedragen aan de minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid.

Binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken is het reisdocumentenbeleid opgedragen aan het Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur (DGOB). De feitelijke werkzaamheden op dit beleidsterrein waren al eerder, in september 1990, aan dit departement opgedragen, zij het vooralsnog onder verantwoording van de minister van Buitenlandse Zaken. Sedertdien ressorteerde onder DGOB het Projectbureau Reisdocumenten, dat de genoemde Paspoortwet voorbereidde en zich verder ook bezig hield met het ontwikkelen van goed beveiligde reisdocumenten. Met de inwerkingtreding van de Paspoortwet is het bureau ook de houder van de registers paspoortsignalering geworden, waarin de personen worden bijgehouden aan wie het recht op een reisdocument is ontzegd.

Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-)

Het reisdocumentenbeleid behoort tot de verantwoordelijkheden die deze nieuwe minister bij zijn creatie in 1998 van de minister van Binnenlandse Zaken heeft overgenomen. Als minister zonder portefeuille kon hij gebruikmaken van organisatieonderdelen van het departement Binnenlandse Zaken, in dit geval de afdeling Reisdocumenten van het Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur. In 1999 werd deze afdeling samengevoegd met het Agentschap GBA tot het Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR), dat thans met het reisdocumentenbeleid is belast.

Minister van het Koninkrijk (ca. 1991-)

De rol van de minister van het Koninkrijk op het beleidsterrein 'Reisdocumenten' is beperkt tot zijn bijdrage in de totstandkoming van de Paspoortuitvoeringsbesluit Nederlandse Antillen en Aruba van 15 november 1991 en de wijzigingen die sedertdien zijn doorgevoerd.

Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (ca. 1991-1998)

De rol van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken op het beleidsterrein 'Reisdocumenten' is beperkt tot zijn bijdrage in de totstandkoming van de Paspoortuitvoeringsbesluit Nederlandse Antillen en Aruba van 15 november 1991 en de wijzigingen die sedertdien zijn doorgevoerd.

Gemeentebestuur van 's-Gravenhage (1991-)

Personen die niet zijn opgenomen in de Nederlandse bevolkingsadministratie, kunnen voor een reisdocument terecht bij de minister van Binnenlandse Zaken (sinds 1998: minister van GSI). Het gemeentebestuur van 's-Gravenhage vervult voor deze de loketfunctie; de verantwoordelijkheid voor het handelen van het gemeentebestuur in dezen berust bij de minister.

Zorgdrager: minister van Buitenlandse Zaken

Minister van Buitenlandse Zaken (ca. 1991-)

Omdat het reisdocumentenbeleid zoveel raakvlakken met de buitenlandse politiek heeft - men denke bijvoorbeeld aan de internationale erkenning van het Nederlandse paspoort -, speelt de minister van Buitenlandse Zaken een belangrijke rol op dit beleidsterrein. Tot 1992 viel het ook onder zijn verantwoording. Sinds de inwerkingtreding van de Paspoortwet in dat jaar beperkt zijn optreden zich tot de bijdragen in de totstandkoming van de paspoortuitvoeringsregelingen, het onderzoeken van de aanspraken van een vluchteling of vreemdeling op een Nederlands reisdocument en het verstrekken van reisdocumenten o.a. aan diplomaten.

Hoofd van een diplomatieke of consulaire post (1991-)

Het hoofd van een diplomatieke of consulaire post vervult in het buitenland dezelfde rol als de burgemeester (als hoofd van een gemeentebestuur) in het binnenland: hij is bevoegd tot het in ontvangst nemen van aanvragen voor reisdocumenten alsmede tot de verstrekking van deze documenten aan personen die daarop recht hebben.

Zorgdrager: minister van Justitie

Minister van Justitie (ca. 1991-)

Als de minister die belast is met het beleid inzake de toelating van vreemdelingen in Nederland speelt de minister van Justitie een zekere rol op het beleidsterrein 'reisdocumenten' vanwege zijn betrokkenheid bij het onderzoek naar de aanspraken van een vreemdeling op een Nederlands reisdocument. De feitelijke werkzaamheden hierbij worden echter door de Korpschef van Politie uitgevoerd.

Zorgdrager: minister van Financiën

Minister van Financiën (ca. 1991-)

De minister van Financiën oefent op het beleidsterrein 'Reisdocumenten' als hoeder van 's Lands financiën een zekere invloed uit, met name in zijn bijdragen in de totstandkoming van nadere regelgeving waarin aspecten als de heffing van leges en paspoortgelden worden uitgewerkt.

Zorgdrager: minister van Defensie

Minister van Defensie (ca. 1991-)

Omdat de Koninklijke Marechaussee (welke belast is met de grensbewaking van het Koninkrijk) onder zijn ressort valt, beweegt de minister van Defensie zich af en toe op het beleidsterrein 'Reisdocumenten'. Zijn invloed komt dan vooral in de uitvoeringsregelingen tot uiting.

Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee (1991-)

De Koninklijke Marechaussee is belast met de grensbewaking van het Koninkrijk en wordt in die hoedanigheid wel eens geconfronteerd met personen die weliswaar recht hebben op een Nederlands reisdocument, maar door omstandigheden niet in het bezit hiervan zijn op het moment dat zij het land willen verlaten of binnentreden. Onder voorwaarden kan de brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee in zo'n geval overgaan tot de verstrekking van een nooddocument.

Overige actoren

Vakminister (1992-)

Openbaar Ministerie (1992-)

Rechter-commissaris (1992-)

Provinciaal bestuur (1992-)

Bestuur van een openbaar lichaam dat bevoegd is heffingen of bijdragen te vorderen (1992-)

Orgaan dat belast is met de uitvoering van sociale verzekeringswetten (1992-)

Verscheidene ministers zijn vanuit hun specifieke verantwoordelijkheden bevoegd tot het indienen van een verzoek bij de minister, belast met het reisdocumentenbeleid, om een bepaald persoon het recht op een Nederlands reisdocument te ontzeggen. Dezelfde bevoegdheid is toegekend aan het Openbaar Ministerie, de rechter-commissaris, het college van Burgemeester en Wethouders in een gemeente alsook dat van Gedeputeerde Staten in een provincie, en ten slotte aan bestuur van een openbaar lichaam dat bevoegd is heffingen of bijdragen te vorderen, en aan een orgaan dat belast is met de uitvoering van sociale verzekeringswetten.

(*) Gemeentebestuur (1991-)

Sinds de inwerkingtreding van de Paspoortwet in 1992 is de burgemeester van iedere Nederlandse gemeente bevoegd aanvragen voor een reisdocument in ontvangst te nemen en tot de verstrekking daarvan over te gaan, voor zover het personen betreft die opgenomen zijn in de eigen gemeentelijke bevolkingsadministratie.

Daarnaast behoort het gemeentebestuur tot de instanties die bevoegd zijn de minister van Binnenlandse Zaken / de minister van GSI te verzoeken een persoon het recht op een Nederlands reisdocument te ontzeggen.

(*) Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG)

Als belangenvereniging tracht de VNG in het voordeel van haar leden, de Nederlandse gemeenten, invloed uit te oefenen op het reisdocumentenbeleid van de minister van Binnenlandse Zaken / minister van GSI.

Beleidsterrein Nationale Chipcard

Zorgdrager: minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Minister van Binnenlandse Zaken (1993-1999)

Tot 1999 was de minister van Binnenlandse Zaken, verantwoordelijk bewindspersoon voor de overheidsinformatievoorziening, betrokken bij de ontwikkeling van de nationale chipcard.

Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-)

Behalve de verantwoordelijkheid voor het bevolkingsadministratie- en reisdocumentenbeleid nam de nieuwe minister van GSI in 1998 die voor de overheidsinformatievoorziening van zijn collega van Binnenlandse Zaken over. Daarmee werd ook de ontwikkeling van de nationale chipcard aan deze minister overgedragen.

Nationaal Chipcard Platform (NCP) (1993-1999)

Het Nationaal Chipcard Platform is in 1993 door de ministers van Binnenlandse Zaken en van Economische Zaken in het leven geroepen. Zijn taak is het ontwikkelen en het bevorderen van het gebruik van de chipcard. Het platform is opgeheven per 1999. Per 1 januari 2000 is het NCP ondergebracht bij het Electronic Platform Nederland (ECP.nl)

Programmacommissie voor de ontwikkeling van een nationale chipcard (1993-1999)

Behalve het Nationaal Chipcard Platform was ook de Programmacommissie bij de ontwikkeling van de chipcard betrokken. Aan haar was de coördinatie van de verschillende pilots op dit gebied toevertrouwd.

Zorgdrager: minister van Economische Zaken

Minister van Economische Zaken (1993-)

Als verantwoordelijke bewindspersoon voor het innovatief technologiebeleid heeft de minister van Economische Zaken in 1993 met zijn collega van Binnenlandse Zaken het initiatief genomen tot de oprichting van het Nationaal Chipcard Platform.

Afkortingen

BOCO	Bestuurlijke Overlegcommissie voor Overheidsautomatisering; (vanaf 1984:) Bestuurlijke Overlegcommissie voor Overheidsinformatievoorziening
BPR	Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten
CPA	Centrale Personen Administratie
DGOB	Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens
GSI	Grote Steden- en Integratiebeleid
ICAO	International Civil Aviation Organization
LPA	Landelijke Personen Administratie
NCP	Nationaal Chipcard Platform
O en A	(afdeling / directie) Overheidsorganisatie en -Automatisering
RIB	Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
SOAG	Stichting tot Ontwikkeling van de Automatisering bij de Gemeenten
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WPR	Wet op de Persoonsregistraties

Bevolkingsadministratie: algemeen

In elk Rapport Institutioneel Onderzoek worden zogenaamde ‘algemene’ handelingen opgenomen: handelingen die op elk beleidsterrein voorkomen, maar dikwijls geen grondslag in de wet- en regelgeving hebben – zoals 'het vaststellen van het beleid' en 'het voorbereiden van een wet'. Echter ook handelingen die op elk beleidsterrein voorkomen, maar hun grondslag in de beleidsspecifieke regelgeving hebben – zoals bijvoorbeeld het instellen van een commissie of het voorbereiden van een amvb - worden tot de ‘algemene’ handelingen gerekend.

Op verzoek van de Centrale Archief Selectiedienst is in dit RIO, in gevallen waar dat mogelijk was, de grondslag van deze handelingen opgenomen of zijn de handelingen specifiek naar het product toe geformuleerd, opdat hun neerslag gemakkelijker geïdentificeerd kan worden. Deze handelingen zijn dan opgenomen in de hoofdstukken over het Bevolkingsregister, de Centrale Personen Administratie (CPA) of de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De navolgende standaard-handelingen zijn derhalve slechts bedoeld als ‘vangnet-handelingen’, waaronder archieven geordend kunnen worden waarop geen der specifiek geformuleerde handelingen van toepassing is.

Basis voor de navolgende opsomming is de lijst met algemene handelingen die de Rijksarchiefdienst op 24 januari 1998 heeft vastgesteld. Deze lijst is aangevuld met een aantal handelingen die door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn geformuleerd.

In dit hoofdstuk zijn alleen de algemene handelingen van de minister van Binnenlandse Zaken en die voor Grote Steden- en Integratiebeleid opgenomen voorzover ze betrekking hebben op het (deel)beleidsterrein van de bevolkingsadministratie. Aangezien de algemene handelingen inzake het reisdocumentenbeleid pas vanaf 1992 door de genoemde minister(s) verricht werden, blijven zij in dit hoofdstuk buiten beschouwing; zij zijn in het laatste hoofdstuk opgenomen.

Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

In haar in januari 1984 gepubliceerde *Structuurschets voor de persoonsinformatievoorziening* had de Bestuurlijke Overleg Commissie Overheidsautomatisering (BOCO, een adviescommissie van de minister van Binnenlandse Zaken ¹⁹⁾ aangegeven hoe de persoonsinformatievoorziening doelmatiger en doeltreffender kon worden ingericht. Ze achtte het o.a. van belang dat voorschriften en richtlijnen zouden worden vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken alleen, als coördinator van de persoonsinformatievoorziening in de openbare sector, maar dat hij hierbij zou worden bijgestaan door een adviesraad waarin vertegenwoordigers van belanghebbende overheden zitting zouden hebben. Deze suggestie werd overgenomen door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en in 1985 kreeg de voorgestelde adviesraad gestalte in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, die tot 1995 heeft bestaan.

Handelingen

Algemene handelingen

(1.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen en coördineren van het beleid betreffende de bevolkingsadministratie
Periode 1945-
Product O.a. beleidsnota's, beleidsnotitie's, rapporten, adviezen, evaluaties.

(2.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het evalueren van het beleid betreffende de bevolkingsadministratie
Periode 1945-
Product O.a. beleidsnota's, beleidsnotitie's, rapporten, adviezen, evaluaties.

(3.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende de bevolkingsadministratie
Periode 1945-
Product Wetten, algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten
Opmerking Het betreft hier wet- en regelgeving die niet als product van een andere handeling in dit onderzoek zijn opgenomen.

(4.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het opstellen van periodieke verslagen betreffende de bevolkingsadministratie
Periode 1945-
Product Series jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen

(5.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het beantwoorden van Kamervragen en het anders op verzoek incidenteel informeren van leden van of commissies uit de Kamers der Staten-Generaal betreffende de bevolkingsadministratie
Periode 1945-
Grondslag Grondwet 1938/1946/1948, art. 97; Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 104;
Grondwet 1983/1987/1995, art. 68
Product Brieven, notities

- (6.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het informeren van de Commissies voor de Verzoekschriften en andere tot onderzoeken van klachten bevoegde commissies uit de Kamers der Staten-Generaal en de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (7.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen betreffende de bevolkingsadministratie en het voeren van verweer in beroepschriftprocedures voor administratief-rechtelijke organen
 Periode 1945-
 Product Beschikkingen, verweerschriften
- (8.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen betreffende de bevolkingsadministratie en het presenteren van Nederlandse standpunten terzake in intergouvernementele organisaties
 Periode 1945-
 Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
- (9.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (10.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Voorlichtingsmateriaal
 Opmerking Zie voor het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid handeling 1.
- (11.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de opdracht en het eindproduct van een intern of extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Offerte's, brieven, rapport

- (12.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het begeleiden van intern en extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Notities, notulen, brieven
- (13.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het verzamelen van gegevens ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
- (14.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het financieren van extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Rekeningen, declaraties
- (15.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het op aanvraag verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op het beleidsterrein van de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Beschikking
- (16.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het (bij KB) instellen van commissies voor advisering over het beleid en wet- en regelgeving ten aanzien van de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Instellingsbesluit
 Opmerking Het betreft hier commissies waarvan de instelling niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.
- (17.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het (bij KB) benoemen van leden, plaatsvervangende leden, secretaris en adjunct-secretaris(sen) van adviescommissies
 Periode 1945-
 Product Koninklijk Besluit, instellingsbeschikking
 Opmerking Het betreft hier commissies waarvan de benoeming van leden niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.

- (18.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het instellen, wijzigen en opheffen van organisatie-eenheden op het beleidsterrein bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Opmerking Het betreft hier organisatie-eenheden waarvan de instelling niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.
- (19.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het deelnemen aan een advies- of overlegcommissie op het beleidsterrein van de bevolkingsadministratie waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat niet bij het ministerie berust
 Periode 1945-
 Product Benoemingsvoordracht, lidmaatschapsarchief
- (20.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het deelnemen aan het bestuur van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Bestuurs(lidmaatschaps)archief
- (21.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het oprichten en in stand houden van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de bevolkingsadministratie
 Periode 1945-
 Product Oprichtingsakte, statuten, verslaglegging naar de oprichters zoals jaarverslagen
 Opmerking Te denken valt aan stichtingen die door de overheid (mede) zijn opgericht ten behoeve van de bevolkingsadministratie.

Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

- (22.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het instellen, wijzigen en opheffen van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
 Periode 1985-1995
 Product - Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb.1985, 569);
 - Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb. 1988/158);
 - Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb. 1991/629)

(23.)

Actor Vakminister
Sociale Verzekeringsraad (vanaf 1987)
Nationale Raad voor de Volksgezondheid (vanaf 1991)
Provinciaal bestuur (tot 1988)
Interprovinciaal Overleg (vanaf 1988)

Handeling Het voordragen van een lid van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

Periode 1985-1995

Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 3.1; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 4; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 4

(24.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken

Handeling Het benoemen van de voorzitter en de leden van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

Periode 1985-1995

Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 4.1; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 5.1; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 5.1

(25.)

Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

Handeling Het voordragen van een plaatsvervangende voorzitter van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

Periode 1985-1995

Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 4.2; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 5.2; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 5.2

(26.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken

Handeling Het aanwijzen van een plaatsvervangende voorzitter van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening

Periode 1985-1995

Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 4.2; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/629, art. 5.2; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 5.2

Opmerking De minister gaat over tot de aanwijzing, nadat hij de voorzitter en de leden van de Voorlopige Raad heeft gehoord.

- (27.)
 Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
 Handeling Het vaststellen van een reglement dat de werkwijze van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening regelt
 Periode 1985-1995
 Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 6.1; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 7.1; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 7
- (28.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het goedkeuren van het reglement dat de werkwijze van de Voorlopige Raad voor persoonsinformatievoorziening regelt
 Periode 1985-1991
 Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 6:2; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 7.2
- (29.)
 Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
 Handeling Het benoemen van een externe deskundige in de door hem ingestelde commissies
 Periode 1985-1995
 Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 7.1; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 8.2; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 8.1
- (30.)
 Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over vraagstukken inzake de persoonsinformatievoorziening
 Periode 1985-1995
 Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 2.1; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 3; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 3

(31.)

Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
Handeling Het opstellen van een jaarverslag
Periode 1985-1995
Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 8; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 9; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 9
Opmerking Het jaarverslag is bestemd voor de minister van Binnenlandse Zaken.

(32.)

Actor Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening
Handeling Het opstellen van een evaluatierapport over zijn taakvervulling
Periode 1987-1991
Grondslag Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 12
Opmerking Het evaluatierapport bevat tevens een advies over het voortbestaan van de Voorlopige Raad.

(33.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het bepalen van een vergoeding voor een persoon die anders dan uit hoofde van zijn ambt zitting heeft in de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening of een commissie daarvan
Periode 1985-1995
Grondslag Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1985/569, art. 9; Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1988/158, art. 10; Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening, Stb. 1991/629, art. 10

Bevolkingsregister (1945-1994)

Ontwikkelingen tot 1945

Bij Koninklijk Besluit van 23 oktober 1849, 'houdende voorschriften ter uitvoering van [...] de derde algemeene tienjarige volks-telling [van 1849]'²⁰ was bepaald dat de ten behoeve van de volkstelling verzamelde gegevens over de bevolking vanaf 1850 in registers moesten worden bijgehouden. Daarmee was het Nederlandse bevolkingsregister geboren. Aanvankelijk werd de wijze waarop het bevolkingsregister moest worden aangelegd, bij *koninklijk besluit* geregeld. Het zou tot 1887 duren, eer er een *wettelijke* basis aan de bevolkingsadministratie werd gegeven. Deze wet - aanvankelijk naamloos, vanaf 1947 'Wet bevolkings- en verblijfsregisters' geheten - zou tot 1994 van kracht blijven. De intrekking in dat jaar was het gevolg van radicaal gewijzigde opvattingen over de bevolkingsadministratie en de nieuwe mogelijkheden die de automatisering bood. Toch bezat het negentiende-eeuwse stelsel voldoende elasticiteit om lange tijd aan nieuwe behoeften en eisen tegemoet te komen.

De groei van het takenpakket van de overheid en de gelijktijdige bevolkingstoename stelden de bevolkingsboekhouding voor de eerste belangrijke uitdaging. Een steeds omvangrijker wordend bevolkingsregister moest steeds vaker geraadpleegd worden. Het probleem hierbij was gelegen dat voor de bevolkingsboekhouding, naar Frans voorbeeld, gebruik werd gemaakt van registers in boekvorm, die niet alleen zeer omvangrijk en daardoor moeilijk hanteerbaar, maar ook, als gevolg van herhaaldelijke verwijzingen, weinig overzichtelijk waren. Dit gebruiksongemak werd onderkend en men zocht op alternatieven.

In 1890, aan de vooravond van de in dat jaar te houden algemene volkstelling, verscheen in de *Bijdragen van het statistisch instituut* een artikel van de hand van de toenmalige chef van de bevolkingsregistratie van de gemeente Rotterdam, dhr. N.J. de Voogd, getiteld 'Proeve van een nieuw stelsel tot bijhouding van de gemeentelijke bevolking'. Hierin werd de gedachte ontwikkeld de bevolking, in plaats van in vastbladige boeken, te beschrijven op losse kaarten en elke kaart voor de registratie van slechts één persoon te dienen. Het zou echter nog tot 1928 duren, alvorens een Commissie voor de bevolkingsboekhouding werd ingesteld om de haalbaarheid van een invoering van het persoonskaartenstelsel te onderzoeken. Twee jaar later werd bij koninklijk besluit bij wijze van experiment het persoonskaartenstelsel in ruim 50 proefgemeenten geïntroduceerd - een aantal dat in de volgende jaren geleidelijk werd uitgebreid. De positieve bevindingen in deze gemeenten leidden ertoe dat het nieuwe stelsel bij Koninklijk besluit in 1936 voor het gehele land verplicht werd gesteld. Dit besluit is naderhand een aantal keren gewijzigd en in 1967 door een nieuw besluit vervangen. De hoofdlijnen bleven evenwel tot de invoering van het huidige GBA-stelsel in tact.

Bevolkingsregisters en verblijfsregisters

Het bevolkingsregister van Nederland als geheel werd gevormd door de '[gemeentelijke] bevolkingsregisters' die door de gemeenten gehouden werden, en het zgn. 'centraal bevolkingsregister' van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters in Den Haag. Deze bevolkingsregisters waren op hun beurt samengesteld uit een aantal soorten deelregisters. Los hiervan stonden de zgn. 'verblijfsregisters' die de gemeenten hielden van personen wegens *tijdelijk* verblijf binnen de landsgrenzen geacht werden geen deel uit te maken van de Nederlandse bevolking.

Persoonsregister (*gemeenten*)

Van iedere persoon die deel uitmaakt van de Nederlandse bevolking werd een vrij groot aantal gegevens bijeengebracht en vastgelegd in het zgn. persoonsregister. In dat van een gemeente werden diegenen geregistreerd die in die gemeente regelmatig nachtrust genoten en derhalve geacht konden worden in die gemeente te wonen.²¹

Het persoonsregister werd gevormd door een verzameling **persoonskaarten** waarop de gegevens van steeds één persoon waren vastgelegd. Om praktische redenen waren de persoonskaarten in een persoonsregister in principe geordend in alfabetisch-lexicografische volgorde op geslachts- en voornamen. De kaart voor een man was chamois (bleekgeel) van kleur, die voor een vrouw (licht)grijs. Op de voor- en achterzijde van de kaart waren vakken voor de registratie van bepaalde gegevens aangebracht. De voorzijde diende voor het vermelden van gegevens omtrent de geregistreerde persoon zelf en zijn (haar) echtgenote (echtgenoot). Aan de achterzijde was ruimte voor gegevens betreffende de kinderen en eventuele stiefkinderen, alsmede voor het vermelden van verklarende aantekeningen (het zgn. “vak 35”). De invulling van de achterzijde vond alleen plaats in de gevallen dat de aan de voorzijde vermelde persoon gezinshoofd²² was en één of meer (stief)kinderen had. Daardoor had de persoonskaart van een gezinshoofd tevens het karakter van een gezinskaart gekregen. Verder werd op de persoonskaart aantekening gehouden ter zake van voogdij, curatele, ontzetting of ontheffing van de ouderlijke macht, dienstplicht, uitsluiting van het kiesrecht en het genot van pensioenen en renten. Op de achterkant van de persoonskaart stond ook vermeld aan welke instanties de gegevens moesten worden verstrekt (“vak 23” of “vak 24”).

De persoonskaart werd bij de geboorte van een persoon aangelegd en volgde deze bij elke verhuizing, van gemeente naar gemeente, om bij diens overlijden uit de administratie te verdwijnen. Een persoonskaart kon derhalve nu eens behoren tot het persoonsregister van de ene gemeente en later deel uitmaken van dat van een andere gemeente. Om te voorkomen dat er bij de verzending van persoonskaarten tussen de gemeenten iets mis ging, werd gebruik gemaakt van **verhuiskaarten** als controle-instrument. Wie voornemens was te verhuizen, was verplicht dit aan te geven bij het gemeentebestuur. Bij deze aangifte werd hem dan, kosteloos, een verhuiskaart uitgereikt die hij binnen een bepaalde tijdslimiet bij het gemeentebestuur van zijn nieuwe woonplaats moest overleggen. Zodra dat zowel de persoonskaart als de verhuiskaart had ontvangen, werd de verhuiskaart, voorzien van de gemeentestempel en vergezeld van een formulier, teruggezonden aan het bestuur van de gemeente van vertrek. Wanneer een persoon naar het buitenland vertrok, dan werd zijn persoonskaart naar de Rijksinspectie gezonden en aldaar in het persoonskaartenarchief bewaard. In dit geval werd er geen gebruik gemaakt van verhuiskaarten; in plaatst daarvan verzond de Rijksinspectie een **bewijs van ontvangst** aan gemeente van vertrek. De Rijksinspectie beheerde het zgn. schakelarchief en voerde in dat kader de genoemde werkzaamheden uit.

Als iemand zich vanuit het buitenland in een gemeente vestigde, dan moest deze gemeente bij de Rijksinspectie een verzoek tot het aanleggen van een persoonskaart voor deze man of vrouw indienen. De Rijksinspectie ging vervolgens na of in het persoonskaartenarchief reeds ten name van de belanghebbende een persoonskaart beruiste. Was dit het geval, dan werd deze de gemeente toegezonden; bleek echter dat er nog geen persoonskaart was aangelegd, dan gaf de Rijksinspectie de gemeente toestemming tot het aanleggen van de kaart.

Wanneer een persoon overleed, werd zijn persoonskaart ten behoeve van de bevolkingsstatistiek naar het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gezonden. Na uiterlijk twee jaren diende het CBS de aldus ontvangen kaarten ter beschikking van de Rijksinspectie te stellen.

Bij het aanleggen en bijhouden van een persoonskaart werd zo veel mogelijk gebruik gemaakt van gegevens met een grote bewijskracht, zoals de akten van de Burgerlijke Stand en rechtelijke beschikkingen. De ambtenaren van de Burgerlijke Stand en de griffiers van rechterlijke instanties waren verplicht van alle relevante opgemaakte akten en beschikkingen mededeling te doen aan het gemeentebestuur dan wel aan de Rijksinspectie. Deze gegevensuitwisseling diende accuraat te geschieden en was dan ook in de Besluiten bevolkingsboekhouding van 1936 en 1967 tot in detail geregeld.

Naast persoonskaarten waren in het persoonsregister zgn. 'verwijzingskaarten' opgenomen, bijvoorbeeld om de naamsverandering van een persoon te signaleren. Verder werd voor iedere gehuwde of gehuwd geweest zijnde vrouw wier (gewezen) echtgenoot niet (of niet meer) in het persoonsregister van de betreffende gemeente was opgenomen, een verwijskaart op naam van de (gewezen) echtgenoot opgenomen.

Centraal bevolkingsregister (RIB)

Het centraal bevolkingsregister was een persoonsregister dat door de RIB werd gehouden voor de registratie van personen zonder vaste woonplaats die weliswaar tot de bevolking van Nederland behoorden, maar niet in een gemeentelijk bevolkingsregister konden worden opgenomen, zoals schippers en woonwagenbewoners.

Persoonskaartenarchief (RIB)

Het persoonskaartenarchief was een door de RIB gehouden verzameling persoonskaarten van personen die anders dan wegens het opmaken van een overlijdensakte van de bevolkingsregisters waren afgevoerd – met andere woorden: wegens vertrek onbekend waarheen (afgekort tot "VOW"), vertrek naar het buitenland of vermoedelijk overlijden.

Verzameling persoonskaarten van overleden personen (RIB)

Na het overlijden van een persoon werd zijn persoonskaart, via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), ter blijvende bewaring naar de RIB gezonden, waar ze in een afzonderlijk register werd ondergebracht. Ingevolge een bewaarovereenkomst met het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG) berusten de persoonskaarten van dit register thans in dit te 's-Gravenhage gevestigde instituut.

Archiefregister (gemeenten en RIB)

Bij vertrek uit de gemeente en bij overlijden van een persoon werd zijn persoonskaart uit de administratie van de gemeente genomen en daarmee zouden ook alle op die kaart gestelde gegevens voor de administratie van deze gemeente verloren gaan. Omdat het toch van groot belang was dat zij blijvend over die gegevens kon beschikken, werd vóór de verwijdering van de persoonskaart daarvan een afschrift -'archiefbblad' genaamd- gemaakt. De archiefbladen vormden gezamenlijk het archiefregister.

Een archiefblad vermeldde, in geval de persoon van elders afkomstig was, mede de plaats vanwaar een persoon is gekomen en, bij vertrek, waarheen hij is vertrokken. Hierdoor werden de archiefregisters van alle gemeenten en van de Rijksinspectie met elkaar verbonden. De gezamenlijke archiefregisters stellen aldus in staat bij de enkele kennis van iemands vroegere woonplaats diens latere adres op te sporen.

Verwijsbladen werden in het archiefregister opgenomen voor dezelfde gevallen als voor het persoonsregister waren voorgeschreven.

Verwijzingsregister (gemeenten)

Het verwijzingsregister was de toegang tot een persoons- of archiefregister dat niet naar de alfabetisch-lexicografische volgorde der achternamen was ingericht. Het verwijzingsregister dient niet verward te worden met de zgn. 'verwijzingskaarten', die in het (losbladige) persoonsregister werden gebruikt om naamsveranderingen e.d. te signaleren.

Woningenregister (*gemeenten*)

Het woningenregister dateerde van het midden van de vorige eeuw en was het oudste deelregister binnen het bevolkingsregister. Voor elke woning in een gemeente werd een kaart (of blad) aangehouden, waarop melding werd gemaakt van enkele gegevens van de betreffende bewoners. Het woningregister vormde dus in zekere zin een supplement op het persoonsregister: kon men door middel van de persoonskaart achterhalen, hoe het adres van een bepaalde persoon luidde, via de woningkaart kwam met aan de weet, wie de bewoners van een bepaald perceel waren.

Verblijfsregister (*gemeenten*)

In dit gemeentelijke register werden vreemdelingen ingeschreven die te kort in Nederland verbleven om in het persoonsregister van een gemeente te worden opgenomen.

Schakelregister (*gemeenten en RIB*)

Hoewel ze dezelfde naam voerden, waren de schakelregisters in de gemeenten en bij de Rijksinspectie twee verschillende registratievormen. Het *gemeentelijke* schakelregister was een verzameling ontvangen en verzonden verhuiskaarten; dat van de *RIB* was een kaartregister waarin aantekening gehouden werd van elke vestiging uit en van elk vertrek naar het buitenland. Beide registers dienden hetzelfde doel: zij vormden de verbinding ("schakel") tussen het bevolkingsregister van de gemeente van vertrek van een persoon en dat van die van zijn vestiging, dan wel tussen het bevolkingsregister van een gemeente van vertrek / vestiging en de *RIB*.

Behalve met het houden van het (centrale) bevolkingsregister en enkele verwante registratievormen was de Rijksinspectie belast met het houden van toezicht op de en het verrichten van onderzoek ter toezicht op de juiste naleving van de bepalingen van het Besluit bevolkingsboekhouding. Verder diende de Rijksinspectie, evenals de (vaste) Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding, de minister van Binnenlandse Zaken van advies in aangelegenheden die de bevolkingsadministratie betroffen.

Reconstructie van de bevolkingsboekhouding na WO II

Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren de bevolkings- en woningregisters in sommige plaatsen als gevolg van oorlogshandelingen, sabotage, onderduiking e.d. vernietigd of onvolledig geworden. Tijdens en kort na de bevrijding werden daarom enkele maatregelen genomen om de bevolkingsboekhouding weer *up to date* te maken. Hiertoe werd de bevolking van Nederland gelast zich in persoon bij het gemeentebestuur van hun woon- of verblijfplaats te melden en mee te werken aan de controle van de geregistreerde gegevens op juistheid en volledigheid. Wanneer bleek dat een persoonskaart was vernietigd of zoek geraakt, moest een (voorlopige) noodpersoonskaart worden aangelegd, welke direct uit het persoonsregister verwijderd diende te worden, zodra het verloren gewaande origineel weer boven water was gekomen. De operatie werd in 19... afgesloten.

Ontwikkelingen na 1945

Zowel het Besluit bevolkingsboekhouding van 1936 en als dat van 1967 zijn een aantal keren gewijzigd. Dikwijls ging het hierbij in hoofdzaak om veranderingen van technische of procedurele aard. Soms echter weerspiegelden de wijzigingen ook een nieuwe tijdgeest.

Deregulering

Hoewel het Besluit bevolkingsboekhouding 1967 nog steeds een groot aantal zaken in detail regelde, beperkte het de invloed van de centrale overheid op tenminste twee terreinen. Allereerst behelsde het besluit minder voorschriften met betrekking tot de inrichting van het gemeentelijke bevolkings- en verblijfsregisters buiten het persoonsregister, waardoor de gemeenten op dit terrein meer vrijheid kregen. Ten aanzien van de gemeentelijke persoonsregisters bleef de invloed van de minister onverkort, omdat de landelijke werking van deze registers een zekere uniformiteit van de persoonskaarten vereist was. Het tweede punt was de versoepeling van de controle. Vóór 1968 waren gemeentebesturen gehouden ten minste eens per jaar volgens het gemeentelijke bevolkingsregister op juistheid en volledigheid te controleren, en wel door aanschrijving van de in de gemeente woonachtige huishoudens of door visitatie ter plaatse. Gemeentebesturen die de controle op een andere wijze wilden verrichten, moesten hiervoor toestemming van de minister van Binnenlandse Zaken vragen. Het Besluit bevolkingsboekhouding 1967 betekende ook in dit opzicht een verruiming van de bewegingsvrijheid der gemeente: de verplichting tot controle bleef gehandhaafd, doch met betrekking tot de wijze waarop dit moest geschieden, hield het besluit zich volledig op de vlakke: het gemeentebestuur diende nu 'periodiek' onderzoek te verrichten, 'op de naar zijn oordeel meeste geëigende wijze'.

Emancipatie van de vrouw

Tijdens de behandeling van het regeringsbeleid ten aanzien van de emancipatie van de vrouw in februari 1977 vroeg de Tweede Kamer der Staten-Generaal de regering om een inventarisatie van die regelingen, welke in strijd konden worden geacht met de beginselen van de gelijkwaardigheid van man en vrouw. In december 1978, werd deze inventarisatie door de staatssecretaris van Cultuur aan de kamervoorzitter aangeboden. Met betrekking tot de bevolkingsboekhouding werd hierin opgemerkt dat in een groot aantal artikelen van het Besluit bevolkingsboekhouding 1967 onderscheid werd gemaakt naar geslacht en/of huwelijkse staat van de ingeschreven persoon en dat in het algemeen de man als 'hoofd van een gezin of samenwoning' werd aangewezen²³. Nu was het begrip 'hoofd van een gezin of samenwoning' uitsluitend van administratief-technische betekenis: zo kon het hoofd bij de gemeente aangifte doen van alle voor de bevolkingsboekhouding van belang zijnde veranderingen in de leefsituatie van zijn gezinsleden of huisgenoten (bijv. verhuizing) en werden gegevens van de ongehuwde, inwonende (stief)kinderen uitsluitend op zijn persoonskaart vermeld.

Omdat opnemings van dezelfde gegevens op de persoonskaart van de partner van het hoofd uitsluitend tot verdubbeling van een administratieve handeling zou leiden, zonder een aantoonbaar gunstig effect voor de raadpleging van het bevolkingsregister, besloot de minister in 1982 de gelijkwaardigheid van man en vrouw in de bevolkingsadministratie in te voeren zonder aan de bestaande wijze van gezinsregistratie afbreuk te doen. Dit hield in dat de abstracte en beladen term 'hoofd van een gezin of samenwoning' uit de regelgeving werd geschrapt en vervangen door een meer op de praktijk gerichte vertaling. Alleen voor het woningenregister was de wijziging van meer ingrijpende aard: ten aanzien van samenwonende echtelieden op de woningkaarten kon niet langer volstaan worden met de registratie van de gegevens van de man, maar moesten voortaan ook de gegevens van zijn echtgenote opgenomen worden.

Deconfessionalisering, informatieverstrekking en bescherming van de persoonlijke levenssfeer

Ook de vervanging van het Besluit bevolkingsboekhouding 1936 door een geheel nieuwe besluit in 1967 was mede het gevolg van nieuwe opvattingen, dit maal over de persoonlijke levenssfeer en de wijze waarop de overheid met informatie over personen hoort om te gaan.

De bevolkingsboekhouding heeft altijd tot doel gehad informatie (c.q. persoonsgegevens) van

in Nederland levende personen te verstrekken aan instellingen met een publiekrechtelijke taak die deze gegevens voor de goede uitvoering van deze taak nodig hebben. Hoewel de overheid de bevolkingsadministratie dus primair voor eigen gebruik heeft aangelegd, verstrekt ze regelmatig ook informatie aan zogenaamde 'derden': personen en instellingen die de gegevens voor een andere dan een publiekrechtelijke taak gebruiken. Zo werd het bevolkingsregister al in de negentiende eeuw ter beschikking gesteld van kerkgenootschappen, voor zover zij de gegevens hieruit voor de eigen administratie en het verrichten van pastorale werkzaamheden nodig hadden (bijvoorbeeld om het adres van een lid te achterhalen).²⁴ De wijze waarop deze informatieverstrekking moest geschieden alsook de bekostiging daarvan was bij de beide Besluiten bevolkingsboekhouding geregeld.

Bij het besluit van 1967 werd de uitlevering van - met name vertrouwelijke - gegevens aan derden echter aan banden gelegd, door de uitdrukkelijke bepaling dat de in de bevolkings- en verblijfsregisters vastgelegde gegevens geheim zouden zijn. Weliswaar mochten inlichtingen ten behoeve van een ambtelijk doel of ter uitvoering van wettelijke bepalingen dan wel ten dienste van de geestelijke zorg door een Nederlands kerkgenootschap (of genootschap op geestelijke grondslag) niet geweigerd worden; inlichtingen aan andere derden echter mochten, als het gemeentebestuur al tot de verstrekking besloot, slechts bepaalde gegevens omvatten. Uitgesloten was bijvoorbeeld het doen van opgaven van het vroegere of tegenwoordige adres van een ingeschrevene, als dit betrekking had op een gevangenis of psychiatrische inrichting. Bovendien werd bepaald dat de aanvrager van bepaalde gegevens geen commercieel belang daarbij mocht hebben. Binnen de marges die de minister van Binnenlandse Zaken bij dit besluit had gesteld, stond het de gemeenten vrij naar eigen inzichten te verstrekken of, zonder opgave van reden, te weigeren. Overigens kon de minister van Binnenlandse Zaken op grond van de gemeentewet een besluit van een gemeentebestuur in dezen vernietigen.²⁵

In 1977 werden de bepalingen van het nieuwe Besluit bevolkingsboekhouding nog eens aangescherpt door een circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken, waarbij het de gemeenten verboden werd ten behoeve van derden gegevens omtrent de godsdienstige gezindte van een ingeschrevene te verstrekken. Directe aanleiding was het feit dat dergelijke officiële afschriften uit het bevolkingsregister in een aantal landen als een verkapte niet-jood-verklaring werden gebruikt. Maar ook speelde een rol dat de levensbeschouwing inmiddels steeds meer als een persoonlijke zaak werd gezien die anderen niets aan ging. Hardop werd dan ook de vraag gesteld of het nog wel juist was om de registratie van dit gegeven te handhaven. Overleg hierover met het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken resulteerde in 1982 in een wijziging van het Besluit bevolkingsboekhouding 1967, waarbij de ingeschrevenen de mogelijkheid werd gegeven om de aantekening op de persoonskaart omtrent zijn kerkelijke of levensbeschouwelijke gezindte te laten schrappen.²⁶ Eveneens werd daarbij het inzagerecht van de burger in de over hem vastgelegde gegevens geregeld. Al deze maatregelen getuigen evenzeer van een veranderde mentaliteit in de samenleving als de perikelen rond de volkstelling van 1980/81, het debat over de Centrale Personenadministratie en de ophef over het gebruik van het landelijke administratienummer in dezelfde periode.

Automatisering

Een andere trend is op het meer uitvoerende vlak waarneembaar, maar ook deze hing nauw met de informatieverstrekking aan overheidsinstanties en derden samen: de automatisering van de bevolkingsadministratie.

Het verstrekken van gegevens door de gemeenten geschiedde aanvankelijk handmatig, bijvoorbeeld door middel van met de schrijfmachine ingevulde formulieren. Dit verplichtte de ontvanger tot een (eveneens handmatige) voorbewerking van de ontvangen persoonsgegevens. Deze methode was dus zowel bij de informatieverstrekker als bij de ontvanger arbeidsintensief en kostbaar. Bovendien was ze gevoelig voor het insluipen van fouten ten gevolge van menselijk handelen, doordat gegevens verkeerd van of op de formulieren werden overgenomen of doordat, ten gevolge van een misverstand ten aanzien van de naam, de verkeerde gegevens aan de geregistreerde gegevens van een persoon werden toegevoegd. Deze fouten konden in de organisatie doorwerken, met de nadelige gevolgen van dien voor de betrokken persoon en de ontvangende instantie.

Toen na de Tweede Wereldoorlog de automatisering meer en meer haar stempel op de samenleving ging drukken, deed ook op het gebied van de bevolkingsboekhouding de computer zijn intrede. Door het gebruik van ponskaarten of -plaatjes en, later, de magnetische band konden de gegevens uit de bevolkingsregisters langs mechanische of elektronische weg geraadpleegd worden, hetgeen een aanzienlijke besparing van tijd betekende. Bovendien werd hierdoor een massale verwerking ten behoeve van bijvoorbeeld verkiezingsoproepen en bevolkingsstatistiek mogelijk gemaakt. Toch bleven de gemeenten, ondanks de automatisering, verplicht om, naast hun geautomatiseerd bestand, de handmatige bevolkingsadministratie bij te houden, zoals die bij de wet en in het Besluit bevolkingsboekhouding was voorgeschreven. In feite bestonden er in veel gemeenten dus twee registraties naast elkaar.

Bij de automatisering van een administratie is het gebruik van nummers ter identificatie van de geadministreerde eenheden onontbeerlijk. Toen steeds meer overheidsinstellingen de stijgende werkdruk, die het gevolg was van zowel de bevolkingsgroei als de uitbreiding van het takenpakket van de gemeentelijke overheid, door automatisering trachtten op te vangen, werden steeds meer nummers aan een persoon toegekend. Uit praktisch oogpunt en ter voorkoming van communicatiefouten bij de uitwisseling van gegevens werd daarom vanaf 1968 van Rijksweg aan gemeenten die tot de invoering van een geautomatiseerd bevolkingsbestand wensten over te gaan, algemene administratienummers (de zogenaamde 'A-nummers') verstrekt, welke vervolgens door het gemeentebestuur aan de individuele inwoners werden toegekend. Bij de informatie-uitwisseling tussen overheidsinstellingen kon dan volstaan worden met het aanlinken van uitsluitend de gevraagde / benodigde persoonsgegevens aan dit identificatienummer. Om nu te voorkomen dat uit zo'n administratienummer ook andere informatie te herleiden viel (bijvoorbeeld de leeftijd of woonplaats), werd hierbij gekozen voor een a-select, d.w.z. volkomen willekeurig en nietszeggend nummer, bestaande uit tien cijfers.

Bij de introductie van het algemene administratienummer verwachtte de regering een sterke emotionele weerstand onder de bevolking en ze deed daarom haar uiterste best te overtuigen dat het om niets anders ging dan de vervanging van de veelheid van bestaande nummers door één nummer. Verder werd gewezen op de internationale ontwikkelingen - want ook in het buitenland werden de mogelijkheden van het A-nummer bestudeerd - en op de gunstige resultaten die in de Scandinavische landen en in Israël met dit systeem waren gehaald. De vermoedens van de regering werden inderdaad bewaarheid, want de invoering van het administratienummer in heel Nederland had echter nog een lange weg te gaan. In de beginjaren van de automatisering werd het administratienummer nog op kleine schaal gebruikt, omdat slechts een beperkt aantal gemeenten met een geautomatiseerde bevolkingsboekhouding werkte. Pas in het debat over de oprichting van een Centrale Personenadministratie, in de jaren 1975-1985, zou de discussie over de 'degradatie van de mens tot een reeks getallen' in volle hevigheid losbarsten.

Aanvankelijk speelde de automatisering van de bevolkingsadministraties zich in en rond de gemeentelijke en regionale rekencentra af. In de jaren '70 bracht het bedrijfsleven nieuwe, gebruiksvriendelijke systemen op de markt die het mogelijk maakten met menugestuurde programma's zelfstandig - d.w.z. zonder tussenkomst van de rekencentra - functies uit te voeren. Veel gemeenten gingen toen van deze kantoorcomputers gebruik maken: voor hun financiële administratie bij de algemene dienst en bij gemeentelijke bedrijven, en voor de uitkeringsadministratie van de sociale dienst. De automatiseringsinspanning leidde zo tot een grote verscheidenheid aan toepassingsystemen tussen de gemeenten en de rekencentra, en tussen de gemeenten onderling, terwijl met het oog op het gegevensverkeer tussen de gemeenten onderling en tussen de gemeenten en afnemers een zekere uniformiteit juist gewenst was.

Tegen deze achtergrond werd reeds in 1971 tijdens een ambtelijk overleg tussen gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken gepleit voor een fundamentele bezinning op het systeem van de bevolkingsadministratie. Evenals bij de introductie van de persoonskaarten lag hieraan het voorstel van een oud-chef van de bevolkingsregistratie van de gemeente Rotterdam, dhr. Jansen Verplanke, ten grondslag. En analoog aan de procedure die aan de introductie van de persoonskaart vooraf ging, verstreek geruime tijd alvorens een commissie tot stand kwam die zich met de toekomstige functie en structuur van de bevolkingsadministratie zou bezighouden. Dit was de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding ('Commissie Zoutendijk'), die in 1981 werd ingesteld, waarin vertegenwoordigers van een groot aantal belanghebbende organisaties benoemd werden. Haar bevinding, die in 1982 werd uitgebracht, was dat de Nederlandse bevolkingsboekhouding overal

dermate goed functioneerde dat het opleggen van de verplichting van automatisering niet te rechtvaardigen was. Wel pleitte ze voor afschaffing van de papieren bevolkingsadministratie in gemeenten die tot automatisering waren overgegaan - volgens haar berekeningen zou dit in die gemeenten een besparing van maar liefst 30% op de personeels- en organisatiekosten van de afdeling Burgerzaken / Bevolking opleveren. Voorts adviseerde ze dat op het punt van de automatisering geen stringente, algemeen bindende voorschriften moesten komen, en dat de minister van Binnenlandse Zaken zich moest beperken tot een vorm van centrale regelgeving die slechts de algemene kaders (bijv. met betrekking tot de privacybescherming, beveiligingsaspecten en de onderlinge uitwisselbaarheid van gegevens) aangeeft waarbinnen de gemeentebesturen zich naar eigen inzicht dienen te richten. Deze aanbevelingen zijn vooral voor de totstandkoming van het huidige GBA-stelsel van betekenis geweest. Met deze vorm van geautomatiseerde bevolkingsadministratie werd in de tweede helft van de jaren tachtig druk geëxperimenteerd. Nadat tegen het einde van de jaren tachtig duidelijk was geworden dat dáár de toekomst van de bevolkingsboekhouding lag, besloot de minister - de berekende kostenbesparing indachtig - dat de gemeenten met een geautomatiseerde administratie het bijhouden van het papieren bevolkingsregister mochten beëindigen (1989).

Rond die tijd was als gevolg van de mogelijkheden automatisering het oude bevolkingsregister al op de schop genomen. Reeds vanaf de jaren '60 werden mogelijkheden afgetast om te komen tot een nieuw stelsel van bevolkingsboekhouding. Uiteindelijk resulteerden deze onderzoeken en experimenten in de invoering van het GBA-stelsel in 1994, waarbij de gemeenten verplicht werden hun bevolkingsboekhouding te automatiseren op basis van de Wet GBA, met daarin wel de nadrukkelijke voorwaarden met betrekking tot onder meer: welke gegevens moesten worden opgenomen, de verdeling in een algemene en een bijzondere administratie en voorschriften betreffende gegevensuitwisseling.

Handelingen

Algemene regelgeving

(34.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van een wijziging en de intrekking van de Wet bevolkings- en verblijfsregisters (Stb. 1887/67)
Periode (ca. 1887) 1945-1994

(35.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voordragen van een amvb inzake het aanleggen, inrichten, bijhouden en bewaren van bevolkings- en verblijfsregisters en het verstrekken van informatie uit deze registers
Periode (1887) 1945-1994
Grondslag Wet bevolkings- en verblijfsregisters, 17 april 1887, Stb. 1887/67, art. 1
Product ■ Besluit bevolkingsboekhouding 1936 (Stb. 1936/342)
■ Besluit bevolkingsboekhouding 1967 (Stb 1967/442)
Opmerking Voor de Besluiten reconstructie bevolkingsboekhouding 1944 en 1945, die eveneens in dit artikel hun grondslagen vonden: zie handeling 138.
Voor het Besluit voorbereiding GBA: zie handeling 131 (Hoofdstuk GBA).

(36.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het geven van voorschriften inzake de uitvoering van het Besluit bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 137; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 119

(37.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het beslechten van geschillen omtrent de toepassing van / voortvloeiend uit het Besluit bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 124; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 108

Reconstructie bevolkingsboekhouding

(38.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voordragen van een amvb inzake de reconstructie van de bevolkingsboekhouding
Periode 1944-....
Product - Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 3 augustus 1944, Stb. 1944 /E 56;
- Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 7 maart 1945, Stb. 1945/F 21

- (39.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van de termijn waarbinnen de operatie Reconstructie Bevolkingsboekhouding moet zijn beëindigd
 Periode 1945-1946
 Grondslag Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 7 maart 1945, Stb. 1945 / F 21, art. 3.3
- (40.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van voorschriften inzake de uitvoering van het Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding
 Periode 1944-1945
 Grondslag Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 3 augustus 1944, Stb. 1944/E 56, passim (b.w. 1945); Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 7 maart 1945, Stb. 1945 / F 21, art. 4 en 12
- (41.)
 Actor Minister van Oorlog
 Handeling Het overleggen met de minister van Binnenlandse Zaken, in welke gevallen bij de persoonlijke aanmelding van een dienstplichtig persoon bij het gemeentebestuur in het kader van de reconstructie van de bevolkingsboekhouding het formulier volgens model A 2 niet hoeft te worden ingevuld
 Periode (1944) 1945-
 Grondslag Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 3 augustus 1944, Stb. 1944/E 56, art. 4.1 (b.w. 1945)
- (42.)
 Actor Minister van Sociale Zaken
 Handeling Het overleggen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake de vaststelling van de gevallen waarin voor de reconstructie van de bevolkingsboekhouding niet kan worden volstaan met een controle en eventuele bijwerking van de persoonskaart van een persoon tijdens diens persoonlijke aanmelding bij het gemeentebestuur
 Periode 1944-1945
 Grondslag Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 3 augustus 1944, Stb. 1944/E 56, art. 4.2 (b.w. 1945)
- (43.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het aanwijzen van personen die, naast de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters, belast zijn met het toezicht op de naleving van het Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding 1945
 Periode 1945-1946
 Grondslag Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 7 maart 1945, Stb. 1945/F 21, art. 10

Advies

(44.)

Actor Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zake inzake de bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 121.1-2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 104.3
Opmerking De Commissie kan gevraagd en ongevraagd haar advies geven.

(45.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het desgevraagd adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de uitvoering van het Besluit Bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 116.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 100.2

(46.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het desgevraagd adviseren van de directeur van het CBS inzake de uitvoering van het Besluit Bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 /342, art. 116.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 100.2

(47.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het aanwijzen van een lid dat in plaats van het hoofd van de RIB optreedt als voorzitter van de Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 120.1

(48.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het benoemen van de secretaris en de andere leden van de Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 /342, art. 120.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 104.2

(49.)

Actor Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Handeling Het vaststellen van een reglement van orde voor de vergaderingen van de Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Periode 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 104.4

(50.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het goedkeuren van een reglement van orde voor de vergaderingen van de Commissie van advies inzake de bevolkingsboekhouding
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 120.3; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 104.4

Centrale registraties (RIB)

(51.)
Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het aanleggen en bijhouden van een bevolkingsregister
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 28.3; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 26.1
Opmerking Het door de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters te houden bevolkingsregister bestaat uit:
- het centrale bevolkingsregister (persoons- en archiefregister)
- een persoonskaartenarchief
- een schakelregister

(52.)
Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het vaststellen van de plaats en van de openingstijden van het loket van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Periode 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 15.1

Modellen en formulieren

(53.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van het model van kaarten, berichten, kennisgevingen en andere formulieren, te gebruiken ten behoeve van het bijhouden van het bevolkingsregister
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 72.3 en 78.2; zoals gewijzigd bij KB van 28 juni 1947, Stb. 1947/H 213, art. 86.1; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 40, 57.3, 62.2, 71.4 en 82.1; Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding van 7 maart 1945, Stb. 1945/ F 21, art. 6.2
Product:
- model van het bericht van ontvangst van de aangifte van de geboorte van een kind in een andere gemeente;
- model van de kennisgeving van overlijden van een persoon in een andere gemeente;
- model van de noodpersoonskaart (tijdens de reconstructie bevolkingsboekhouding na de Tweede Wereldoorlog);

- model van het formulier dat een gemeentebestuur bij vertrek (verhuizing) van een persoon naar het buitenland met diens persoonskaart aan de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters zendt (vanaf 1947);
 - model van de verwijzingskaart (vanaf 1968);
 - model van het formulier waarmee een gemeentebestuur bij de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters een aldaar berustende persoonskaart opvraagt dan wel om toestemming vraagt om voor een immigrant een persoonskaart aan te leggen (vanaf 1968);
- Opmerking De volgende modellen worden bij (wijziging van) het Besluit bevolkingsboekhouding vastgesteld en zijn derhalve product van handeling 35:
- persoonskaart;
 - verhuiskaart;
 - model van het formulier waarmee een gemeentebestuur bij de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters een aldaar berustende persoonskaart opvraagt dan wel om toestemming vraagt om voor een immigrant een persoonskaart aan te leggen (tot 1968);
 - woningregister (tot 1968);
 - verblijfsregister (tot 1968).
- (54.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken
- Handeling Het vaststellen van formulieren met betrekking tot de verstrekking van informatie door een gemeentebestuur aan het CBS ten behoeve van de bevolkingsstatistiek
- Periode (1936) 1945-1994
- Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 119; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, 103
- Opmerking: Voor zoveel nodig, wordt deze handeling verricht na overleg met de ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken (tot 1973) / Volksgezondheid en Milieuhygiëne (vanaf 1973).
- (55.)
- Actor Minister van Economische Zaken
Minister van Sociale Zaken (tot 1967)
Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid (1968-1973)
Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (1973-1982)
Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1982-1994)
- Handeling Het overleggen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake de vaststelling van formulieren met betrekking tot de verstrekking van informatie door een gemeentebestuur aan het CBS ten behoeve van de bevolkingsstatistiek
- Periode (1936) 1945-1994
- Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 119; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 103
- (56.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken
- Handeling Het vaststellen van een formulier voor de openbare kennisgeving waarbij een gemeentebestuur jaarlijks de bevolking herinnert aan haar verplichtingen met betrekking tot de bevolkingsboekhouding
- Periode (1936) 1945-1967
- Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 112

- (57.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van een formulier voor het verslag dat een gemeentebestuur jaarlijks aan de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters doet over het onderzoek naar de juistheid en de volledigheid van het bevolkingsregister in zijn gemeente
 Periode (1936) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 114.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 98.2
- (58.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het regelen van de uitgave van persoonskaarten
 Periode (1938) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het KB van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 125.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 109.2
 Opmerking: Hieronder is o.a. begrepen:
 - het vaststellen van de wijze van uitgeven van persoonskaarten;
 - het stellen van eisen m.b.t. kleur, afmeting, drukwerk e.d. waaraan persoonskaarten moeten voldoen;
 - het geven van voorschriften inzake de aanschaf van karton voor de vervaardiging van persoonskaarten;
 - het vaststellen van de prijs waartegen persoonskaarten worden uitgegeven.
- (59.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verlenen van toestemming om af te wijken van vastgestelde modellen kaarten e.d.
 Periode (1938) 1945-1967
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 2.2
 Opmerking: Het betreft afwijkingen van drie modellen die bij het Besluit bevolkingsboekhouding zijn vastgesteld, te weten:
 - model van de verhuiskaart;
 - model van het formulier waarmee een gemeentebestuur bij de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters een aldaar berustende persoonskaart opvraagt dan wel om toestemming vraagt om voor een immigrant een persoonskaart aan te leggen (tot 1968);
 - model van het verblijfsregister.

Opneming in en afvoering van het bevolkingsregister

- (60.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het aanwijzen van een persoon of een groep personen aan wie het recht van exterritorialiteit en/of diplomatieke immuniteit toekomt
 Periode (1936) 1945-1967
 Handeling Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 18.2, onder b; gewijzigd bij KB van 7 januari 1952, Stb. 1952/9
 Opmerking Personen met het recht van exterritorialiteit of diplomatieke immuniteit die in Nederland wonen, worden niet in het bevolkingsregister opgenomen.

(61.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toestaan of bepalen dat ten aanzien van een persoon of een groep personen (tijdelijk) van de criteria voor opneming in / afvoering van het persoonsregister wordt afgeweken
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 21.1; gewijzigd bij KB van 11 oktober 1949, Stb. 1949/J 457; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 20:1 en 25:1
Opmerking De minister kan hierbij bepalen dat deze persoon of groep personen tijdelijk in het verblijfregister worden ingeschreven.²⁷

(62.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het bepalen dat een persoon in het bevolkingsregister van een gemeente dan wel in het centrale bevolkingsregister moet worden opgenomen
Periode 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 24.3
Opmerking De bedoelde aanwijzing vindt plaats, wanneer het onduidelijk is, tot welke in het Besluit genoemde categorie een persoon gerekend moet worden.

(63.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toestaan of gelasten dat wordt afgeweken van de regel dat een persoon voorlopig ingeschreven blijft in het bevolkingsregister van de gemeente waarin hij volgens het KB van 12 december 1922 is ingeschreven
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 140.2
Opmerking Op het punt in welke gemeente een persoon in het bevolkingsregister diende te worden opgenomen, wekt het Besluit bevolkingsboekhouding 1936 enigszins af van het voorgaande KB van 12 december 1922. Het besluit van 1936 bepaalde echter dat de persoon in de oorspronkelijke gemeente ingeschreven zou blijven, totdat op zijn persoonskaart wijzigingen of aanvullingen moesten worden aangebracht (bijv. als gevolg van verhuizing, huwelijk of geboorte van kinderen).

(64.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het bepalen dat een persoon of groep personen wordt opgenomen in het bevolkingsregister van een andere dan de wettelijk voorgeschreven gemeente
Periode 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 27.1, onder a en b

(65.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het bepalen dat een persoon of groep personen tijdelijk of duurzaam wordt opgenomen in het centrale bevolkingsregister
Periode 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 27.1, onder c
Opmerking Van een dergelijke beschikking wordt aantekening gehouden op de persoonskaart.

(66.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het bepalen dat een persoon die niet in aanmerking komt voor opneming in een bevolkingsregister, wordt ingeschreven in het verblijfsregister
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 60.2

(67.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het beslissen in beroep op een bezwaarschrift tegen een besluit van een gemeentebestuur of de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters inzake de opname in / de afvoering van het bevolkingsregister
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 10 en 123.4; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 107:2

Vermelding van gegevens

(68.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het geven van nadere voorschriften inzake de te vermelden persoonsgegevens en andere aantekeningen op een persoonskaart
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 33 en 35; gewijzigd bij het KB van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349 en bij KB van 14 december 1956, Stb. 1956/605; alsmede zoals gewijzigd bij KB van 7 januari 1952, Stb. 1952/9, art. 27.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967 (Stb. 1967 / 442), art. 28.2-3
Opmerking: De voorschriften betreffen o.a.:

- de vermelding van de naam van de provincie bij een plaatsnaam;
- het gebruik van afkortingen ter aanduiding van het lidmaatschap van een kerkgenootschap of vereniging met een godsdienstig doel ("vak 6");
- de vermelding van de datum van overlijden, het nummer van de overlijdensakte, de doodsoorzaak en de naam van de arts die de lijkschouw heeft verricht;
- de vermelding dat de betreffende persoon uit het persoonsregister is afgevoerd;
- de vermelding van gegevens betreffende de uitvoering van wettelijke voorschriften ("vak 23")
- het waarmerken van geverifieerde gegevens;
- het goedkeuren van veranderingen van gegevens.

(69.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het geven van nadere voorschriften inzake de wijze waarop gegevens op een persoonskaart moeten worden ingevuld
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 38.1-2 en zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 29.4, 37.2 en 39.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 28.1

Opmerking: De voorschriften betreffen o.a.:

- de eisen waaraan de te gebruiken schrijfmachines en inktlinten moeten voldoen;
- het in potloodschrift maken van aantekeningen op een persoonskaart (tot 1968);
- de wijze waarop doorhalingen, wijzigingen en aanvullingen op een persoonskaart moet geschieden (tot 1968).

(70.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het in geval van onduidelijkheid beslissen, welke gegevens op de persoonskaart van een bepaald persoon vermeld moeten worden
Periode (1938) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 40; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 30.2
Opmerking Deze handeling vindt plaats, wanneer is gebleken dat de gegevens in de akten van de Burgerlijke Stand of andere bescheiden waaraan de persoonskaarten hun gegevens ontleen, onduidelijk of onjuist zijn.

(71.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het gelasten dat een persoonskaart moet worden overgeschreven
Periode (1938) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 37.3

(72.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeente om bij het overschrijven van een persoonskaart niet alle gegevens over te nemen
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 129; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 112.1

(73.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het nader bepalen van de gegevens welke in het woningregister dienen te worden opgenomen
Periode 1961-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij KB van 26 augustus 1960, Stb. 1960/373, art. 56.1, onder c; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 44.1, onder c

(74.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om het persoonsregister anders dan naar alfabetisch-lexicografische volgorde der achternamen in te richten
Periode (1938) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 29.2; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 27.2

- (75.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (voorwaardelijk) toestaan dat een verwijzingsregister in vastbladige boekvorm wordt gehouden
 Periode (1936) 1945-1967
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 49.2
- (76.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het geven van aanwijzingen inzake de rangschikking van namen in het verwijzingsregister.
 Periode (1936) 1945-1967
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 51.1
- (77.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om het woningregister anders in te richten en bij te houden dan in het Besluit bevolkingsboekhouding is voorgeschreven
 Periode (1936) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 54.2; gewijzigd bij KB van 14 december 1956, Stb. 1956 /605, art. 58; gewijzigd bij KB van 26 augustus 1960, Stb. 1960/373; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 45
- (78.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het bepalen dat voor een gedeelte van een woning in het woningregister een afzonderlijke woningkaart of -blad wordt aangelegd
 Periode (1938) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het KB van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 55.1; gewijzigd bij het KB van 26 augustus 1960, Stb. 1960/373, art. 55.3; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 43.3

Informatieverstrekking

- (79.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de verstrekking van inlichtingen en opgaven uit het centrale bevolkingsregister en uit de persoonskaartenarchieven van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
 Periode (1936) 1945-1967
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 106
- (80.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het stellen van regels inzake de verzending van gegevens van naar Nederlands-Indië vertrokken personen aan de hoofden van de bevolkingsregisters aldaar
 Periode (1936) 1945-1967
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 98.2

- (81.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het bepalen dat een grote hoeveelheid inlichtingen uit het bevolkingsregister, gevraagd ten behoeve van een ambtelijk doel dan wel door een kerkgenootschap of daarmee gelijkstaande rechtspersoon, geleidelijk binnen een bepaalde termijn worden verstrekt
 Periode 1947-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij KB van 30 september 1948, Stb. 1948/I 431, art. 103.3; Besluit bevolkingsboekhouding, 29 augustus 1967, 1967/442, art. 90.3
- (82.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om het bevolkingsregister door andere personen te laten raadplegen dan door degenen die met (de verantwoordelijkheid voor) het bijhouden ervan zijn belast
 Periode 1968-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 91.2
- (83.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om (een deel van) het bevolkingsregister of het verblijfsregister ter beschikking te stellen van anderen
 Periode (1936) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het KB van 7 januari 1952, Stb. 1952/9, art. 105; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 93.2
 Opmerking Hiertoe is ook gerekend het verlenen van toestemming om uit het bevolkingsregister of het verblijfsregister gegevens te verstrekken met het oogmerk met behulp daarvan een schaduwregister of andere verzameling aan te leggen die ten dienste van de gemeente zal worden gebruikt.
- (84.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het bepalen dat inlichtingen uit het bevolkingsregister niet of slechts in beperkte vorm of omvang mogen worden verstrekt
 Periode 1947-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij KB van 30 september 1948, Stb. 1948/I 431, art. 103.4; Besluit bevolkingsboekhouding, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 90.4
 Product O.a.:
 ■ Circulaire aan de gemeentebesturen van 13 oktober 1977, Nr. B77 / 2911, Directie Binnenlands Bestuur, Afd. Wetgeving en bestuurszaken inhoudende een verbod op het verstrekken van inlichtingen omtrent het lidmaatschap tot een kerkgenootschap of vereniging met een godsdienstig doel
 Opmerking Inlichtingen, gevraagd ten behoeve voor een ambtelijk doel dan wel door een kerkgenootschap of daarmee gelijkstaande rechtspersoon, vallen buiten deze regeling.

- (85.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het gelasten dat een gemeentebestuur / de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters aan een persoon gegevens uit het bevolkingsregister verstrekt die deze persoon zelf betreffen
 Periode 1968-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 90.1
 Opmerking De minister van Binnenlandse Zaken kan zulks op verzoek gelasten, wanneer het gemeentebestuur / de Rijksinspectie weigert de door de persoon aangevraagde gegevens te verstrekken.
- (86.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van voorschriften met betrekking tot de verstrekking van informatie door een gemeentebestuur aan het CBS ten behoeve van de bevolkingsstatistiek
 Periode (1936) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936 / 342, art. 119; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, art. 103
 Opmerking: Voor zoveel nodig, wordt deze handeling verricht na overleg met de ministers van Economische Zaken en van Sociale Zaken (tot 1973) / Volksgezondheid en Milieuhygiëne (vanaf 1973)
- (87.)
 Actor Minister van Economische Zaken
 Minister van Sociale Zaken (tot 1967)
 Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid (1968-1973)
 Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne (1973-1982)
 Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur (1982-1994)
 Handeling Het overleggen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake de vaststelling van voorschriften met betrekking tot de verstrekking van informatie door een gemeentebestuur aan het CBS ten behoeve van de bevolkingsstatistiek
 Periode (1936) 1945-1994
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 119; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 103
- (88.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van tarieven voor het verstrekken van informatie uit de bij het Rijk in beheer zijnde bevolkings- en verblijfsregisters
 Periode 1948-1994
 Grondslag Wet bevolkings- en verblijfsregisters, 17 april 1887, Stb. 1887/67, zoals gewijzigd bij de wet van 24 juli 1948, Stb. 1948/I 335, art. 3
- (89.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het bepalen dat verstrekking van inlichtingen of opgaven uit het bevolkingsregister aan bepaalde personen en/of instellingen in bijzondere gevallen niet kosteloos geschiedt
 Periode (1936) 1945-1948
 Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936 (Stb. 1936/342), art. 104.3 (b.w. Stb. 1948 / I 431)

- Opmerking Het betreft hier verstrekkingen en opgaven aan personen en/of instellingen aan welke de verstrekking normaliter kosteloos geschiedt, te weten:
- een vakminister;
 - een provinciaal bestuur;
 - de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters;
 - een gemeentebestuur;
 - de Burgerlijke Stand;
 - het openbaar ministerie;
 - de Rijksstatistiek.

Fysiek beheer

(90.)

- Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het geven van aanwijzingen inzake de berging in en verzending van persoonskaarten door een gemeente
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 131; Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 114

(91.)

- Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het geven van voorschriften inzake de bewaring van het persoonsregister
Periode 1968-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 19 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 94.2

(92.)

- Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om bij de uitvoering van het besluit bevolkingsboekhouding gebruik te maken van reproducties van (een deel van) het bevolkingsregister
Periode 1968-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 94.3

(93.)

- Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om oude delen van het bevolkingsregister te vernietigen
Periode (1938) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij KB van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 109.3
Opmerking Vernietiging van oude delen kan alleen plaats vinden, indien alle daarin voorkomende gegevens op een andere informatiedrager zijn gezet.

(94.)

- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent de zorg voor de gemeentelijke persoons- en archiefregisters
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 91.3

(95.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het sluiten van een overeenkomst met een derde inzake de bewaring van de persoonskaarten van overleden personen
Periode 1945-
Bron Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Kamerstukken II 1988/89, 21 123, blz. 123.
Product Een voorbeeld van een derde is het Centraal Bureau voor de Genealogie

Controle en toezicht

(96.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om af te wijken van de regel dat het eenmaal per jaar bij schriftelijke aanschrijving of visitatie van de woningen het bevolkingsregister op juistheid en volledigheid moet controleren
Periode (1938) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, zoals gewijzigd bij het besluit van 10 augustus 1938, Stb. 1938/349, art. 111.3

(97.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het gelasten dat een gemeentebestuur de betrouwbaarheid van de plaatselijke bevolkingsboekhouding onderzoekt
Periode 1968-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 96

(98.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het houden van toezicht op de bevolkingsregisters en de verblijfregisters van de gemeenten
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 116.1;
Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 100.1

(99.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het (doen) controleren van het persoonskaartenverbruik in een gemeente
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 126.2;
Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 110.2

(100.)

Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het instellen van een onderzoek, in welke gemeente een gezochte persoonskaart is ondergebracht
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 96.2; gewijzigd bij KB van 28 juni 1947, Stb. 1947 /H 213

(101.)
Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om een voor een persoon een nieuwe persoonskaart aan te leggen ter vervanging van een die verloren is gegaan
Periode (1936) 1945-1967
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 97.2

(102.)
Actor Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeente om een onbruikbaar geworden persoonskaart over te schrijven
Periode (1936) 1945-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936, Stb. 1936/342, art. 128.1;
Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, art. 111.1

Automatisering

(103.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verschaffen van administratienummers aan een gemeentebestuur ten behoeve van een geautomatiseerde bevolkingsadministratie
Periode 1968-
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967 / 442, zoals gewijzigd bij het besluit van 29 februari 1968, Stb. 1968/..., art. 28.2

(104.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur om het bijhouden van persoonskaarten stop te zetten
Periode 1989-1994
Grondslag Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967, Stb. 1967/442, zoals gewijzigd bij het besluit van 8 december 1989, Stb. 1989/565, art. 95:3
Opmerking Een dergelijke toestemming kon gegeven worden aan een gemeentebestuur dat zijn bevolkingsregister geautomatiseerd had. De toestemming betrof alleen de bijhouding van het papieren persoonskaartenregister.

(105.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het instellen van de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding
Periode 1980-ca. 1984
Product Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370

(106.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het benoemen van leden van de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding
Periode 1980-ca. 1984
Product Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370

- (107.)
Actor Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding
Handeling Het onderzoeken van de mogelijkheden tot automatisering van de gemeentelijke bevolkingsboekhouding
Periode 1981-ca. 1984
Grondslag Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370, art. I
- (108.)
Actor Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de mogelijkheden tot automatisering van de gemeentelijke bevolkingsboekhouding
Periode 1981-ca. 1984
Grondslag Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370, art. I
- (109.)
Actor Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding
Handeling Het betrekken van externe deskundigen bij haar werkzaamheden
Periode 1981-ca. 1984
Grondslag Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370, art. II

Centrale Personenadministratie (CPA)

Onder het hiervoor geschetste stelsel verstrekte elke gemeente afzonderlijk gegevens uit haar bevolkingsregister aan talloze overheidsinstellingen. In 1982 werd het totaal aantal verstrekkingen per jaar op ca. 10 miljoen geschat; hierbij ging het in hoofdzaak om het doorgeven van actualisaties van persoonsgegevens. Het spreekt voor zich dat hiermee hoge kosten gemoeid waren. Om deze kosten te drukken en de efficiency van de informatieverstrekking te verbeteren was het nodig de gegevensstroom tussen de gemeentelijke bevolkingsregisters en de overheidsinstanties (op rijksniveau) te herstructureren. Aldus ontstonden in de loop van de jaren '60 plannen voor de oprichting van een volledig geautomatiseerde Centrale Personenadministratie (CPA): een rijksdienst, ressorterend onder de minister van Binnenlandse Zaken, die als schakel tussen de afnemers en de gemeenten zou fungeren. De eerste suggestie hiertoe werd gedaan in het eindrapport van de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters ('Commissie-Simons'), die in 1963 door de minister van Binnenlandse Zaken in het leven was geroepen om de mogelijkheden van alternatieve werkmethoden en hulpmiddelen in de bevolkingsboekhouding te onderzoeken. Dit voorstel werd overgenomen en uitgewerkt door de Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout'), die in haar eindrapport (1969) de invoering van een Centrale Personenadministratie krachtig bepleitte. Deze geluiden leidden ertoe dat het Kabinet op 4 september 1970 een principebeslissing voor invoering van de CPA nam.

Het voorontwerp van de Wet op de CPA, dat in 1976 gepubliceerd werd²⁸, ging uit van een gecentraliseerde bevolkingsadministratie waarbij de gegevens zowel in een centrale computer als in gemeentelijke elektronische bestanden zouden zijn ingevoerd. Het voornemen was dat de rijksdienst CPA belast zou worden met het beheer van het centrale register en dat daarin alleen de basisgegevens over de ingezetenen van Nederland zouden worden vastgelegd. Onder 'basisgegevens' worden dan die persoonsgegevens verstaan die overheidsinstanties in het algemeen nodig hebben voor hun taak, zoals naam, adres, woonplaats, nationaliteit en burgerlijke staat van een persoon, maar niet zijn beroep²⁹ of kerkelijke gezindte. Deze gegevens zouden aangeleverd worden door de gemeentelijke bevolkingsregisters. Vervolgens zou de CPA de taak overnemen die tot dan door de gemeenten werd uitgevoerd: het verstrekken van informatie aan de afnemers. Naar verwachting kon op deze wijze het aantal gegevensverstrekkingen per jaar worden teruggebracht tot ca. 2 miljoen.

Met de CPA wilde het Rijk inhaken op ontwikkelingen op het gebied van de automatisering in en rond de gemeenten. Maar omdat nog lang niet alle gemeenten over een geautomatiseerd bevolkingsregister beschikten, werd in 1980 een wijziging in het voorontwerp aangebracht welke een rol toebedacht aan de intergemeentelijke rekencentra. Volgens dit concept zouden de gemeenten de persoonsgegevens van hun ingezetenen (al dan niet handmatig) aan een intergemeentelijk automatiseringscentrum leveren, waar per gemeente een personenbestand bijgehouden zou worden. Zo'n centrum moest o.a. de opmaak en leesbaarheid van de inkomende gegevensstroom controleren en de correct bevonden gegevens in het bestand verwerken; gegevens die niet of slechts onder voorbehoud konden worden verwerkt, moesten voor controle en correctie aan de gemeenten van herkomst geretourneerd worden. Het centrum zou aldus de van belang zijnde basisgegevens verzamelen en naar de Rijksdienst CPA verzenden, die vervolgens de ingekomen gegevensstromen in zijn register zou verwerken.

Om een probleemloze uitwisseling van persoonsgegevens te garanderen zou aan elke geregistreerde persoon een uniek cijferkenmerk als administratief identificatie-instrument toegekend worden. Het gebruik van dit administratie-nummer op zich was niet nieuw: al vanaf 1968 verstrekte de minister van Binnenlandse Zaken dergelijke nummers aan gemeenten met een geautomatiseerde bevolkingsboekhouding; in 1984 ging het hierbij om 300 gemeenten met in totaal 10 miljoen inwoners.³⁰ Maar de landelijke verplichting tot gebruik van het administratie-nummer beangstigde velen, evenals de centrale opslag van persoonsgegevens van alle Nederlanders.

Hoofdtak van de Rijksdienst CPA zou het verstrekken van bepaalde persoonsgegevens aan overheidsinstanties uit een door hem beheerd register worden ten einde een efficiëntere taakvervulling door die instanties mogelijk te maken. De werkzaamheid van de CPA was dan ook meer gericht op een naar behoren functioneren van de bestuurlijke organisatie dan op de verhouding tussen overheid en

burger. Maar juist in deze tijd maakte het denken over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met de registratie van persoonsgegevens een snelle ontwikkeling door, zoals uit het toenemend verzet tegen het houden van een volkstelling en de plannen rond de invoering van een privacy-wet valt af te leiden. Om die reden werd de *Staatscommissie bescherming persoonlijke levenssfeer in verband met persoonsregistraties* ('Staatscommissie-Koopmans')³¹ gevraagd advies uit te brengen over het in 1975 tot stand gekomen voorontwerp van de wet op de CPA. Een jaar later bracht de Staatscommissie haar eindrapport uit. Daarin stelde ze voor een algemene wettelijke regeling in te voeren voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met de registratie van persoonsgegevens. De CPA zou dan, zonder eigen wettelijke regeling, onder de werking van die algemene wettelijke regeling vallen. Overeenkomstig dit voorstel is vervolgens vanuit het ministerie van Justitie de Wet op de Persoonsregistraties (WPR) ontworpen. De minister van Binnenlandse Zaken meende evenwel dat een eigen afzonderlijke wettelijke regeling op haar plaats was, gelet op de grote betekenis van de CPA voor het gegevensverkeer binnen de overheidsdienst. Het regeringsstandpunt was dat wegens hun samenhang het CPA-ontwerp bij voorkeur tegelijk met, en anders zo spoedig mogelijk na het ontwerp-WPR bij de Tweede Kamer ingediend moest worden en dat de CPA niet vóór de WPR in werking mocht treden.

Om de publieke discussie over de wettelijke regeling van de CPA te bevorderen werd in 1976 het voorontwerp van de Wet op de CPA gepubliceerd. Ook werd in hetzelfde jaar 1976 een begin gemaakt met een praktijkproef van twee jaar, waaraan naast het ministerie van Binnenlandse Zaken vier gemeenten en het Amsterdamse automatiseringsbedrijf Infonet B.V. deelnamen.³² Doel van deze proef was het opdoen van ervaringen op grond waarvan beoordeeld kon worden of de invoering van de CPA eigenlijk wel wenselijk was. Toezicht op deze proefneming werd uitgeoefend door een "technische begeleidingsgroep", bestaande uit vertegenwoordigers van de vier gemeenten, Infonet, de SOAG en het ministerie. Over de privacy van de burgers der deelnemende gemeenten werd gewaakt door een "begeleidingscommissie", waarin o.a. prof.dr. G. Zoutendijk zitting had (die naderhand voorzitter van de in 1981 opgerichte Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding zou worden).

In 1982 werd het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend, gelijktijdig met het voorstel voor een Wet op de Persoonsregistratie. De plannen van de minister werden echter met grote skepsis ontvangen. Een meerderheid van de Kamer was van mening dat het voorstel weliswaar de informatieverstrekking aan de landelijke overheid zou verbeteren, maar dat er onvoldoende aandacht geschonken werd aan de volstrekt ondoelmatige wijze van administreren in de gemeenten, waar een handmatige bevolkingsboekhouding naast een geautomatiseerde was blijven bestaan. Maar het debat concentreerde zich toch vooral op vragen rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Met name werd forse kritiek geuit op het ontbreken van een privacy-reglement voor het centrale register en het algemeen gevoelen was dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer meer gebaat was bij decentralisatie van de gegevensverstrekking, zoals de VNG en de Stichting Waakzaamheid Persoonsregistratie betoogden. Daarbij werd de vraag opgeworpen of een (o.m. technische) vernieuwing van de gemeentelijke bevolkingsadministratie niet de gewenste oplossing kon bieden voor een doelmatige informatievoorziening van de centrale overheid en semi-overheid.

Nieuw overleg tussen het ministerie en de VNG leidde tot de totstandkoming van een ambtelijke discussienota, afkomstig uit de kring van de RIB: de LBA-nota. Daarnaast publiceerde de VNG een eigen voorstel: de Landelijke Personen Administratie (LPA). Beide stukken waren een pleidooi voor decentralisatie. In de aanbevelingen van de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding (1982) kwam dit punt terug en ook in de in 1984 gepubliceerde *Structuurschets voor de persoonsinformatievoorziening* van de BOCO werd vastgehouden aan de decentrale aanpak. De wind was nu overduidelijk uit een andere hoek gaan waaien en op 1 november 1984 kondigde de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken daarom in een brief aan de Tweede Kamer aan dat het wetsontwerp CPA zou worden ingetrokken en dat een nieuw, geautomatiseerd en decentraal stelsel van bevolkingsadministratie zou worden ontwikkeld: de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA). De feitelijke intrekking van het wetsontwerp volgde pas in 1989.

Handelingen

Voorgeschiedenis

Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters ('Commissie-Simons')

(110.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het instellen van de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregister ('Commissie-Simons')
Periode 1963-1967
Product Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 10 oktober 1963 / Nr. B63 / 2120 Afdeling BB, Stcrt. 1963/203

(111.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het benoemen van leden van de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregister ('Commissie-Simons')
Periode 1963-1967

(112.)

Actor Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregister ('Commissie-Simons')
Handeling Het onderzoeken van alternatieve werkmethode en hulpmiddelen voor de bevolkingsboekhouding
Periode 1963-1967
Grondslag Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 10 oktober 1963 / Nr. B63 / 2120 Afdeling BB, Stcrt. 1963/203, art. I

Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout')

(113.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het instellen van de Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout')
Periode 1968-1969
Product Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 29 januari 1968 / Nr. CG68 / U146 Directie O.A.R., Stcrt. 1968/25

(114.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het benoemen van leden van de Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout')
Periode 1968-1969

(115.)
Actor Commissie Registratie Persoonsgegevens ('Commissie-Westerhout')
Handeling Het onderzoeken van de mogelijkheden om tot een efficiëntere informatie-uitwisseling tussen de verschillende overheidsadministraties te komen
Periode 1968-1969
Grondslag Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, 29 januari 1968 / Nr. CG68 / U146 Directie O.A.R., Stcrt. 1968/25, art. I

Algemene regelgeving

(116.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de wet op de Centrale Personenadministratie
Periode ca. 1970 -1989
Product Wetsvoorstel op de Centrale Personenadministratie
Opmerking Het wetsvoorstel werd op 22 januari 1982 bij de Tweede Kamer ingediend en in 1989 ingetrokken.

(117.)
Actor Minister van Justitie
Minister van Economische Zaken
Handeling Het mede-voorbereiden van de wet op de Centrale Personenadministratie
Periode ca. 1970 -1989
Opmerking Het wetsvoorstel werd op 22 januari 1982 bij de Tweede Kamer ingediend en in 1989 ingetrokken.

(118.)
Actor Staatscommissie bescherming persoonlijke levenssfeer in verband met persoonsregistraties (Staatscommissie-Koopmans)
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake maatregelen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met de invoering van de Centrale Personenadministratie
Periode 1972-1976
Opmerking Voor een algemener geformuleerde handeling van de Staatscommissie, zie: R. te Slaa, *Persoonsregistraties. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein persoonsregistraties 1968-2000*, PIVOT-rapport nummer 106 ('s-Gravenhage, 2000).

(119.)
Actor Bestuurlijke Overlegcommissie voor Overheidsautomatisering
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de bevolkingsadministratie
Periode 1975-ca. 1995
Product BOCO Rapport nr. 11, *Structuurschets voor persoonsinformatievoorziening* (Den Haag 1984)
Opmerking Voor een algemener geformuleerde handeling van de BOCO, zie: W.A. Fijnheer, *Overheidsinformatievoorziening. Een rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein overheidsinformatievoorziening in de periode 1945 - 2003* ('s-Gravenhage 2001), 76vv.

Praktijkproef CPA

(120.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het instellen van een Begeleidingscommissie voor de proef inzake de Centrale Personenadministratie
Periode 1974-1989
Bron Toespraak van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 21 okt. 1974, Stcrt. 1974/205

(121.)

Actor Begeleidingscommissie proef CPA
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de in het kader van de proef CPA te nemen maatregelen ter bescherming van de privacy van de burgers in de deelnemende gemeenten
Periode 1974-1989
Bron Toespraak van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 21 okt. 1974, Stcrt. 1974/205
Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 12.2

(122.)

Actor Begeleidingscommissie proef CPA
Handeling Het beoordelen van de maatregelen die in het kader van de proef CPA zijn genomen ter bescherming van de privacy van de burgers in de deelnemende gemeenten
Periode 1974-1989
Bron Toespraak van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 21 okt. 1974, Stcrt. 1974/205
Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 12.2 en 13

(123.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het stellen van regels voor een praktijkproef Centrale Personenadministratie
Periode 1976-1989
Grondslag o.a. Besluit van de Minister-President (Stcrt. 1975/50)
Product Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70

(124.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het aanleggen en bijhouden van een proefbestand Centrale Personenadministratie
Periode 1976-1989
Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 6
Opmerking Houder van het proefbestand was de Directeur Overheidsorganisatie en -automatisering van het Ministerie van Binnenlandse Zaken

(125.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het geven van een opdracht aan een bewerker tot het verrichten van werkzaamheden aan het proefbestand CPA
Periode 1976-1989
Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 7
Opmerking Het betreft o.a. het geven van een opdracht tot de technische verwerking van de gegevens, ontleend aan de persoonsregisters van de gemeenten die aan het experiment deelnemen.

- (126.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het houden van toezicht op de werkzaamheden van de bewerker aan het proefbestand CPA
 Periode 1976-1989
 Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 7
- (127.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beslissen in beroep tegen de weigering van een gemeentebestuur aan een geregistreerde inzage te geven in de op hem betrekking hebbende persoonsgegevens in het proefbestand CPA
 Periode 1976-1989
 Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 10
- (128.)
 Actor Technische begeleidingsgroep CPA
 Handeling Het adviseren omtrent technische en organisatorische procedures bij de uitvoering van de proef CPA
 Periode 1976-1989
 Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 12.1
- (129.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het houden van toezicht op de naleving van de maatregelen die in het kader van de proef CPA genomen zijn ter bescherming van de privacy van de burgers in de deelnemende gemeenten
 Periode 1976-1989
 Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 13
- (130.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beslissen in beroep op bezwaren tegen de werking van het proefbestand CPA zoals dat in het Reglement proefbestand CPA is voorgeschreven
 Periode 1976-1989
 Grondslag Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70, art. 12.2

Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)

De weg naar de GBA

De poging om door middel van een Centrale Personen Administratie (CPA) tot een efficiëntere informatieverstrekking tussen de lokale bevolkingsregistraties enerzijds en de landelijke afnemers anderzijds te komen, was in de vroege jaren tachtig stukgelopen op de twijfels van de Tweede Kamer en de Nederlandse gemeenten met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij een dergelijke centrale opslag van persoonsgegevens. Alternatieven werden voorgesteld in het eindrapport van de 'Commissie-Zoutendijk' en de *Structuurschets* van de BOCO, die beiden uitgingen van de gemeentelijke bevolkingsboekhouding als rechtstreekse bron voor de overheid en semi-overheid. Het vasthouden aan de decentrale opslag van persoonsgegevens hoefde een efficiënter berichtenverkeer met de afnemers niet in de weg te staan, als men het juiste gebruik wist te maken van de mogelijkheden die de voortgaande automatisering van de gemeentelijke bevolkingsadministraties bood. Om dit concept uit te werken werd in 1984 binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken een projectorganisatie in het leven geroepen: het Projectbureau Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA).

De plannen die het bureau in de daarop volgende jaren uitwerkte, kwamen op het volgende neer. De overschakeling van de traditionele bevolkingsregisters naar de nieuwe 'gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens' hield in dat de bevolkingsadministratie geautomatiseerd zou worden. Dit impliceerde dat de bevolkingsgegevens in de gemeenten met behulp van elektronische, magnetische of optische opslagmedia in geautomatiseerde systemen moesten worden opgeslagen. De uitwisseling van persoonsgegevens tussen de gemeenten onderling en tussen gemeenten enerzijds en afnemers en derden anderzijds zou dan voortaan plaats kunnen vinden via een datacommunicatienetwerk. Dit netwerk zou overigens een niet-interactief karakter hebben: een bericht dat door een gemeente aangeboden wordt, wordt in een digitale postbus opgeslagen tot de geadresseerde afnemer of derde het ophaalt en in ontvangst neemt. In deze regeling zou het beheer van de gegevensbestanden opgedragen worden aan de gemeenten en het systeembeheer aan het Rijk. Het voornemen was dit nieuwe stelsel na een flitsende conversie in één klap in te voeren, en wel per 1 januari 1989 - een termijn die te optimistisch was ingeschat.

De plannen van het Projectbureau werden begin 1988 door een commissie van externe deskundigen ('Commissie-Toppen') onderzocht. Nog in juni van hetzelfde jaar verscheen het eindrapport. De commissie voorzag dat een groot aantal gemeenten nog niet 'GBA-geautomatiseerd' zou zijn, als de Wet GBA in werking zou zijn getreden. Dit zou een onwerkbaar situatie scheppen waarbij berichten in het ene geval geautomatiseerd, en in het andere geval op de ouderwetse manier, op papier, verzonden zouden worden. Derhalve pleitte de commissie daarom voor een wat langere handhaving van het oude stelsel en voor uitstel van een aantal verplichtingen uit de nieuwe wet, totdat alle gemeenten geautomatiseerd en op het netwerk aangesloten zouden zijn. Deze aanbevelingen brachten de minister ertoe af te zien van één omslagdatum³³ en te besluiten de GBA gefaseerd in te voeren.

Tijdens de besprekingen van het rapport in de Tweede Kamer werd het wenselijk gevonden ook de bijgestelde plannen door externe deskundigen te laten bestuderen. Deze tweede contra-expertise werd medio 1989 door Bureau Berenschot in samenwerking met een commissie van deskundigen uitgevoerd ('Commissie-Berenschot'). Inmiddels was het project al zo ver gevorderd, dat de ontwikkelde producten – netwerk, logisch ontwerp en conversiehandleiding – in een praktijk situatie op hun deugdelijkheid getest konden worden. Deze praktijkproef, die in veertien gemeenten van verschillende omvang en bij vijf afnemers plaats vond, ging in 1989 van start. Een Commissie van Toezicht op de praktijkproef GBA ('Commissie-Van Biene') zag toe op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.³⁴ De algemene strekking van de rapporten van beide commissies was dat men op de goede weg was en dat het GBA-stelsel feitelijk kon werken, al moesten nog enige knelpunten worden opgelost en een aantal verbeteringen worden aangebracht. Om aan deze aanbevelingen gevolg te kunnen geven, werd besloten de praktijkproef voort te zetten en een aantal

punten van het GBA-concept aanvullend te beproeven. Uiteindelijk zou de praktijkproef voortduren tot het begin van de jaren '90, ruim voor het moment waarop de Wet GBA en het daarop gebaseerde Besluit GBA in werking traden.

Nog in 1985 ging het ministerie van Binnenlandse Zaken ervan uit dat de extra kosten die bij de invoering van het GBA-stelsel gemoeid waren, overtroffen zouden worden door de uiteindelijke besparingen die het nieuwe stelsel zou opleveren en dat een eventuele kostenverrekening met de participanten (gemeenten en afnemers) niet nodig zou zijn. Toen het project vorderde, bleek het wel degelijk wenselijk dat ook de gemeenten in de kosten zouden bijdragen. Begin 1988 stelde de minister een verdeelsleutel voor waarbij de gemeenten gezamenlijk 1/3 van het exploitatietekort voor hun rekening zouden nemen en het Rijk de resterende 2/3. De berekeningen van het ministerie werden echter niet onderschreven door de (rijks)afnemers. Omdat de partijen het niet eens konden worden, werd besloten dat een externe commissie het voorstel van de minister zou evalueren en daarover zou adviseren: de Commissie Evaluatie GBA-exploitatievoorstel ('Commissie-Pelger'). Haar bevindingen bleken overeen te komen met het oordeel van de gemeenten en de afnemers. Op grond van de nieuwe inzichten is vervolgens een alternatief kostenverrekeningsmodel ontwikkeld dat in de Wet GBA is opgenomen en in 1994 van kracht werd. Naar aanleiding van de evaluatie door een extern adviesbureau in juli 1995 kwam ook dit model ter discussie. Besloten werd te zijner tijd de bepalingen over de kostenverrekening uit de wet te schrappen en via een lagere regelgeving een nieuw model te introduceren. Dit laatste is ook daadwerkelijk gebeurd. Het nieuwe model bepaalt dat de gebruiker van de GBA betaalt.

Overeenkomstig de aanbevelingen van de Commissie-Toppen is de feitelijke overschakeling naar het GBA-stelsel gefaseerd verlopen:

1. De voorbereidingsfase (1991-1994)

Gedurende deze fase waren de gemeenten en bepaalde afnemers bevoegd, maar niet verplicht, om naast het oude bevolkingsregister het nieuwe stelsel te hanteren. Het gebruik van het GBA-stelsel was geregeld bij het **Besluit voorbereiding GBA** (Stb. 1990/539), dat op de Wet bevolkings- en verblijfsregisters (Stb. 1887/16) was gebaseerd. De hierbij gestelde regels behelsden o.a. de toekenning van administratienummers (en de plaatsing van die nummers op de oude persoonskaarten), de aanleg en overdracht van de digitale 'persoonslijsten' die te zijner tijd de kartonnen persoonskaarten zouden vervangen, de opneming van verwijzingsgegevens, de verstrekking van gegevens aan afnemers en de aansluiting van gemeenten en afnemers op het GBA-netwerk. Een groot deel van deze bepalingen is later in de Wet GBA dan wel in het Besluit GBA overgenomen.

De verwachting dat het aantal deelnemende gemeenten en afnemers geleidelijk (gestaag?) zou groeien, werd bewaarheid: namen aan de praktijkproef van 1989 nog veertien gemeenten en vijf afnemers deel, aan de vooravond van de volgende fase, vijf jaar later, waren van de 636 Nederlandse gemeenten slechts 58 (9%) niet op het GBA-netwerk aangesloten.

In deze voorbereidingsfase is ook een steekproef naar de kwaliteit van de GBA uitgevoerd. Dit resulteerde in de constatering dat de kwaliteit voldoende was.

2. De overgangsfase

In de bijgestelde planning was, conform de aanbevelingen van de eerste contra-expertise, voorzien in een overgangsfase. Zodra de voorbereidingsactiviteiten ver genoeg waren gevorderd en er voldoende ervaring was opgedaan met de grootschalige toepassing van het GBA-stelsel, kon het vangnet dat door de oude bevolkingsregisters werd gevormd, worden weggenomen en konden de **Wet GBA** (Stb. 1994/494) en de daarop gebaseerde besluiten en regelingen in werking treden. Op basis van artikel 47 van het Besluit GBA (Stb. 1994/690) zou de minister van Binnenlandse Zaken – in overleg met de gemeenten – het tijdstip vaststellen waarop *alle* gemeenten aan de technische eisen van het GBA-stelsel moesten voldoen en op het datacommunicatienetwerk moesten zijn aangesloten. De gemeenten (maar ook de afnemers) die met hun automatisering waren achtergebleven, kregen in deze fase dus nog een laatste kans om de boot niet te missen.

In de realiteit bleek deze fase overbodig, omdat op 1 oktober 1994 – de datum van de inwerkingtreding van de Wet GBA – alle gemeenten reeds geautomatiseerd waren. Wel zijn twee gemeenten onder curatele gesteld.

3. De definitieve fase (vanaf 1994)

In deze fase functioneert het GBA-stelsel volkomen zoals in de Wet GBA is voorgeschreven.

De werking van de GBA

Taken en bevoegdheden komen onder het GBA-stelsel in belangrijke mate overeen met de situatie vóór 1994: de gemeenten zijn belast met het vastleggen en bijhouden van gegevens omtrent hun inwoners, terwijl de centrale overheid de gegevens beheert van personen die niet tot de bevolking van een gemeente gerekend kunnen worden, en toezicht uitoefent op het naleven van de wet. Maar waar voorheen de genoemde taken van de centrale overheid door de Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters (RIB) werden uitgeoefend, heeft in het GBA-stelsel de minister van Binnenlandse Zaken ze op zich genomen – zij het met de mogelijkheid de feitelijke werkzaamheden geheel of gedeeltelijk aan anderen over te dragen. Aan het bestaande opgavenpakket is niettemin een aantal nieuwe taken toegevoegd. Voor de gemeenten betreffen deze met name de zorg voor de automatisering en de beveiliging van de gegevensbestanden; voor de minister de zorg voor het datacommunicatienetwerk en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden.

De precieze overeenkomsten en verschillen tussen het oude en het nieuwe stelsel alsmede de werking van de GBA komen aan de orde in de navolgende toelichting van de centrale begrippen uit de GBA.

Gemeentelijke basisadministratie

In een gemeentelijke basisadministratie zijn de basisgegevens opgenomen van personen die ten minste een minimum aantal dagen per jaar binnen de betreffende gemeente verblijven. Dit alles op basis van een systeembeschrijving Logisch Ontwerp GBA. De GBA vervangt de oude gemeentelijke persoons- en verblijfsregisters. Als gevolg van haar karakter als geautomatiseerde database is ze tevens in de plaats gekomen van het woningenregister.

Centraal bevolkingsregister

Voor de gegevens die op het moment van de invoering van de GBA opgenomen zouden zijn in het persoonsregister van het centrale bevolkingsregister van de Rijksinspectie, was voorzien in de oprichting van een geautomatiseerd centraal bevolkingsregister ‘nieuwe stijl’, waarvan het houderschap aan de minister van Binnenlandse Zaken zou worden opgedragen. Omdat echter op de datum van de inwerkingtreding van de Wet GBA in dit register geen personen meer waren opgenomen, is aan de wettelijke bepalingen omtrent het nieuwe centraal bevolkingsregister geen uitvoering gegeven.

Vestigingsregister

De functie van het oude schakelregister van de Rijksinspectie is in het GBA-stelsel overgenomen door het vestigingsregister: een centraal gehouden (en uiteraard geautomatiseerd) register met verwijsggegevens over bepaalde categorieën personen. Aanvankelijk was het beheer hiervan in handen van de minister van Binnenlandse Zaken, maar in 1996 heeft deze het overgedragen aan het gemeentebestuur van 's-Gravenhage.

Centraal archief van overledenen

Het Centraal archief van overledenen is het GBA-equivalent van de oude verzameling persoonskaarten van overledenen van de Rijksinspectie. Het bevat de gegevens van personen die als gevolg van overlijden zijn afgevoerd uit de gemeentelijke basisadministratie. Het beheer van dit archief is in handen van de minister van Binnenlandse Zaken.

Persoonslijsten

Persoonslijsten zijn de digitale persoonskaarten waarop persoonsgegevens van de geregistreerden zijn vastgelegd. Om de uniformiteit van deze gegevenbestanden en hun uitwisselbaarheid te waarborgen wordt centraal, door de minister van Binnenlandse Zaken, vastgesteld, welke gegevens in de basisadministratie moeten worden opgenomen en wat de bron voor deze gegevens is. Het gaat hierbij om alleen om ‘basisgegevens’ (d.w.z. de algemene en de bijzondere persoonsgegevensadministratie waarover overheidsorganen en semi-overheidsinstellingen ten behoeve van de uitvoering van hun taak moeten beschikken) en ‘verwijsgegevens’. Hiervan wordt in de wet een limitatieve opsomming gegeven. Het staat een gemeente echter vrij ook andere gegevens aan dit GBA-bestand aan te haken, mits deze gegevens voor de uitvoering van gemeentelijke taken nodig zijn. Voorts zij opgemerkt dat de persoonslijsten individueel persoonsgericht zijn opgezet – zulks in tegenstelling tot de persoonskaarten van het oude bevolkingsregister, waarop naast de gegevens van de geregistreerde persoon ook gegevens over de gezinssamenstelling waren opgenomen. Evenals de oude persoonskaart wordt de persoonslijst bij geboorte van een persoon aangelegd en reist deze bij elke verhuizing van deze persoon mee.

Nummersystemen

In de loop van de jaren tachtig was het nut van administratienummers ter identificatie van personen in geautomatiseerde gegevensbestanden langzaam algemeen geaccepteerd en was de weerstand tegen de landelijke invoering hiervan verdwenen. De opname van het administratienummer als een van de basisgegevens in de GBA-persoonslijsten

Mede tegen de achtergrond van de fraudebestrijding bij de sociale verzekering vroeg de Tweede Kamer eind 1988 om integratie van het administratie- en het SOFI-nummer, dat als eigen identificatie-instrument van de geautomatiseerde persoonsgegevensbestanden van o.m. de Belastingdienst wordt gebruikt. Vooralsnog zag de regering echter geen aanleiding tot een dergelijke operatie. In 1992 herhaalde de Kamer haar verzoek. Toen onderzoek uitwees dat technische integratie van beide nummersystemen alleen tegen hoge kosten mogelijk was, werd besloten tot een goedkoper alternatief: de opname van het SOFI-nummer als basisgegeven (*naast* het administratienummer) in de persoonslijst, welke in 1996 gerealiseerd werd.

Verwijsgegevens

Om te achterhalen of een persoon reeds in de GBA is opgenomen, voorziet de wet in zgn. ‘verwijsgegevens’. Bij iedere intergemeentelijke verhuizing worden in de basisadministratie van de gemeente van vertrek gegevens opgenomen die verwijzen naar de gemeente waar de geregistreerde naar toe verwijst. Als men een gemeente kent waar de persoonslijst van de persoon in kwestie ooit is opgenomen, kan men met behulp van deze gegevens de (volgende) gemeente van inschrijving en dus (uiteindelijk) de persoonslijst achterhalen. Dit systeem wordt aangeduid met ‘de verwijsketen’. Het systeem is in de plaats gekomen van de archiefkaarten in het archiefregister van het oude stelsel.

Personen waarvan geen plaats van registratie bekend is, kon aanvankelijk alleen door een ad hoc vraag aan *alle* gemeenten worden gevonden. Aanvankelijk had men dit probleem willen ondervangen door het opzetten van een *Verwijs- en Identificatie Bestand (VIB)*, maar later werd van dit plan afgezien en werd besloten hiervoor het bestand van de Belastingdienst te gebruiken.

Logisch ontwerp

Uitgangspunt bij de ontwikkeling van de GBA was dat de gemeenten verantwoordelijk zouden blijven voor de installatie van hun geautomatiseerde toepassingsystemen en dus zelf het contact met de leveranciers zouden onderhouden. De minister van Binnenlandse Zaken rekende erop dat de aldus gegarandeerde vrije concurrentie heilzaam zou werken en de softwarehuizen zou aansporen zo snel mogelijk toepassingsystemen te ontwikkelen.

Teneinde de onderlinge uitwisseling van gegevens over het netwerk mogelijk te maken, moeten systemen – zowel de bevolkingssystemen in de gemeenten als de op het netwerk aangesloten systemen van de afnemers – natuurlijk wel aan een aantal gemeenschappelijke functionele eisen voldoen. Deze minimaal noodzakelijke eisen staan beschreven in het ‘logisch ontwerp GBA’. Met name gaat het hierbij om de vormgeving van de persoonslijsten, de technische bouw van de

toepassingsystemen, de vormgeving van het netwerk alsmede die van het berichtenverkeer over dit netwerk en de eisen aan de informatieverstrekking aan de burgers. Eisen met betrekking tot de vormgeving van het berichtenverkeer binnen een gemeente (tussen de bevolkingsadministratie en een gemeentelijke afnemer) en tussen gemeenten onderling, alsmede de vormgeving van de informatieverstrekking aan burgers zijn niet opgenomen, om de autonomie van gemeenten en afnemers bij het voeren van een eigen informatiebeleid niet te schaden. Om dezelfde reden blijft de vormgeving van het opslaan, beheren en verstrekken van niet-GBA gegevens die een gemeente aan de persoonslijst heeft 'aangehaakt', buiten beschouwing. Evenmin bestaan er centrale richtlijnen die aangeven op welke uren van de dag de op het netwerk aangesloten systemen operationeel en dus beschikbaar voor datacommunicatie moeten zijn (dit is minstens een keer per dag), omdat het berichtenverkeer tussen gemeenten en afnemers een niet interactief karakter heeft en gebruik wordt gemaakt van virtuele brievenbussen.

Ruggengraat van het logisch ontwerp is de zogenaamde **systembeschrijving**, die de technische eisen en de tabelgegevens voor de aanleg van persoonslijsten bevat. Het logisch ontwerp wordt gevormd door deze systembeschrijving en de toelichting daarop. Tijdens de voorbereiding van de praktijkproef GBA (1988 e.v.) was binnen het logisch ontwerp nog sprake van een 'conversiehandleiding', waarmee het geheel van richtlijnen met betrekking tot de aanleg van persoonslijsten werd bedoeld. (Deze handleiding staat er overigens nog steeds in, en was dus zeker niet alleen bedoeld voor de praktijkproef.)

Het opstellen van de eerste versie van logische ontwerp was uitbesteed aan GCEI, het automatiseringsbureau van de gemeente Amsterdam. De achterliggende gedachte was dat op deze manier de grote gemeenten, die eigen automatiseringsdeskundigen hadden en zich niet graag de wet door 'Den Haag' lieten voorschrijven, geëngageerd zouden worden. Het product bevatte echter een aantal elementen die voor kleinere gemeenten niet relevant waren. Daarom en om de nodige eisen met betrekking tot de bescherming van de privacy vast te leggen, is het logisch ontwerp vervolgens herschreven door het Projectbureau zelf. Sedertdien wordt het regelmatig aangepast.

Datacommunicatienetwerk ³⁵

Het datacommunicatienetwerk maakt de uitwisseling van gegevens tussen de geautomatiseerde gemeentelijke bevolkingssystemen en de geautomatiseerde systemen van de afnemers aan de hand van standaardberichten mogelijk. Dankzij dit netwerk is de volledige decentralisatie van de bevolkingsboekhouding in geautomatiseerde vorm mogelijk. Verantwoordelijk voor het beheer van het netwerk was aanvankelijk de minister van Binnenlandse Zaken. De feitelijke werkzaamheden aan het netwerk kunnen echter aan particulieren worden uitbesteed.³⁶

Schouwing en toetsing

Een gemeente of afnemer kan slechts met toestemming van de minister van Binnenlandse Zaken tot het netwerk toetreden. Nadat de gemeente of afnemer hiertoe een verzoek heeft ingediend, wordt onderzocht of aan de eisen die in het logisch ontwerp worden gesteld, is voldaan. Dit onderzoek naar de technische en administratieve inrichting en werking van de basisadministratie (of , in geval van de afnemer, het geautomatiseerde systeem) en de beveiliging daarvan wordt uitgevoerd door de minister van Binnenlandse Zaken. Naast het feitelijk technisch functioneren van de apparatuur worden ook de maatregelen met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (bijv. de aanwezigheid van het door de WPR voorgeschreven privacy-reglement), de opleiding en kwalificaties van het betrokken personeel en de aanwezigheid en inhoud van onderhoudscontracten met de leveranciers van de computersystemen onderzocht. Wanneer het onderzoek uitwijst dat alles conform het logisch ontwerp is, wordt de gevraagde toestemming verleend.

GBA-audits

Naast deze initiële keuring is er de 'audit', waarbij dezelfde aspecten gecontroleerd worden als tijdens de schouwing en toetsing, maar welke plaats vindt bij een gemeente of afnemer die reeds in het bezit van een toestemming tot aansluiting op het netwerk is. Al vrij snel na invoering van de GBA werd de noodzaak onderkend om te komen tot een verplichte periodieke audit. Ook het rapport van de

Algemene Rekenkamer (oktober 1996) over de GBA merkte op dat de verantwoordelijke minister over instrumenten zou moeten beschikken om de kwaliteit van het GBA-stelsel structureel te bewaken.

De verplichte periodieke audit is er gekomen bij wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), die met terugwerkende kracht tot 1 juli 1999 in werking trad. Artikel 120a van de Wet GBA geeft de hoofdlijnen voor de uitvoering van de verplichte GBA-audit. Deze hoofdlijnen zijn in het Besluit GBA nader uitgewerkt in de artikelen 53a tot en met 53d (Stb. 2000, 300), die op hun beurt weer zijn uitgewerkt in de Regeling periodieke audit GBA (Stcrt. 2000, 186). Overigens stemde deze laatstgenoemde regeling vrijwel overeen met een al in 1999 uitgebrachte circulaire (Stcrt. 1999, 149). De regeling bevat onder meer de te gebruiken vragenlijsten.

Naast een inhoudelijke en procedurele toetsing kent de audit sinds 2001 ook een verplichte toetsing van de privacyaspecten (aanvankelijk was dit optioneel). De bepalingen betreffende de verplichtstelling wijzigden de Regeling periodieke audit GBA (Stcrt. 2000, 248). Overigens werd op privacygebied later ook het Besluit GBA nog gewijzigd (Stb. 2001, 391), en wel in verband met de implementatie van de Europese privacyrichtlijn (Richtlijn 95/46/EG).

De audits worden bij gemeenten uitgevoerd door daartoe door de minister aangewezen bedrijven. De gemeenten ontvangen voor het laten uitvoeren van de audits een door de minister vast te stellen vergoeding, echter pas nadat de minister van de controle een afschrift heeft ontvangen. Het agentschap BPR overlegt regelmatig met de aangewezen audit-instellingen over onder meer onduidelijkheden die zij bij de uitvoering van de controles zijn tegengekomen.

De audits vinden eenmaal in de drie jaar plaats. Hiervoor is een landelijke planning opgesteld. Deze planning en wijzigingen daarop worden gepubliceerd als bijlage bij wijzigingen van de Regeling periodieke audit GBA of bij afzonderlijke regeling. Vanaf 1 juli 2002 ging de tweede driejaarlijkse GBA-auditcyclus van start, reden om middels een circulaire nog een aantal wijzigingen door te voeren betreffende de Regeling periodieke audit GBA (Stcrt. 2002, 119). Daarin werd naast een nieuwe verdelingslijst ook een procedure rond interpretatie van wet- en regelgeving betreffende de GBA opgenomen. Bij blijvende geschillen tussen gemeente en auditinstelling kan het agentschap BPR de rol van scheidsrechter op zich nemen.

Autorisatiebesluit

Om naar behoren te kunnen functioneren is het nodig dat sommige afnemers automatisch op de hoogte worden gesteld van mutaties in persoonsgegevens die voor hen van belang zijn. Mede met het oog op de bescherming van de privacy mag echter alleen met toestemming van de minister van Binnenlandse Zaken aan een afnemer systematisch informatie uit de GBA verstrekt worden. Deze toestemming is vastgelegd in een zgn. autorisatiebesluit.

Kosten

Om het onderhoud van het datacommunicatienetwerk te kunnen financieren, komen de kosten hiervan gedeeltelijk ten laste van de gebruikers: gemeenten, afnemers en derden. De bijdrage van een gebruiker wordt naar rato van zijn gebruik van het netwerk berekend en vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken. Van het resterende gedeelte wordt 1/3 door de gezamenlijke gemeenten en 2/3 door het Rijk gedragen.

Formalisering structureel periodiek overleg

In het kader van de beleidsvorming en –uitvoering moet veel overleg worden gepleegd met alle spelers in het veld. Dit geldt uiteraard ook op het gebied van de bevolkingsadministratie. Hoewel overleg er altijd is geweest, werd dit pas in 2000 formeel geregeld, en wel bij wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154). Er werd een artikel 23a ingevoegd, waarin periodiek overleg met een representatieve vertegenwoordiging van de gemeenten, de afnemers en derden wordt voorgeschreven. “Alle

onderwerpen die bij of krachtens deze wet worden geregeld, lenen zich voor overleg”, aldus lid 2 van het nieuwe artikel. Het overleg heeft ten minste betrekking op:

- wijzigingen in en aanvullingen op het bepaalde bij of krachtens de Wet GBA;
- de uitgangspunten van het te voeren kwaliteitsbeleid;
- de uitgangspunten van het beheer van het netwerk en de daaraan verbonden kosten.

Operationalisering

Afgezien van overleg met de GBA-partners is het ook belangrijk om hun goede voorlichting te geven over alles wat met (de werking van) de GBA te maken heeft. Het gaat hierbij om operationele informatie, niet om voorlichting in algemene zin. Hiertoe is onder meer de Handleiding Operationele Procedures GBA samengesteld. Tevens De kwaliteitsbrochure, Profiel en autorisatie aanvraag formulieren.

Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA)

Aanleiding, advies, uitvoering

Sinds de invoering van de GBA in 1994 zijn er honderden miljoenen berichten over het GBA-netwerk verzonden. Daarbij heeft de GBA zich ontwikkeld tot een primaire gegevensleverancier, waarbij de benodigde gegevens niet meer aan de burger zelf worden ontleend, maar rechtstreeks van de GBA worden betrokken. Zonder GBA zouden tal van essentiële vormen van dienstverlening in het publieke domein niet meer goed denkbaar zijn.

Ondanks dit succes werd besloten om het functioneren van de GBA toch nog eens opnieuw te bezien. De minister voor GSI stelde de (tijdelijke) Adviescommissie Modernisering GBA in, die de opdracht kreeg om zich uit te spreken over de gewenste ontwikkeling, inrichting en positionering van de GBA binnen de toekomstige overheidsinformatievoorziening, met name ook in het licht van de ICT-ontwikkelingen. De commissie, de Commissie-Snellen, bracht haar advies uit op 29 maart 2001. In het rapport nam zij de veranderende positie van de burger ten opzichte van overheid en andere maatschappelijke partijen als uitgangspunt. Twee vragen stonden centraal: enerzijds de vraag welke mogelijkheden er zijn om de toegankelijkheid van de GBA voor de diverse GBA-gebruikers binnen de publieke sector te verbeteren met gebruikmaking van moderne ICT-toepassingen, anderzijds de vraag hoe de nieuwe technologische ontwikkelingen ook dienstbaar kunnen worden gemaakt aan het versterken van de positie van de burger in de maatschappij en ten opzichte van de overheid. Bij dit laatste moet worden gedacht aan vergroting van de betrokkenheid van de burger bij de controle op de kwaliteit, verwerking en verstrekking van diens persoonsgegevens.

Het advies bekeek de toekomstvisie met betrekking tot het publieke deel van het GBA-stelsel en het niet-publieke deel van het GBA-stelsel. Ten aanzien van het eerste zag de commissie de GBA als spil van de identiteitsinfrastructuur, waarbij de GBA-architectuur on-line gegevensuitwisseling mogelijk zou moeten maken en waarbij gemeenten in het kader van een uniform systeem alle een basismodule (startpakket) zouden krijgen, die zou zijn aan te vullen met separate modules.

Enkele belangrijke punten uit het adviesrapport betroffen verder de realisatie van een tijdelijke voorziening in de vorm van een Landelijk Raadpleegbare Directory (LRD), het concept van de digitale kluis, de voorgestelde registratie van biometrie en de maatregelen om oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens tegen te gaan. Over deze punten is advies aangevraagd aan de Registratiekamer. (Een uitgebreide brief van de minister voor GSI over het advies is te vinden in TK, resultaat instemmend met uitzondering van de digitale kluisvergaderjaar 2000-2001, 27 859, nr. 1.)

De migratie van de GBA naar het beoogde toekomstige GBA-stelsel moet plaatsvinden in een gefaseerd traject van ongeveer acht jaar, zo besloot het kabinet met instemming van de Tweede Kamer in 2001. Met het oog op de modernisering van de GBA werd in 2001 bij het BZK-agentschap BPR een

projectorganisatie in het leven geroepen. Daarin zijn verschillende deelprojecten, te weten:
Projectgroep Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling
Projectgroep Migratie Datatransport
Projectgroep Wijziging GBA Gegevensset
Projectgroep Technische Integratie Burgerlijke stand en GBA
Projectgroep Controle bij Afnemers
Projectgroep Authentieke Registratie
Projectgroep Startpakket (afgerond)
Projectgroep Digitale Kluis (afgerond)
Vooraf ging een onderzoek naar de gewenste architectuur voor een moderne GBA.

Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA (LRD)

Een prominent punt in het advies van de Commissie-Snellen betrof de realisering van een GBA-architectuur die het mogelijk maakt om met gebruikmaking van nieuwe ICT en onder handhaving van de decentrale opzet van de GBA te komen tot een snelle, on-line verstrekking van gegevens aan daartoe geautoriseerde gebruikers (afnemers en geautoriseerde derden). In het kader daarvan zouden ook de mogelijkheden om binnen de GBA een persoon te kunnen achterhalen, moeten worden verbeterd. Te vaak was er nog sprake van zogenoemde 'no-hit-problemen' (het niet kunnen vinden van een persoon als de zoekgegevens niet exact overeenkomen met de ingevoerde gegevens). Er zou daarom zowel een zoek- als een verwijsfunctionaliteit in de GBA-architectuur moeten worden opgenomen.

Zolang de GBA nog niet geheel on-line raadpleegbaar is, is een tijdelijke voorziening noodzakelijk. Middels een afzonderlijke, landelijk raadpleegbare directory binnen het GBA is het mogelijk om de persoon te vinden die men zoekt. (Dit strookte ook met de suggestie van de Algemene Rekenkamer in haar rapport 'Gemeentelijke Basis Administratie' (TK, vergaderjaar 1996-1997, 25 040, nrs. 1-2) over een aanvullende centrale verwijsindex.) Om de migratie naar een on-line GBA te versnellen is voorzien in een vergaande standarisatie van GBA-systemen. Zodra de GBA geheel on-line benaderbaar is, zullen de persoonsgegevens uit de LRD worden verwijderd.

De minister is ten behoeve van de LRD uitsluitend in technische zin een afnemer van de GBA. Op alle persoonslijsten in de GBA komt een afnemersindicatie van de LRD voor, waardoor alle gegevens die voor de LRD relevant zijn, automatisch via het GBA-netwerk worden verzonden naar de LRD.

Aangezien de (systematische) verstrekking van persoonsgegevens met behulp van de LRD volledig binnen de systematiek van het GBA-stelsel past, werd het niet nodig geacht daarvoor de Wet GBA te wijzigen. De invoering van de LRD en de regels over beheer en gebruik van het deelbestand vond plaats middels een AMvB dat het Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens wijzigde: het Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA van 27 mei 2003 (Stb. 2003, 225).

Digitale Kluis

Het rapport van de Commissie-Snellen ging ook in op het niet-publieke deel van de GBA in de toekomst. Het ging daarbij om de relatie tot de burger, die – ook in allerlei andere contexten – meer centraal zou moeten staan. De commissie introduceerde het begrip van de “digitale kluis”. De burger zou daarmee zelf inzicht in en zeggenschap over de hem of haar betreffende gegevens in de GBA kunnen krijgen. Het kabinet legde ook dit concept voor aan de Registratiekamer. Deze oordeelde er niet onverdeeld positief over. Teveel onduidelijkheden en negatieve effecten voor de privacy (bijvoorbeeld druk om gegevens uit de kluis ter beschikking te stellen) brachten de Registratiekamer ertoe te adviseren “het voorstel van de Commissie voor de digitale kluis te heroverwegen en te bezien of er alternatieven zijn die de betrokkenheid van de burger bij de GBA kunnen vergroten”. Het kabinet besloot daarop tot uitvoering van een strategische verkenning (behoefte bij de burger en andere spelers

in het veld) en eventueel, bij gebleken wenselijkheid, een haalbaarheidsstudie daarna, gevolgd door een pilot-project.

Handelingen

Algemene regelgeving

(131.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van het Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
Periode 1984-1994
Grondslag Wet Bevolkings- en verblijfsregisters, 17 april 1887, Stb 1887/67, zoals gewijzigd bij de wet van 24 juli 1948, Stb. 1948/I, 393, art. 1
Product Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober 1990 (Stb. 1990/539)

(132.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van het Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Stb. 1990/539)
Periode 1991-1994
Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 9, 12, 17, 20 en 30
Product Regeling voorbereiding GBA, 16 augustus 1991, GBA91/U60/DGOB/Projectbureau GBA (Stcrt. 1991/172)
Opmerking In de Regeling voorbereiding GBA werden nadere regels gesteld inzake:
■ persoonslijsten
■ verwijzgegevens

(133.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Wet GBA)
Periode 1984-
Product Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 9 juni 1994 (Stb. 1994/494)

(134.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden van een amvb waarbij nadere regels gesteld worden inzake de uitvoering van de Wet GBA
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, passim
Product Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 12 september 1994 (Stb. 1994/691)

(135.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)

	Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Wet GBA en het Besluit GBA
Periode	1994-
Grondslag	Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, passim; Besluit GBA, 12 september 1994, Stb. 1994/691, passim
Product	Regeling gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 23 september 1994 / GBA94 / U128 (Stcrt. 1994/ 187)

Structureel periodiek overleg

(370.)

Actor	minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (1994-1998) minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het voeren van structureel periodiek overleg inzake de GBA met representatieve vertegenwoordigers van gemeenten, afnemers en derden
Periode	(1994) 2000-
Grondslag	Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 23a
Product	agenda's, notulen, besluitenlijsten
Opmerking	Dit overleg wordt ook wel het 'gebruikersoverleg' genoemd. Voorheen was dit het 'GBA-platform'.

Begeleidingsgroep GBA

(136.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Handeling	Het instellen van de Begeleidingsgroep GBA
Periode	1989-ca. 1995
Product	Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, 31 mei 1989 / GBA 88 / 14 / U 9, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur (Stcrt. 1989/130)

(137.)

Actor	Begeleidingsgroep GBA
Handeling	Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over belangrijke beleidsvoornemens in verband met de invoering van de GBA
Periode	1989-ca. 1995
Grondslag	Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, 31 mei 1989 / GBA 88 / 14 / U 9, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, Stcrt. 1989/130, art. 1

Praktijkproeven

(138.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van de Regeling praktijkproef GBA
Periode	1988-1994
Product	Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88 / 1265, DGOB, Stcrt. 1988/241

(139.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van een draaiboek Praktijkproef GBA
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 3.2, onder a
Opmerking Het draaiboek omvat het geheel van richtlijnen met betrekking tot de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de praktijkproef dient plaats te vinden.

(140.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van het tijdstip van aanvang van een fase van de praktijkproef GBA
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 4.2
Product - Besluit van de directeur-generaal Openbaar Bestuur, 2 januari 1989 / GBA / 4 / U32 (Stcrt. 1989/11);
- Besluit van de directeur-generaal Openbaar bestuur, 7 september 1989 / GBA 88 / 4 / U89 (Stcrt. 1989, 224)
Opmerking De praktijkproef GBA bestond uit drie fasen: voorbereiding, uitvoering en evaluatie.

(141.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het besluiten dat de praktijkproef GBA wordt beëindigd, voortgezet of hervat
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 4.5
Product Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, 31 mei 1990 / GBA 88/4/U11, Stcrt. 1990/121

(142.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van het aantal gemeenten dat deelneemt aan de praktijkproef GBA
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 4.4

(143.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het aanwijzen van gemeenten, afnemers en derden die aan de praktijkproef GBA zullen deelnemen
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 5.1, 6.1 en 7.1
Opmerking De betreffende partijen werden in de aanwijzing gekend.

(144.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het evalueren van de praktijkproef GBA
Periode 1988-1994
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 14.1
Product Evaluatierapport

- (145.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het benoemen van de voorzitter en de leden van de Commissie van toezicht praktijkproef GBA
 Periode 1988-1990
 Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 15.2 (b.w. Stcrt. 1990/121)
 Opmerking De benoeming vindt plaats in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De namen van de voorzitter en de leden zijn opgesomd in een artikel in de Staatscourant van 4 januari 1989 (Stcrt. 1989/3), p. 1.
- (146.)
 Actor Commissie van toezicht praktijkproef GBA ('Commissie-Van Biene')
 Handeling Het houden van toezicht op de praktijkproef GBA
 Periode 1988-1990
 Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 15.1 (b.w. Stcrt. 1990/121)
- (147.)
 Actor Commissie van toezicht praktijkproef GBA ('Commissie-Van Biene')
 Handeling Het rapporteren over en het doen van aanbevelingen in verband met de praktijkproef GBA
 Periode 1988-1990
 Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 15.7-8 (b.w. Stcrt. 1990/121)
 Opmerking Rapport en aanbevelingen werden uitgebracht aan de minister van Binnenlandse Zaken. Het eindverslag verscheen in november 1989 (was ook onderdeel IDP).
- (148.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van het Draaiboek praktijkproef CBS
 Periode 1993
 Grondslag Regeling voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 16 augustus 1991, Nr. GBA91 / U60, DGOB / Projectbureau GBA, Stcrt. 1991/172, zoals gewijzigd bij de regeling van 22 april 1993, Nr. GBA93 / N33, DGOB / GBA (Stcrt/ 1993/82) art. 37.2
- (149.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van een Draaiboek praktijkproef vestigingsregister
 Periode 1994
 Grondslag Tijdelijke regeling beproeving vestigingsregister, 28 april 1994, GBA 94/U45, DGOB / Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Stcrt. 1994/83, art. 2.1

Centrale registers

(150.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het aanleggen, inrichten en bijhouden van het centraal bevolkingsregister

Periode 1994-

Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 130

Opmerking Tot op heden heeft de handeling geen neerslag opgeleverd.

(151.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het overdragen van het houderschap van de basisadministratie van het centrale bevolkingsregister aan een gemeentebestuur

Periode 1994-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 38.1; Wet GBA, 9 juni 1994 (Stb. 1994/494), art. 130.7

Opmerking De overdracht geschiedt met instemming van het betrokken gemeentebestuur.
Tot op heden heeft de handeling geen neerslag opgeleverd.

(152.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het stellen van regels inzake de overdracht van het houderschap van de basisadministratie van het centrale bevolkingsregister

Periode 1994-

Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 130.8

Opmerking Tot op heden heeft de handeling geen neerslag opgeleverd.

(153.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het aanleggen, inrichten en bijhouden van het vestigingsregister

Periode 1994-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, zoals gewijzigd bij besluit van 16 maart 1994, Stb. 1994/247, art. 34a.2; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 112

Opmerking Het houderschap van het vestigingsregister werd in 1996 overgedragen aan het gemeentebestuur van 's-Gravenhage.

(154.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het overdragen van het houderschap van het vestigingsregister en de zorg voor andere centrale registers aan een gemeentebestuur

Periode 1994-

Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 119.1 en .3, 138.2 en 139; Besluit, GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 76, 92-93

Product Regeling overdracht vestingsregister en centrale registers, 12 juli 1996, GBA96/U89, DGOB, GBA (Stcrt. 1996/176)

Opmerking Hieronder begrepen is het stellen van regels inzake de zorg voor deze registers. Bij de Regeling van 1996 werden het houderschap van het vestigingsregister en de zorg voor het centrale bevolkingsregister, het persoonskaartarchief en het schakelregister overgedragen aan het gemeentebestuur van 's-Gravenhage. De overdracht geschiedt met instemming van het betrokken gemeentebestuur.

(155.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het aanleggen, inrichten en bijhouden van het centraal archief van overledenen
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 142.2

(156.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het treffen van een regeling ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van personen over wie gegevens zijn vastgelegd in het centraal archief van overledenen
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 142.2

(157.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het aanwijzen van personen die rechtstreeks toegang hebben tot het centraal archief van overledenen
Periode 1994-
Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 51.1

Persoonslijsten

(158.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het aanwijzen van een persoon die in verband met zijn bijzondere verblijfsrechtelijke status niet in aanmerking komt voor inschrijving in de GBA
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 32.1

(159.)

Actor Permanente Commissie van advies voor zaken van de Burgerlijke Stand en voor nationaliteitsaangelegenheden
Handeling Het adviseren van een gemeente inzake de opnemingsgegevens over de burgerlijke staat of de familierechtelijke betrekkingen van een persoon in de GBA
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 40.3
Opmerking De commissie adviseert in geval van twijfel over de rechtsgeldigheid van deze gegevens.

- (160.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van het tijdstip waarop het gegeven uit het "vak 23" van de
 persoonskaart van de persoonslijsten verwijderd wordt
 Periode 1994-
 Grondslag Wet GBA 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 129.3
- (161.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het stellen van regels inzake de bewaring van geschriften en andere bescheiden die
 een gemeente gebruikt in verband met de bijhouding van de basisadministratie
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 46
- (162.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het aanwijzen van afnemers die aan een gemeentebestuur inlichtingen moeten
 verschaffen welke van belang zijn voor het bijhouden van persoonslijsten in de
 basisadministratie
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 62.2
- (163.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het stellen van regels inzake de gevallen waarin en de wijze waarop een afnemer aan
 een gemeentebestuur inlichtingen moet verstrekken, welke van belang zijn voor het
 bijhouden van persoonslijsten
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 62.3
- (164.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van een koninklijk besluit tot vaststelling van een datum waarop aan
 alle personen die in het persoonsregister zijn opgenomen, een administratienummer
 moet zijn toegekend
 Periode 1991-1994
 Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 3.1
- (165.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de wijze waarop het administratienummer wordt toegekend
 Periode 1991-
 Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober
 1990, Stb. 1990/539, art. 3.3; Wet GBA 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 50.1

(166.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels inzake de opname van gegevens over het SOFI-nummer in de
persoonslijsten
Periode 1991-
Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober
1990, Stb. 1990/539, art. 3.3; Wet GBA 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 50.1

Systembeschrijving

(167.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het vaststellen van een systembeschrijving
Periode 1988-
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241,
art. 3.2, onder b; Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 20,
onder c, art. 30; Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 11 en 43
Product Onder meer:

- Besluit van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 19 september 1994,
GBA 94/U117 (Stcrt. 1994, 187);
- Besluit van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 19 september 1994,
GBA 94/U118 (Stcrt. 1994/187);
- Besluit van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 20 september 1996,
GBA96/U188 (Stcrt. 1996/200);
- Besluit van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, 18 december 1997,
GBA97/ N333 (Stcrt. 1997/157);
- Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, 25 juni 1998, GBA98 / U132
(Stcrt. 1998/118)

(168.)
Actor Afnemer
Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) / de
minister van GSI (vanaf 1998) inzake het wijzigen van de systembeschrijving
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 42

(169.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels inzake het verschaffen van inlichtingen door een gemeente of
afnemer in verband met het wijzigen van de systembeschrijving
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 19.2; Besluit GBA, 8 september 1994, Stb.
1994/690, art. 39.1

- (170.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van een tegemoetkoming in de kosten voor gemeenten en afnemers in verband met een wijziging van de systeembeschrijving
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 43
 Opmerking De tegemoetkoming wordt vastgesteld in overleg met de gemeenten en de afnemers.
- (171.)
 Actor Afnemer
 Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) / de minister van GSI (vanaf 1998) en de gemeenten inzake het vaststellen van een tegemoetkoming in de kosten voor gemeenten en afnemers in verband met een wijziging systeembeschrijving
 Periode 1994-
 Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 13.3; Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 43
- (172.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de wijze waarop de houder van een basisadministratie de minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) / de minister van GSI (vanaf 1998) op de hoogte stelt van voorvallen die op grond van de systeembeschrijving voor melding in aanmerking komen
 Periode 1991-
 Grondslag Regeling voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 16 augustus 1991, Nr. GBA91 / U60, DGOB / Projectbureau GBA, Stcrt. 1991/172, art. 18
- (173.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de geautomatiseerde systemen en het netwerk van de GBA
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 41
 Opmerking De nadere regels worden pas vastgesteld, nadat de betrokken gemeenten en de afnemers de mogelijkheid is geboden hun zienswijzen naar voren te brengen omtrent het desbetreffende voorstel. (Besluit GBA, art. 42).
- (174.)
 Actor Afnemer
 Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) / de minister van GSI (vanaf 1998) aangaande het stellen van nadere regels inzake de geautomatiseerde systemen en het netwerk van de GBA
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 42

(175.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent de inrichting, werking en beveiliging van een basisadministratie van een gemeente die niet in het bezit is van een ministeriële toestemming tot aansluiting op het datacommunicatienetwerk
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 89
Opmerking Dit betreft ook regels inzake de verstrekking van gegevens uit een dergelijke basisadministratie

(176.)
Actor Afnemer
Handeling Het gezamenlijk met een gemeentebestuur indienen van een verzoek bij de minister van Binnenlandse Zaken om bij de systematische verstrekking van gegevens af te wijken van de systeembeschrijving
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 64.2

(177.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het beschikken op een verzoek van een afnemer en een gemeentebestuur om bij de systematische verstrekking van gegevens af te wijken van de systeembeschrijving
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 64.2

Schouwing en toetsing

(178.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het aanwijzen van personen tot het verrichten van de toetsing en de schouwing
Periode 1989-
Grondslag Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, zoals gewijzigd bij regeling van 8 mei 1989 / GBA/4/U65, Stcrt. 1989/126, art. 8.1 onder g; Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.5; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 9.3 en 18.3

(179.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het vaststellen van het tijdstip waarop de gemeentebesturen moeten voldoen aan de regels omtrent de technische en administratieve inrichting en werking en de beveiliging van de basisadministraties
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 47
Opmerking Het betreft hier tevens het tijdstip waarvóór een gemeentebestuur bij de minister een verzoek tot ingebruikneming van de basisadministratie moet hebben ingediend. Het tijdstip wordt pas vastgesteld, nadat de gemeenten de gelegenheid is geboden hun zienswijze omtrent het voorgestelde tijdstip naar voren te brengen. Het vastgestelde tijdstip wordt bekend gemaakt in de Staatscourant.

- (180.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de onderdelen van een basisadministratie van een gemeente die onderzocht moeten worden, alvorens toestemming tot aansluiting op het GBA-netwerk kan worden verleend
 Periode 1991-
 Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.4; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 9.2
- (181.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het (doen) verrichten van de schouwing en de toetsing van de basisadministratie van een gemeente
 Periode 1991-
 Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.3 en 24.1; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 9.1
- (184.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het geven van een aanwijzing aan een gemeentebestuur inzake de inrichting, de werking of de beveiliging van een ondeugdelijk bevonden basisadministratie
 Periode 1991-
 Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 24.3; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 12.1
- (185.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van een formulier waarmee een gemeentebestuur de minister van Binnenlandse Zaken kennis geeft van voorgenomen wijzigingen in zijn basisadministratie
 Periode 1994-
 Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 15.2
- (186.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de onderdelen van de voorzieningen van een afnemer / derde die onderzocht moeten worden, alvorens toestemming tot aansluiting op het GBA-netwerk kan worden verleend
 Periode 1991-
 Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 26.4; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 18.2
- (187.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het (doen) verrichten van de schouwing en de toetsing van de voorzieningen waarmee een afnemer berichten over het netwerk verzendt en ontvangt
 Periode 1991-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 26.3 en 28.1; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 18.1

(188.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het stellen van regels omtrent het verschaffen van inlichtingen over apparatuur en programmatuur door de houder van een basisadministratie / een afnemer

Periode 1994-

Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 39

(190.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het geven van een aanwijzing aan een afnemer inzake de inrichting, de werking of de beveiliging van een ondeugdelijk bevonden systeem

Periode 1991-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 28.3

(191.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het stellen van regels inzake het onderzoeken van het vestigingsregister

Periode 1994-

Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, zoals gewijzigd bij het besluit van 16 maart 1994, Stb. 1994/247, art. 34a.1

Product Tijdelijke regeling beproeving vestigingsregister, 28 april 1994, GBA 94/U45, DGOB / Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Stcrt. 1994/83

(193.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het geven van een aanwijzing aan de beheerder van het vestigingsregister inzake de inrichting, de werking of de beveiliging van het vestigingsregister, indien deze ondeugdelijk bevonden is

Periode 1994-

Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 43.1

GBA-audits

beleid

(381.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende de verplichte audit GBA

Periode 1998-

Product o.a. nota's, notities, rapporten

Opmerking Deze handeling is een verbijzondering van de handelingen 1 en 2 uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

(382.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving, dan wel het zelf vaststellen van besluiten en regels, betreffende de verplichte audit GBA
 Periode 1998-
 Grondslag bijv. Besluit GBA, als gewijzigd bij besluit van 8 juli 2000 tot wijziging van het Besluit GBA (Stb. 2000, 300), art. 53c, lid 1, en art. 53d
 Product O.a. (onderdelen van) wijzigingen van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), (onderdelen van) wijzigingen van het Besluit GBA (bijv. Stb. 2000, 300), Regeling periodieke audit GBA
 Opmerking Dit is een verbijzondering van de handelingen 134 en 135 van het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

(383.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het vastleggen van de eisen waaraan bij de GBA-audit moet worden voldaan
 Periode 2000-
 Grondslag o.a. Regeling periodieke audit GBA
 Product bijv. Kwaliteitsbrochure

uitvoering audits

(384.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het vaststellen van eisen waaraan bedrijven die periodieke GBA-audits bij gemeenten mogen uitvoeren, moeten voldoen
 Periode 2000-
 Grondslag Besluit GBA, als gewijzigd bij besluit van 8 juli 2000 tot wijziging van het Besluit GBA (Stb. 2000, 300), art. 53b, lid 1

(385.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het aanwijzen van bedrijven die periodieke GBA-audits bij gemeenten mogen uitvoeren
 Periode 2000-
 Grondslag Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 120a, lid 2
 Product beschikkingen
 Opmerking Vooraf en periodiek daarna wordt door de Raad voor Accreditatie getoetst of de aangewezen bedrijven aan de eisen voldoen.

(386.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het voeren van structureel overleg met de bedrijven die periodieke GBA-audits bij gemeenten mogen uitvoeren
 Periode 2000-
 Bron BPR-site (juli 2003)
 Product agenda's, notulen, besluitenlijsten

(387.)
Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling Het vaststellen van een tijdschema voor de uitvoering van GBA-audits bij gemeenten
Periode 2000-
Grondslag Besluit GBA, als gewijzigd bij besluit van 8 juli 2000 tot wijziging van het Besluit GBA (Stb. 2000, 300), art. 53a, lid 1 en 3
Product Verdelingslijsten gemeenten GBA-audit
Opmerking - De betrokken gemeenten hebben hierbij hun inbreng.
- De planning kan separaat worden vastgesteld of deel uitmaken van een generieke regeling betreffende de uitvoering van GBA-audits.

(388.)
Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling Het verwerken van door gemeenten toegezonden samenvattingen van GBA-audits
Periode 2000-
Grondslag Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 120a, lid 3
Product verzamelingen managementsamenvattingen
Opmerking De gemeenten dienen de managementsamenvatting zeven jaar te bewaren (Stcrt. 2002, 119).

(389.)
Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling Het aan de Registratiekamer doen toekomen van een uittreksel van door gemeenten toegezonden samenvattingen van GBA-audits
Periode 2000-
Grondslag Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 120a, lid 3
Product rapport met uittreksels van managementsamenvattingen

(390.)
Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2002-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling Het doen van een uitspraak in een geschil tussen een gemeente en een auditinstelling betreffende de GBA-audits
Periode 2002-
Bron Circulaire inzake wijziging Regeling periodieke audit GBA (Stcrt. 2002, 119)
Product uitspraak

vergoeding

(391.)
Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling Het vaststellen van de hoogte van de normvergoeding aan gemeenten voor de uitvoering van GBA-audits
Periode 2000-
Grondslag Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 120a, lid 4
Product Regelingen houdende mededeling ex art. 22, lid 2, van de Regeling periodieke audit

	GBA (vaststelling normvergoeding)
Opmerking	Deze handeling kan separaat voorkomen, maar ook deel uitmaken van een generieke regeling betreffende de GBA-audit.
(392.)	
Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het aan gemeenten toekennen van een normvergoeding voor het laten uitvoeren van een GBA-audit
Periode	2000-
Grondslag	Wet GBA, als gewijzigd bij wet van 30 maart 2000 tot wijziging van de Wet GBA (Stb. 2000, 154), art. 120a, lid 4
Product	beschikkingen
Opmerking	- De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de grootte van de gemeente. - Voor een hercontrole wordt geen vergoeding toegekend.

Netwerk

(194.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het aanleggen en instandhouden van een datacommunicatienetwerk voor het verzenden en ontvangen van GBA-berichten
Periode	1991-
Grondslag	Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 21; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 4.1

(195.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het sluiten van een contract met een netwerkdiensten-leverancier waaraan de aanleg en instandhouding van het datacommunicatienetwerk (gedeeltelijk) wordt uitbesteed
Periode	1991-
Grondslag	Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.1; Regeling gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 23 september 1994 / GBA94 / U128, Stcrt. 1994/187, art. 5

(196.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het treffen van voorzieningen van technische en organisatorische aard ter beveiliging van de over het GBA-netwerk verstuurd berichten
Periode	1994-
Grondslag	Regeling gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 23 september 1994 / GBA94 / U128, art. 4.1

(197.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het stellen van voorschriften en beperkingen inzake het gebruik van het datacommunicatienetwerk
Periode	1991-1994

Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.9

(198.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het vaststellen van een limiet voor handelingen in verband met het datacommunicatienetwerk

Periode 1994-

Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 14

Aansluiting op het netwerk door gemeenten

(199.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het vaststellen van een formulier voor het indienen van een verzoek van een gemeentebestuur om aansluiting op het GBA-netwerk

Periode 1994-

Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 48.1

(200.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het verlenen van toestemming aan een gemeentebestuur tot aansluiting van de basisadministratie op het GBA-netwerk

Periode 1991-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 22.2; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 7.1 en 9.1

Aansluiting op het netwerk door afnemers

(201.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het vaststellen van een formulier voor het indienen van een verzoek van afnemer of derde om aansluiting op het GBA-netwerk

Periode 1994-

Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 49

(202.)

Actor Afnemer

Handeling Het indienen van een verzoek bij de minister van Binnenlandse Zaken tot aansluiting op het GBA-netwerk

Periode 1991-

Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 37; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 17.3

(203.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het verlenen van toestemming aan een afnemer of derde tot aansluiting op het GBA-netwerk
Periode 1991-
Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 26.2; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 17.1 en 18.1

(203a.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent de bekendmaking van een autorisatiebesluit
Periode 1991-
Grondslag Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 20, onder b

Gegevensverstrekking uit een basisadministratie

(204.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent de indiening van een verzoek om verstrekking van gegevens uit de gemeentelijke basisadministratie
Periode 1991-
Grondslag Besluit voorbereiding gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, 5 oktober 1990 (Stb. 1990/539), art. 20, onder a

(205.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van andere regels inzake het verstrekken van gegevens uit het schakelregister van de (opgeheven) Rijksinspectie van de Bevolkingsregisters
Periode 1994-
Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 140.4

1990, Stb. 1990/539, art. 20, onder b

Gegevensverstrekking aan het CBS

(211.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent de verzending van gegevens aan het CBS
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 68.3
Opmerking De handeling wordt verricht in overeenstemming met de minister van Economische Zaken.

(212.)

Actor Minister van Economische Zaken
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake de verzending van gegevens aan het CBS
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 68.3

Afstemmingsberichten

(213.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het bepalen welke berichten worden aangemerkt als afstemmingsberichten
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 69.1

(214.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels inzake de uitwisseling van gegevens tussen een afnemer/bijzondere derde enerzijds en de minister van Financiën anderzijds
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 90
Opmerking Deze handeling wordt verricht in overeenstemming met de minister van Financiën.

(215.)

Actor Minister van Financiën
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van regels omtrent de uitwisseling van gegevens tussen afnemer/bijzondere derde enerzijds en de minister van Financiën anderzijds
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 90

(216.)

Actor Minister van Financiën
Handeling Het verlenen van toestemming aan een afnemer / een derde om zijn gegevens met behulp van de gegevens van de Rijksbelastingdienst af te stemmen op de gegevens in de GBA
Periode 1994-2001
Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 48.1
Opmerking Deze handeling wordt verricht in overeenstemming met de minister van Binnenlandse Zaken.

(217.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Financiën inzake het verlenen van toestemming aan een afnemer / een derde om zijn gegevens met behulp van de gegevens van de Rijksbelastingdienst af te stemmen op de gegevens in de GBA
Periode 1994-2001
Grondslag Regeling GBA, 23 september 1994, GBA94/U128, Stcrt. 1994/187, art. 48.1

Bewerking

(218.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het machtigen van een gemeentebestuur tot het laten verrichten van werkzaamheden aan een basisadministratie door een bewerker
Periode	1991-
Grondslag	Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990, Stb. 1990/539, art. 31.2; Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 15

Bescherming persoonlijke levenssfeer

(219.)	
Actor	Afnemer
Handeling	Het treffen van een regeling ter beveiliging van zijn proefbestand en ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met de in zijn proefbestand opgenomen persoonsgegevens
Periode	1988-1994
Grondslag	Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88/1265, Stcrt. 1988/241, art. 6.3, onder c

(220.)	
Actor	Registratiekamer
Handeling	Het houden van toezicht op de uitvoering van de Wet GBA met betrekking tot de bescherming van de persoonlijke levenssfeer
Periode	1994-
Grondslag	Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 120

Kosten

(221.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het begroten van de kosten van de instandhouding en het gebruik van het datacommunicatienetwerk over het volgende jaar
Periode	1994-
Grondslag	Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 4.1
Opmerking	De begroting bestaat uit: <ul style="list-style-type: none">- een raming van de kosten;- een raming van het aantal berichten over het datacommunicatienetwerk;- een raming van de kosten die samenhangen met de verzending van die berichten;- een raming van de bijdragen van de gezamenlijke gebruikers en van de gezamenlijke gemeenten.

- (222.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de gemaakte kosten van de instandhouding en het gebruik van het datacommunicatienetwerk over het afgelopen jaar, alsmede van de bijdragen daarin van de gemeenten en gebruikers
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 4.2
- (223.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het jaarlijks vaststellen van de prijs per bericht dat ten behoeve van gebruikers over het datacommunicatienetwerk wordt verzonden
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 4.2, onder a
- (224.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen welke berichten worden aangemerkt als berichten die ten behoeve van gebruikers over het datacommunicatienetwerk zijn verzonden
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 5.7
- (225.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het bij een gemeente in rekening brengen van de bijdrage in de kosten voor de instandhouding en het gebruik van het GBA-netwerk
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 7.7
- (226.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het maandelijks bij een gebruiker in rekening brengen van de bijdrage in de kosten voor de instandhouding en het gebruik van het GBA-netwerk
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 5.8
- (227.)
 Actor Afnemer
 Handeling Het aan het Rijk verstrekken van een bijdrage in de kosten van het GBA-netwerk
 Periode 1994-
 Grondslag Wet GBA, 9 juni 1994, Stb. 1994/494, art. 5.1
- (228.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de kosten van de instandhouding en het gebruik van het GBA-netwerk en de bijdragen hierin van gebruikers en gemeenten
 Periode 1994-
 Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 10

(229.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het stellen van regels omtrent heffingen in verband met het verstrekken van gegevens uit de door de minister van Binnenlandse Zaken gehouden registraties
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 94
Opmerking De registraties die door de minister van Binnenlandse Zaken gehouden worden, zijn:
- het centraal bevolkingsregister
- het persoonskaartenarchief
- het schakelregister
- het centraal archief van overledenen

(230.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het vaststellen van een tarief voor afstemmingsberichten
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 69.6
Product Regeling
Opmerking Het tarief wordt pas vastgesteld, nadat de gemeenten, de betrokken afnemers en de bijzondere derden de mogelijkheid is geboden hun zienswijze naar voren te brengen.

(231.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het in rekening brengen van een afwijkend tarief voor afstemmingsberichten bij afnemers en bijzondere derden
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 69.3
Opmerking Het tarief voor afstemmingsberichten wijkt af van het tarief voor overige berichten.

(232.)
Actor Afnemer
Handeling Het kenbaar maken van de eigen zienswijze betreffende een voorgesteld tarief voor afstemmingsberichten
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 69.7

(233.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van een raming van de verwachte kosten van de verzending van afstemmingsberichten, alsmede van het verwachte aantal afstemmingsberichten
Periode 1994-
Grondslag Besluit GBA, 8 september 1994, Stb. 1994/690, art. 69.9

Operationalisering

(371.)
Actor minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (1994-1998)
minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het samenstellen van materiaal ter ondersteuning van de operationalisatie van de GBA
 Periode (1994) 2000-
 Bron Onder meer: Handleiding Operationele Procedures GBA
 Product naslagwerken, handleidingen (bijv. Handleiding Operationele Procedures GBA)

Modernisering GBA

Advies modernisering GBA

(372.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het instellen van de tijdelijke Adviescommissie Modernisering GBA
 Periode 2000-2001
 Grondslag Regeling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2000, 50); Regeling hernieuwde instelling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2001, 59)
 Product regelingen tot instelling van de Adviescommissie Modernisering GBA

(373.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het benoemen van voorzitter en leden van de tijdelijke Adviescommissie Modernisering GBA
 Periode 2000-2001
 Grondslag Regeling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2000, 50); Regeling hernieuwde instelling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2001, 59)
 Product benoemingsbesluiten

(374.)

Actor Adviescommissie Modernisering GBA
 Handeling Het uitbrengen van een advies betreffende de gewenste ontwikkeling, inrichting en positionering van de GBA binnen de toekomstige overheidsinformatievoorziening
 Periode 2000-2001
 Grondslag Adviesaanvraag Modernisering GBA (februari 2000); Regeling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2000, 50); Regeling hernieuwde instelling Adviescommissie Modernisering GBA (Stcrt. 2001, 59)
 Product advies "GBA in de toekomst"

beleid en regelgeving

(375.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende de modernisering van de GBA

Periode 2000-

Product o.a. nota's, notities, rapporten

Opmerking - Het betreft verschillende activiteiten, zoals het bestuderen van de regievoering van de burger over persoonsgegevens, overleg met het College Bescherming Persoonsgegevens, het onderzoeken van de gewenste GBA-gegevensset, het in kaart brengen van de implicaties van het GBA-startpakket, enz. (Voor wat betreft de technische aspecten, zie o.a. handeling 167 e.v. (over systeembeschrijving) uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek' en de handeling betreffende de ontwikkeling van de LRD.) Ook begeleiding van de invoering van de nieuwe (on-line) GBA kan bij deze handeling worden ondergebracht.

- Deze handeling is een verbijzondering van de handelingen 1 en 2 uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

(376.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2000-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving, dan wel het zelf vaststellen van besluiten en regels, betreffende de modernisering van de GBA

Periode 2000-

Product O.a. Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA (Stb. 2003, 225)

Opmerking Dit is een verbijzondering van handeling 134 van het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA

(377.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2002-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het, in overeenstemming met de GBA-systeemeisen, zorgdragen voor de ontwikkeling, inrichting en werking van de Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA

Periode 2002-

Grondslag Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, als gewijzigd bij het Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA, art. 66a, lid 1 en 4

Product LRD-stukken

(378.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2002-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het beheren van de Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA

Periode 2003-

Grondslag Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, als gewijzigd bij het Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA, art. 66b

Opmerking Het beheer houdt onder meer het volgende in:

- het opnemen van tabelgegevens;

- het geautomatiseerd verzenden en ontvangen van berichten over het

- netwerk ten behoeve van het in de LRD opnemen van gegevens;
- het vernietigen of uit de LRD verwijderen van gegevens;
- het ontvangen van vrije berichten over het netwerk ten behoeve van de LRD;
- het houden van aantekening van het LRD-gebruik;
- het protocolleren van de gegevensverstrekking uit de LRD (en mededeling van de protocolgegevens aan gemeenten).

(379.)

Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2002-2003)
Handeling	minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-) Het vaststellen van maatregelen en aanvullende regels betreffende beheer, gebruik en beveiliging van de Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA
Periode	2002-
Grondslag	Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, als gewijzigd bij het Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA, art. 66c
Product	voorschriften
Opmerking	Het kan bij deze handeling gaan om aanvullende administratieve voorschriften, maar ook om regels omtrent gegevensverstrekking en privacy.

(380.)

Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2003)
Handeling	minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-) Het beslissen op een verzoek van een afnemer of bijzondere derde tot verstrekking van gegevens uit de Landelijk Raadpleegbare Deelverzameling GBA
Periode	2003-
Grondslag	Besluit gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, als gewijzigd bij het Besluit landelijk raadpleegbare deelverzameling GBA, art. 66d, lid 3
Product	beschikkingen
Opmerking	Bij de indiening van het verzoek moet gebruik worden gemaakt van een door de minister vastgesteld formulier.

Reisdocumenten

Onder een reisdocument wordt verstaan een door de regering verstrekt document dat niet alleen ter legitimatie van zijn houder dient, maar ook als bewijs van zijn nationaliteit. Omdat de meeste landen het bezit van een dergelijk document als voorwaarde stellen voor toelating tot hun grondgebied, is de houder van zo'n document in staat om naar het buitenland te reizen en daar te verblijven. Aan dit gegeven ontleent het document zijn naam. Een breed scala aan legitimatiebewijzen kan tot de reisdocumenten gerekend worden. Het bekendst is natuurlijk het 'nationale' paspoort, waarvan de meeste Nederlanders gebruik maken; daarnaast zijn er het zakenpaspoort (in feite niets anders dan de dikkere uitvoering van het nationale paspoort), het paspoort voor vreemdelingen, het paspoort voor vluchtelingen, het diplomatieke paspoort (voor diplomatieke vertegenwoordigers van het Koninkrijk),

het dienstpaspoot (voor regeringsvertegenwoordigers zonder de diplomatieke status), de oude toeristenkaart en de huidige Europese Identiteitskaart (EIK). De diverse legitimatiebewijzen die door lagere overheden en andere instellingen werden en worden verstrekt, stelden en stellen de houder niet in staat een buitenlandse reis te ondernemen en kunnen derhalve niet als reisdocument worden aangemerkt.

Omdat de betekenis van het reisdocument zo nauw verbonden was met erkenning van het document in het buitenland, heeft de primaire verantwoordelijkheid van het reisdocumentenbeleid lange tijd - tot 1990 - bij de minister van Buitenlandse Zaken gelegen. De taken en bevoegdheden waren vastgelegd in het Souverein Besluit van 12 december 1813³⁷ en de verschillende Paspoortinstructies van 1952. Dit beleid is opgenomen in het RIO Buitenland.³⁸ Het voorliggende institutioneel onderzoek richt zich alleen op de periode vanaf 1990, toen het reisdocumentenbeleid aan de minister van Binnenlandse Zaken was overgedragen, en met name op de jaren vanaf 1992, toen de nieuwe Paspoortwet van kracht werd. Daarnaast zal worden ingegaan op de ontwikkelingen die tot de overdracht van de primaire verantwoordelijkheid voor het reisdocumentenbeleid geleid hebben.

Reisdocumentenbeleid onder Buitenlandse Zaken (tot 1990/1991)

Als Nederlands reisdocument fungeert een aantal legitimatiebewijzen die door verschillende autoriteiten worden verstrekt. Vanouds is de minister van Buitenlandse Zaken bevoegd tot het verstrekken van het diplomatieke paspoort en het dienstpaspoot, waarvan het gebruik beperkt is tot ambtenaren en regeringsleden. Ten aanzien van de meer gangbare reisdocumenten waren de bevoegdheden vóór de inwerkingtreding van de Paspoortwet in 1992 anders geregeld dan de sedertdien gevolgde praktijk. Onder het oude regime waren alleen de minister van Buitenlandse Zaken, de commissarissen van de Koningin en de hoofden van de diplomatieke posten in het buitenland (ambassadeurs en consuls) tot het afgeven van het nationale paspoort en het paspoort voor vreemdelingen bevoegd. Wel konden de commissarissen van de Koningin, met toestemming van de minister, burgemeesters machtigen om namens hen paspoorten af te geven: in 1989 was een 80-tal burgemeesters aldus gemachtigd.

Als hoeder van de gemeentelijke belangen en als verantwoordelijke voor de bevolkingsadministratie was de minister van Binnenlandse Zaken zijdelings bij het reisdocumentenbeleid van Buitenlandse Zaken betrokken. Wat meer op de voorgrond kon hij treden, toen in de jaren tachtig de decentralisatie van de Rijkstaken en de herstructurering van de bevolkingsadministratie ter hand genomen werden. Toen ook de decentralisatie van de afgifte van reisdocumenten, de invoering van het nieuwe, 'fraudebestendige' Europese paspoort en de daarvoor benodigde totstandkoming van een nieuwe Paspoortwet op de politieke agenda gezet waren, bleken de visies van de twee ministeries onverenigbaar. In de daarop volgende 'stammenstrijd' zou Binnenlandse Zaken uiteindelijk aan het langste eind trekken.

Decentralisatie

In het kader van het decentraliseringsstreven van de regering in het begin van de jaren tachtig werd de gedachte ontwikkeld om de afgifte, d.w.z. het feitelijk overhandigen, van het paspoort te decentraliseren van de commissarissen van de Koningin naar de burgemeesters teneinde een betere service aan de burger te verlenen. Het principebesluit hiertoe werd vastgelegd in het *Decentralisatieplan*, dat in 1983 aan de Tweede Kamer werd aangeboden. Alvorens echter tot uitvoering van dat besluit kon worden overgaan, moesten in een nader overleg tussen de betrokken ministeries de taken en bevoegdheden bij de uitgifte van paspoorten geregeld worden. Bij de presentatie van het decentralisatie-overzicht aan de Tweede Kamer op 18 september 1984 deelde de minister van Binnenlandse Zaken mede dat de afgifte van paspoorten gedecentraliseerd zou worden onder handhaving van de verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Zaken. Over de nadere uitwerking van deze beslissing zou worden overlegd met de provincies en de VNG.³⁹

Tijdens het daarop volgende overleg tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken enerzijds en anderzijds het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG in de jaren 1984-1985 kwamen belangrijke tegenstellingen tussen beide departementen aan het licht. Buitenlandse Zaken stelde voor het reisdocument centraal te personaliseren (d.w.z. de persoonsgegevens op een centrale lokatie in het document aan te brengen), omdat dit de fraudebestendigheid ten goede zou komen. De centrale paspoortenbestandsadministratie zou dan worden gevoerd door de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, in ieder geval totdat de GBA bij alle gemeenten zou zijn ingevoerd. Verder beoogde Buitenlandse Zaken afschaffing of tenminste uniformering van de gemeentelijke leges. Het ministerie van Binnenlandse Zaken, met de perikelen rond de invoering van het CPA nog vers in het geheugen, was tegen een afzonderlijke centrale paspoortenadministratie gekant, en evenzeer tegen de beperking van de gemeentelijke bevoegdheid tot het heffen van leges. Naderhand zou de door dit ministerie voorgestelde decentrale personalisering van de paspoorten goedkoper blijken dan de door Buitenlandse Zaken voorgedragen regeling, zonder dat de fraudegevoeligheid van het reisdocument onaanvaardbaar vergroot zou worden. De ministeries stonden dus lijnrecht tegenover elkaar en wilde van geen wijken weten. Herhaaldelijk heeft de toenmalige minister-president Lubbers getracht in dit conflict te bemiddelen.

Als gevolg van zijn ingrijpen kwam vooralsnog Buitenlandse Zaken als (voorlopige) overwinnaar uit de strijd naar voren.

Het 'Europese' paspoort

Op 23 juni 1981 hadden de vertegenwoordigers van de lidstaten van de EG een resolutie aangenomen inzake de invoering van een paspoort naar uniform Europees model met ingang van 1 januari 1985. Voor de vorm daarvan was aangesloten bij de ideeën van de International Civil Aviation Organization (ICAO), die reeds in 1968 had gewezen op de noodzaak om tot een uniforme en machine-leesbare paspoortkaart te komen om de steeds groeiende stroom reizigers op de vliegvelden te kunnen afhandelen. Het nieuwe 'Europese' paspoort zou moeten bestaan uit een visumboekje met een bordeauxrode omslag en een geplastificeerde kaart waarop in twee regels de belangrijkste de persoonsgegevens van de houder vermeld zouden staan in een vorm die zowel voor het oog als voor de machine leesbaar zou zijn. Ook Nederland had deze resolutie aanvaard en daarmee de verplichting op zich genomen om per 1 januari 1985 het paspoort naar Europees model in te voeren.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken greep deze gelegenheid aan om meteen ook maar een paspoort te maken dat minder fraudegevoelig was dan het bestaande Model 1950, ten einde het toenemende misbruik van het Nederlandse paspoort bij drugssmokkel, terrorisme en illegale migratie een halt toe te roepen. De bestaande situatie, waarbij blanco paspoorten verspreid over 83 gemeenten en 12 provincies waren opgeslagen, werkte fraude in de hand; bij decentralisatie van het personaliseren zou dit risico in versterkte mate gecontinueerd worden. Met het oog op de 'professionaliteit' van fraudeurs werd het gebruik van zeer geavanceerde apparatuur bij de personalisering eveneens hoogst wenselijk geacht. Hierbij stond de staatssecretaris voor ogen over te schakelen van de handmatige personalisering van blanco paspoorten in de gemeenten en de provincies

naar een in het productieproces geïntegreerde geautomatiseerde personalisering; het reisdocument moest dan binnen 48 uur na aanvraag op het gemeentehuis afgegeven kunnen worden. Zoals hiervoor reeds is uiteengezet, stond dit concept haaks op de visie van het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat liever een personalisering ter plaatse, op het gemeentehuis zag. De tegenstellingen gingen nog verder, want waar Buitenlandse Zaken, mede uit prestigeoverwegingen, naar een *optimaal* fraudebestendig paspoort streefde, was Binnenlandse Zaken bereid genoeg te nemen met een *voldoende* fraudebestendig reisdocument.

Begin jaren tachtig werd de aanbestedingsprocedure voor de vervaardiging van het Europese paspoort opgestart. De definitieve besluitvorming over de toekenning van de opdracht liet echter tot 1986 op zich wachten door de problemen die zich in het overleg tussen Buitenlandse Zaken en Binnenlandse Zaken voordeden. Verschillende ondernemingen spanden zich in om deze order in de wacht te slepen, waaronder de SDUB, de toenmalige Staatsdrukkerij, die jaren achtereen de productie van de Nederlandse reisdocumenten in handen had gehad; andere kandidaten waren de Haarlemse Drukkerij Joh. Enschedé & Zonen en de BV KEP⁴⁰. De keuze viel uiteindelijk op het KEP-concern, een particuliere onderneming. Veel profijt heeft KEP echter niet van deze opdracht gehad. De prijs van het nieuwe reisdocument zou volgens de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken slechts een fractie boven de oude prijs van de gemeenten te liggen, maar moest voldoende ruimte voor een 'redelijk rendement' voor KEP overlaten. Dit zette kwaad bloed bij de grote regeringspartijen en ook de Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, mr. S. Patijn, vond de prijs buiten elke proportie, te meer daar de Kamer geen invloed op de hoogte van de rijksleges zou krijgen. Nog veel pijnlijker was dat het KEP concern er maar niet in slaagde een fraudebestendig paspoort te vervaardigen. Deze ontwikkelingen werden breed uitgemeten in de Nederlandse pers; en nadat in december 1987 een rapport van de Algemene Rekenkamer was uitgekomen, stelde de Tweede Kamer een parlementaire enquête naar de zgn. 'paspoortaffaire' in, welke uiteindelijk zou leiden tot het aftreden van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en zijn voorganger.⁴¹

De Paspoortwet

Nu werd al sinds 1970 in de Tweede Kamer gepraat over een nieuwe paspoortwet waarbij de gang van zaken rond de verstrekking van reisdocumenten geregeld zou worden en die het Souverein Besluit van 1813 en de daarop gebaseerde besluiten zou vervangen. Vanaf 1981 heeft Tweede Kamer diverse malen uitgesproken dat de Paspoortwet eerst tot stand diende te komen, alvorens met de invoering van een nieuw model paspoort begonnen kon worden.⁴² In de loop der daarop volgende jaren werden er verschillende moties ingediend om de besluitvorming op dat gebied te bespoedigen, maar zonder merkbaar resultaat. Toen de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken zijn plannen rond de invoering van het fraudebestendige Europese paspoort ontvouwde, drong de Kamer opnieuw aan. Ook kwam de kwestie terug in de aanbevelingen van de parlementaire enquête-commissie.

Het wetsvoorstel werd dan eindelijk op 17 december 1987 ingediend. Het was op centralistische leest geschoeid: de beslissing tot verstrekking of weigering dan wel vervallenverklaring was voorbehouden aan de minister van Buitenlandse Zaken en de gemeenten kregen slechts een 'loket-functie': een paspoort kon aan het loket van het gemeentehuis worden aangevraagd en uitgereikt. De opmaak van het reisdocument zou centraal plaats vinden, en wel rond het bedrijf dat de paspoorten zou gaan drukken (KEP). In principe wilde het kabinet wel dat de GBA ook voor het paspoortregister de aangewezen registratie zou worden, maar het was bereid dit uitgangspunt te verlaten, zodra werd aangetoond dat de GBA niet als zodanig kon functioneren. Inderdaad bleek de vastlegging van pasfoto's en handtekeningen in de GBA niet te realiseren, maar het alternatief - een centraal persoonsregister beheerd door de producent KEP, die met de centrale personalisering belast zou worden - was evenmin een haalbare kaart. Van verschillende kanten rees ook verzet tegen de voorzieningen rond het signaleringsregister, waarin personen die (tijdelijk) geen aanspraak op een reisdocument konden maken, opgenomen zouden worden. Met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer hoog op de politieke agenda en onvoldoende ervaring met de garanties die de Wet op de Persoonsregistraties (vanaf 1988) kon bieden, haalde het oorspronkelijke wetsvoorstel het niet. Belangenverenigingen als de VNG, de VBM en de Stichting Waakzaamheid Persoonsregistraties

kwamen in het geweer en tijdens de behandeling de Tweede Kamer werd een aantal drastische wijzigingen in het voorstel aangebracht.

Reisdocumentenbeleid onder Binnenlandse Zaken (sinds 1990/1991)

Bij het aantreden van het derde kabinet Lubbers in november 1989 werd besloten het reisdocumentenbeleid anders aan te pakken en de verantwoordelijkheid ervoor over te dragen aan de minister van Binnenlandse Zaken.⁴³ Vooral nog hield dit alleen in dat de werkzaamheden van Buitenlandse Zaken per 1 september 1990 door het zusterdepartement zouden worden uitgevoerd, onder verantwoordelijkheid van Buitenlandse Zaken. De overdracht van de bevoegdheden vond ruim een jaar later plaats, kort voor de inwerkingtreding van de nieuwe Paspoortwet (1 januari 1992). Daarmee kwam een eind aan een situatie die nog van vóór de oprichting van het Koninkrijk dateerde.

Oplossing van geërfde knelpunten

Intussen was al in 1989 besloten in afwachting van het definitieve ‘Europese’ paspoort een interim-paspoort uit te geven: dit was het oude paspoort ‘Model 1950’ met enige aanpassingen, waaronder de bordeaux-rode omslag, waarmee het althans aan de buitenkant voldeed aan de Europese maatstaven. Vier jaren later werd de vervaardiging van een nieuw, “weinig fraudegevoelig” – de term “fraudebestendig” was tijdens de paspoortaffaire een beladen begrip geworden – door Binnenlandse Zaken toevertrouwd aan Sédas B.V., een samenwerkingsverband van de divisie *Security Cards and Documents* van de Haarlemse drukkerij Joh. Enschedé en de divisie *Privacy & Security Documents* van de inmiddels geprivatiseerde Staatsdrukkerij, bedrijven die in het verleden betrouwbare partners van de overheid waren gebleken.

In 1991 werd na ettelijke amendementen de Paspoortwet door de Staten-Generaal aangenomen, die de minister van Binnenlandse Zaken formeel met het reisdocumentenbeleid belastte. Opmerkelijk was de verschuiving van de bevoegdheden in de Paspoortwet ten opzichte van het oude regime. Bevoegd tot niet alleen het in ontvangst nemen van een aanvraag en het uitreiken, maar ook tot het verstrekken zelf van de meest gangbare reisdocumenten waren nu in Nederland de burgemeesters van de gemeenten⁴⁴; in het buitenland het hoofd van een diplomatieke of consulaire post, op de Nederlandse Antillen en Aruba de gouverneur dan wel een door hem aangewezen autoriteit, en in bijzondere gevallen de minister van Binnenlandse Zaken zelf of de door hem aangewezen autoriteiten: de brigadecommandanten van de Koninklijke Marechaussee (voor de verstrekking van *laissez-passer*'s en nooddocumenten) en de Stichting Bureau Internationale Vaart te Rotterdam (voor de verstrekking van nationale paspoorten aan schippers en bemanningsleden die werkzaam zijn in de internationale Rijnvaart, en hun meevarende gezinsleden); de burgemeester van Den Haag zou de loketfunctie van het ministerie van Binnenlandse Zaken op zich nemen. Daarmee was de decentralisatie van het opmaken en verstrekken van reisdocumenten een feit geworden. De bevoegdheden ten aanzien van de verstrekking van diplomatieke en dienstpaspooten bleven in wezen ongewijzigd.

De procedure rond de verstrekking van een reisdocument is de volgende. Wanneer een persoon zijn aanvraag bij de betreffende autoriteit heeft ingediend, verschaft deze laatste zich de nodige zekerheid over de identiteit van de aanvrager, zijn nationaliteit en eventueel zijn verblijfstitel. Als dit in orde bevonden wordt en er geen gronden tot weigering bestaan, wordt het reisdocument vervolgens ter plaatse gepersonaliseerd en uitgereikt. De aanvrager behoort dan een eventueel eerder uitgereikt reisdocument weer in te leveren, tenzij hij toestemming heeft om twee documenten tegelijk te voeren – hetgeen het geval kan zijn als hij een reis wil maken naar een land dat geen personen toelaat die blijkens hun paspoort in een ander land zijn geweest. Indien het reisdocument niet binnen drie maanden, nadat het voor uitreiking beschikbaar is gesteld, door de aanvrager in ontvangst is genomen, wordt het door de verstreckende autoriteit definitief aan het verkeer onttrokken.

Reisdocumenten voor niet-Nederlanders

Omdat in de Grondwet het recht het land te verlaten verankerd is, kunnen alle Nederlanders aanspraak maken op een Nederlands reisdocument, tenzij hiertegen binnen de grenzen van de Paspoortwet bezwaar bestaat. Dit recht geldt ook voor buitenlanders. Meestal zijn die in het bezit zijn van een reisdocument van een ander land; zonder een dergelijk document mogen zij immers, ingevolge de vreemdelingenwetgeving, niet eens tot het Koninkrijk worden toegelaten. Voor staatlozen en vluchtelingen ligt de situatie echter anders: zij kunnen immers niet (of niet meer) als onderdaan van een bepaald land gerekend worden en kunnen in het algemeen ook geen reisdocument van hun land van herkomst krijgen. Om toch gebruik te kunnen maken van hun recht het land (c.q. het Koninkrijk) te verlaten, kan hun een reisdocument voor vreemdelingen of vluchtelingen verstrekt worden.

Ten aanzien van staatlozen en erkende vluchtelingen kan simpelweg aan de hand van hun verblijfstitel worden vastgesteld of zij aanspraak maken op een reisdocument. Voor hen geldt derhalve dezelfde procedure als voor Nederlanders. Andere buitenlanders moeten hun aanvraag in Nederland eveneens bij de burgemeester indienen, maar voordat deze tot verstrekking overgaat, moet zijn vastgesteld dat de aanvrager aan de wettelijke voorwaarden voldoet. Deze vaststelling vindt plaats door de minister van Justitie, in overeenstemming met de minister van Buitenlandse Zaken: het betreft immers aspecten van het vreemdelingentoelatingsbeleid⁴⁵ en het buitenlands beleid. In de praktijk betekent dit dat de burgemeester het aanvraagformulier ter verificatie doorzendt aan de korpschef van de politie in wiens vreemdelingenadministratie de aanvrager is opgenomen. Indien deze vaststelt dat de aanvrager over een geldige vestigings- of verblijfsvergunning beschikt, zendt hij het aanvraagformulier door aan de minister van Buitenlandse Zaken, welke op de aanvraag beslist. Vervolgens wordt het formulier teruggezonden aan de burgemeester. Nagenoeg dezelfde procedure wordt gevolgd, als een vreemdeling de aanvraag bij het hoofd van een diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger dan wel bij de gouverneur van de Antillen of Aruba indient.

Weigering en vervallenverklaring

Onder 'weigering' wordt verstaan: de afwijzende beslissing op een in behandeling genomen aanvraag van een reisdocument; een 'vervallenverklaring' is de beslissing tot het ongeldig verklaren van een reisdocument.⁴⁶ Binnen het Koninkrijk zijn tot weigering en/of vervallenverklaring zijn dezelfde autoriteiten bevoegd als tot verstrekking van een reisdocument bevoegd zijn, dat wil zeggen: in Nederland de burgemeesters en op de Nederlandse Antillen en Aruba de gouverneurs en de door hen aangewezen autoriteiten. In het buitenland is alleen de minister van Buitenlandse Zaken bevoegd. In bijzondere gevallen zijn de minister van Binnenlandse Zaken als verantwoordelijke voor het reisdocumentenbeleid en de door hem aangewezen autoriteiten eveneens bevoegd.⁴⁷

- De Paspoortwet noemt een aantal categorieën van personen met betrekking tot welke een aangevraagd reisdocument geweigerd of een uitgereikt reisdocument vervallen verklaard kan worden. Verschillende autoriteiten kunnen bij de minister van Binnenlandse Zaken personen voordragen van wie zij menen dat ze tot deze categorieën gerekend moeten worden. Het gaat dan om personen van wie zij vermoeden dat deze zich, door in het buitenland te verblijven, zullen onttrekken aan de (vervangende) dienstplicht of burgerplichten of dat zij betrokken zijn bij activiteiten die de veiligheid van het Koninkrijk of van bevriende mogendheden in gevaar brengen. Gedacht moet ook worden aan personen met schulden.

Verder zijn tot het voordragen van personen bevoegd:

- het **Openbaar Ministerie**,
- de **rechter-commissaris**,
- de **Gouverneur van de Nederlandse Antillen / van Aruba**,
- het **gemeentebestuur / het provinciaal bestuur**,
- het bestuur van een openbaar lichaam dat bevoegd is heffingen of bijdragen te vorderen,
- het orgaan dat belast is met de uitvoering van sociale verzekeringswetten:

Nadat een persoon door één van de genoemde autoriteiten is voorgedragen, onderzoekt de minister van Binnenlandse Zaken of deze inderdaad gerekend kan worden tot een van de in de wet genoemde categorieën. Indien aan de wettelijke voorwaarden wordt voldaan, wordt de persoon opgenomen in het 'register paspoortsignaleringen' op het ministerie. Bovendien deelt de minister de gegevens van de hierin geregistreerde personen mede aan de autoriteiten die tot de verstrekking van reisdocumenten bevoegd zijn. Deze registratie blijft hoogstens twee jaar van kracht.

Wanneer een aanvraag van een reisdocument in behandeling wordt genomen, controleert de behandelende autoriteit in de eigen administratie (en eventueel ook in het 'register paspoortsignaleringen' op het ministerie van Binnenlandse Zaken) of er gronden voor weigering bestaan. Is dat inderdaad het geval, dan deelt zij de aanvrager mede voornemens te zijn het aangevraagde reisdocument te weigeren dan wel het eerder afgegeven document vervallen te verklaren. De aanvrager of houder kan vervolgens binnen veertien dagen verzoeken deze beslissing gedurende twee maanden aan te houden, ten einde hem de mogelijkheid te bieden overeenstemming te bereiken met de autoriteit die hem voor opname in het 'register paspoortsignaleringen' heeft voorgedragen. Mocht de behandelende autoriteit echter menen dat de aanvrager hierdoor onevenredig wordt benadeeld, dan kan ze in overleg met de instantie overheid die om weigering of vervallenverklaring heeft verzocht, toch een reisdocument— al dan niet met een beperkte geldigheidsduur of territoriale geldigheid) verstrekken. Hiervan doet ze dan mededeling aan de minister, die daarvan in het register aantekening maakt.

Paspoortgelden

Het spreekt voor zich dat de burger bijdraagt in de kosten voor het reisdocument dat hem verstrekt wordt. Naast de prijs van dit reisdocument betaalde hij vanouds leges die zowel van rijkswege als vanwege de gemeente / de provincie voor de afgifte van het reisdocument werden geheven. De heffing en afdracht van de gelden aan 's Rijks schatkist was geregeld bij *Wet tot nadere regeling van de heffing en bestemming van de kanselarijleges* (Stb 1980/80) en het daarop gebaseerde *Legesbesluit 1983* (Stb. 1983/55), en bij de *Wet op de kanselarijrechten* (Stb. 1948/I 481). Het principe dat beide leges aan hetzelfde loket betaald konden worden, leidde tot de discussie over de bevoegdheid van gemeentelijke ambtenaren tot het heffen van rijksleges. Hieraan werd een einde gemaakt door een wijziging⁴⁸ van het Legesbesluit 1983, waarbij bepaald werd dat door een gemeente ter zake van door de burgemeester verstrekte reisdocumenten aan de burger alleen *gemeentelijke* leges in rekening gebracht zouden worden. De rechtstreekse heffing van *rijksleges* was met daarmee komen te vervallen; deze werden voortaan doorberekend in de gemeentelijke legesbedragen en door de gemeente aan het Rijk betaald.

Aan dit principe is in de Paspoortwet en het onderhavige Besluit paspoortgelden vastgehouden. Hierbij werd het nieuwe begrip '*kosten*' geïntroduceerd ter aanduiding van de bedragen die een gemeente (in Nederland) of de door de gouverneur aangewezen autoriteit (in de Nederlandse Antillen of Aruba) voor elk reisdocument aan het Rijk schuldig zijn te af te dragen. *Rechten* worden over reisdocumenten ten behoeve van het Rijk geheven door de minister van Binnenlandse Zaken dan wel de door hem aangewezen autoriteiten (binnen Nederland, voor zover de aanvraag van het reisdocument niet bij een burgemeester is ingediend), de hoofden van diplomatieke of consulaire posten (buiten Nederland) en de minister van Buitenlandse Zaken.

Een gemeente is aan het Rijk kosten verschuldigd ten aanzien van haar de door de leverancier geleverde reisdocumenten, en verder ten aanzien van gestolen reisdocumenten en reisdocumenten die als gevolg van onregelmatigheden bij het personaliseren onbruikbaar zijn geworden. Aan elke afdracht ligt een schriftelijke verantwoording ten grondslag, die maandelijks door de burgemeester wordt opgesteld. De afdracht zelf geschiedt door middel van automatische verrekening bij de N.V. Bank der Nederlandse Gemeenten. Voor de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba is de gang van zake identiek geregeld.

Het staat de gemeenten (alsmede de eilandgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba) vrij te bepalen of zij tot doorberekening van de aan het Rijk af te dragen kosten in hun tarieven wensen over te gaan, alsmede welke rechten zij ter vergoeding van de eigen kosten daarboven nog willen heffen.⁴⁹ Daarnaast staat het hun vrij van hun burgers rechten te heffen voor handelingen waarvoor geen

kosten aan het Rijk verschuldigd zijn, zoals voor het bijschrijven van kinderen of het aanbrengen van wijzigingen in een reisdocument.

Europese identiteitskaart

In 1991/1992 diende de regering haar voorstel van wet op de identificatieplicht bij de Tweede Kamer in, welke per 1 januari 1994 de identificatieplicht in Nederland zou invoeren. Omdat niet iedereen in het bezit van een paspoort of rijbewijs is, moest Justitie zoeken naar een extra legitimatiebewijs dat voor iedereen tegen een betrekkelijk lage prijs verkrijgbaar is. Aanvankelijk was gekozen voor de invoering van een identiteitskaart (ID-kaart) voor uitsluitend binnenlands gebruik, maar naderhand is hiervan afgezien. Dit naar aanleiding van een uitspraak van het Europese Hof van Justitie in 1991 dat een nationaal identiteitsbewijs tevens als identificatiemiddel in andere EG-landen moest kunnen fungeren. Daarom werd besloten de oude toeristenkaart, (een alleen binnen de EG geldig reisdocument) door een zogenaamde Europese Identiteitskaart (EIK) te vervangen, welke de dubbele functie zou krijgen van identiteitskaart en reisdocument met een beperkte territoriale geldigheid. En omdat de identificatieplicht voor alle ingezetenen van Nederland zou gaan bestaan en een legitimatiebewijs dus voor ieder te verkrijgen moet zijn, zouden er voor verstrekking van de Europese Identiteitskaart geen weigeringsgronden bestaan - zulks in tegenstelling tot die van de overige reisdocumenten.

Nu werkte de VNG al sinds 1990 aan de ontwikkeling van een ‘gemeentelijke service-kaart’ die de grote verscheidenheid aan (vaak fraude-gevoelige) gemeentelijke legitimatiebewijzen in een aantal gemeenten moest gaan vervangen. Vanwege de goede beveiliging leek deze VNG-kaart het aangewezen instrument om als landelijk legitimatiebewijs c.q. als Europese identiteitskaart te dienen. Van haar kant was de VNG gaarne bereid haar medewerking te geven aan deze opwaardering van de kaart, omdat *alle* gemeenten – dus ook zij die niet aan haar project meewerkten - daardoor verplicht zouden worden de VNG-kaart uit te geven. Als gevolg van de verheffing van de VNG-kaart tot reisdocument ging de minister van Binnenlandse Zaken zich intensiever bemoeien met de ontwikkeling en productie van de kaart, waardoor als het ware twee kapiteins op één schip kwamen. Kern van het probleem was dat de VNG inmiddels al een contract voor twee jaren met de leverancier (Joh. Enschedé & Zn.) had gesloten, zodat weliswaar vanaf 1993 de VNG-kaart geleverd kon worden, maar dat deze pas na vernieuwing van het contract in 1995 aan alle eisen van de minister kon voldoen. En daarbij was het verre van zeker of de kleine eerste oplage van de VNG-kaart wel voldoende was om aan de vraag naar het verplichte legitimatiebewijs te voldoen. Nog in 1992 besloot de minister van Binnenlandse Zaken, met toestemming van de Ministerraad, daarom een eigen aanbesteding te doen voor het nieuwe (“Europese”) paspoort en de Europese Identiteitskaart, welke de toeristenkaart zou gaan vervangen; de financiële voordelen van een dergelijke gezamenlijke aanbesteding zullen hierbij mede een factor zijn geweest. In 1994 kon de Europese Identiteitskaart worden ingevoerd.

Nieuwe Generatie Reisdocumenten

Ontwikkeling en invoering

Begin 1998 werd begonnen met een project gericht op de totstandkoming van nieuwe modellen reisdocumenten, zoals het paspoort: het project Nieuwe Generatie Reisdocumenten (NGR). Daartoe werd een projectorganisatie in het leven geroepen die activiteiten verrichtte met inschakeling van deskundigen van onder meer CRI, BVD en Koninklijke Marechaussee. Ook werd overleg gevoerd met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Justitie, alsmede met de VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB).

Belangrijke deelonderwerpen waren, al vanaf de definitiefase:

- frauderisicoanalyse;

- beveiligingseisen;
- vooronderzoek chiptechnologie;
- vooronderzoek biometrie.

Daarbij kwam nog de vraag of moest worden overgegaan tot het centraal personaliseren van de reisdocumenten of dat de decentrale personalisatie ('klaar terwijl u wacht') behouden moest blijven. Wat dit laatste betreft, is uiteindelijk (na overleggen en enquêtes) gekozen voor de centrale personalisatie, aangezien dat het belangrijke voordeel heeft dat daardoor de productie en personalisatie snel, effectief en doelmatig kan worden aangepast.

De invoering van de nieuwe generatie reisdocumenten per 1 oktober 2001 (Stb. 2001, 421) had verschillende consequenties. Een van de belangrijkste veranderingen betrof de wijze waarop de vaststelling van de door de gemeenten aan het Rijk verschuldigde kosten plaatsvindt: er worden geen blanco reisdocumenten meer aan de verstreckende autoriteiten geleverd, waardoor het op levering van die reisdocumenten gebaseerde systeem van kostenafdracht werd vervangen door een facturering op basis van geleverde gepersonaliseerde reisdocumenten.

Een andere wijziging betrof de invoering van de bijschrijvingssticker waarop de gegevens (met foto) van een in een reisdocument bij te schrijven minderjarige zijn vermeld, alsook de invoering van spoedlevering van gepersonaliseerde reisdocumenten en bijschrijvingsstickers. Verder werd de Europese identiteitskaart als document vervangen door de Nederlandse identiteitskaart.

Gerelateerde onderwerpen

Biometrie

Met het oog op toepassing van biometrie in reisdocumenten, met name om de documenten beter te beveiligen tegen de zogenoemde 'look-alike-fraude', is na het vooronderzoek in het kader van de Nieuwe Generatie Reisdocumenten een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Het gebruik van biometrie is verder ook genoemd in relatie met de ontwikkeling van de elektronische Nederlandse identiteitskaart (zie hieronder). Het onderwerp 'biometrie' is daarmee ook los van het project Nieuwe Generatie Reisdocumenten te zien, namelijk in het licht van het overheidsbeleid om op verschillende terreinen, met toepassing van ICT te komen tot een betrouwbare vaststelling van de identiteit van een persoon in het rechtsverkeer in het algemeen en in zijn relatie met de overheid in het bijzonder (cf. ook de nota "Wetgeving voor de elektronische snelweg" - TK, vergaderjaar 1997-1998, 25 880, nrs. 1-2). Ook internationale ontwikkelingen (zoals die in het kader van de International Civil Aviation Organisation) moeten in dit kader worden verdisconteerd.

Bij Koninklijke Boodschap van 22 april 2002 (TK, vergaderjaar 2001-2002, 28 342 (R 1719), nrs. 1-2) werd een voorstel van Rijkswet tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het toepassen van biometrie in reisdocumenten, bij de Tweede Kamer ingediend. Hoofddoel van het wetsvoorstel was en is een juridische basis te scheppen voor het opnemen van biometrische gegevens in Nederlandse reisdocumenten. De bepalingen terzake zijn gericht op een specifiek gebruik van biometrie en waarborging van de privacy van de betrokken houder van het reisdocument.

Elektronische Nederlandse Identiteitskaart

In het kader van het project Nieuwe Generatie Reisdocumenten is ook gewerkt aan de ontwikkeling van een elektronische Nederlandse Identiteitskaart (eNIK), die zou moeten gaan fungeren als hoogwaardig en breed beschikbaar elektronisch identificatiemiddel en als betrouwbare elektronische handtekening. In de nota "De elektronische overheid aan het begin van de 21^e eeuw" (TK, vergaderjaar 2000-2001, 26 387, nr. 9) werd ingegaan op de noodzaak om voor een deel van de elektronische dienstverlening door de overheid gebruik te kunnen maken van een elektronisch identificatiemiddel. De kaart zou dan wel in een open omgeving (zoals internet) moeten kunnen worden gebruikt, waarbij een combinatie van public key infrastructure, smartcard en biometrie noodzakelijk was.

Het eNIK-initiatief paste daarmee ook in het grote project Public Key Infrastructuur (PKI), waarmee het ministerie van BZK werkt aan een stelsel om betrouwbare elektronische communicatie tussen en met de overheid mogelijk te maken. De eNIK maakte onderdeel uit van het PKI-domein 'overheid-burger'. Bij brief van 17 oktober 2002, behorend bij de BZK-begroting voor 2003, deelde de minister van BZK echter mee dat de prioriteit zou worden gelegd bij de andere PKI-domeinen, namelijk overheid-overheid en overheid-bedrijfsleven. Gezien de praktijkervaringen werd het niet langer opportuun geacht om "op korte termijn verdere experimenten en proeven uit te voeren met de eNIK". Het leek de minister nuttiger om daarmee te wachten totdat er organisaties zijn die in het domein overheid-burger "identiteitsrijke elektronische diensten" gaan ontwikkelen. De toen al gestarte voorbereiding van een grootschalige proef met de eNIK werd daarom niet gecontinueerd. (Bron: TK, vergaderjaar 2002-2003, 28 600 VII, nr. 7.)

Basisregister Reisdocumenten

Ontwikkeling en invoering

Om fraude en misbruik van reisdocumenten, zoals paspoorten, te voorkomen, is er een Basisregister Reisdocumenten in het leven geroepen. Dit gebeurde bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132). Per 1 december 2001 traden de meeste wijzigingen van de Paspoortwet, waaronder ook die met betrekking tot het basisregister, in werking (Stb. 2001, 147).

In het basisregister worden gegevens opgenomen betreffende gestolen, vermiste of van rechtswege vervallen reisdocumenten. Daarmee is het een 'negatief register', hetgeen wil zeggen dat het gaat om registratie van alleen die reisdocumenten die niet in het maatschappelijk verkeer mogen worden gebruikt en die niet verlopen zijn (bijv. vermiste of gestolen documenten, vervallen documenten). Deze gegevens mogen worden verstrekt aan instellingen en personen die zijn belast met een publiekrechtelijke taak, voorzover die gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun taak. De minister kan ook andere instellingen en personen aanwijzen die een gerechtvaardigd belang hebben bij verstrekking van gegevens uit het register. Verzoeken om gegevens uit het register kunnen bij de minister worden ingediend.

BeveiligingsNet

Context

Ten aanzien van de beveiliging van reisdocumenten en materialen tegen ontvreemding, vernietiging ten gevolge van inbraak, diefstal, verduistering, overvallen, brand of anderszins schreef de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (PUN 1995, Stcrt. 1998, 14) in artikel 93 voor dat de verstreckende autoriteit moet beschikken over een op schrift gestelde beveiligingsprocedure. Daarin moeten maatregelen worden vastgelegd over onder meer de toegang van personen tot de voorraden, het beheer van de documenten, de verantwoordelijkheden van de beveiligingsfunctionaris, de functiescheiding betreffende beheer en verstrekking van documenten.

Om de gemeenten bij de uitvoering van dit beveiligingsvoorschrift te ondersteunen, nam het BZK-agentschap BPR het initiatief tot de ontwikkeling van een modelbeveiligingsprocedure.

BeveiligingsNet is een voor gemeenten ontworpen hulpmiddel waarmee kan worden nagegaan hoe veilig de opslag, uitgifte en administratie van reisdocumenten bij Nederlandse gemeenten verloopt. Niet alleen toetst het feitelijk de kwaliteit van de beveiligingsmaatregelen, maar ook kan het worden

gebruikt bij het opzetten, invoeren of beoordelen van een beveiligingsplan. Het BeveiligingsNet werd in 2000 geïntroduceerd en daarna nog aangepast aan de veranderde omstandigheden (bijvoorbeeld centrale personalisatie) en aan de ontwikkelingen op het terrein van de met reisdocumenten samenhangende fraude en misbruik.

De ontwikkeling van het beveiligingsinstrument kwam tot stand in opdracht van het agentschap BPR en werd uitgevoerd door Circon B.V. Daarbij was een begeleidingscommissie gevormd, bestaande uit vertegenwoordigers van de NVVB, de VNG, verschillende gemeenten, de BVD, de accountantsdienst van BZK en BPR zelf.

De Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001 (PUN 2001), in werking getreden per 1 oktober 2001, bepaalt in artikel 94 dat gemeenten jaarlijks een zelfevaluatie dienen uit te voeren aan de hand van BeveiligingsNet en dat er eens in de drie jaar een externe controle over de zelfevaluaties dient te worden uitgevoerd (van deze externe controle moet een afschrift aan het agentschap BPR worden gezonden). Met opnemng van Beveiligingsnet in PUN 2001 is BeveiligingsNet regelgeving geworden.

Het ligt in de bedoeling om de PUN 2001 zo uit te werken dat de externe, driejaarlijkse controles door BPR zullen worden getoetst. Vooruitlopend daarop worden er eerst, als pilot, jaarlijkse zelfevaluaties van gemeenten getoetst, om aansluitend ook te beginnen met toetsing van de driejaarlijkse controles.

Handelingen

Algemene handelingen

(234.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen en coördineren van het beleid betreffende reisdocumenten
Periode 1945-
Product O.a. beleidsnota's, beleidsnotitie's, rapporten, adviezen, evaluaties.

(235.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het evalueren van het beleid betreffende reisdocumenten
Periode 1945-
Product O.a. beleidsnota's, beleidsnotitie's, rapporten, adviezen, evaluaties.

(236.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving betreffende reisdocumenten
Periode 1945-
Product Wetten, algemene maatregelen van bestuur, koninklijke besluiten
Opmerking Het betreft hier wet- en regelgeving die niet als product van een andere handeling in dit onderzoek zijn opgenomen.

(237.)

- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het opstellen van periodieke verslagen betreffende reisdocumenten
- Periode 1945-
- Product Series jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen
- (238.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het beantwoorden van Kamervragen en het anders op verzoek incidenteel informeren van leden van of commissies uit de Kamers der Staten-Generaal betreffende reisdocumenten
- Periode 1945-
- Grondslag Grondwet 1938/1946/1948, art. 97; Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 104;
Grondwet 1983/1987/1995, art. 68
- Product Brieven, notities
- (239.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het informeren van de Commissies voor de Verzoekschriften en andere tot onderzoeken van klachten bevoegde commissies uit de Kamers der Staten-Generaal en de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende reisdocumenten
- Periode 1945-
- Product Brieven, notities
- (240.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen betreffende reisdocumenten en het voeren van verweer in beroepschriftprocedures voor administratief-rechtelijke organen
- Periode 1945-
- Product Beschikkingen, verweerschriften
- (241.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het mede-voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen betreffende reisdocumenten en het presenteren van Nederlandse standpunten terzake in intergouvernementele organisaties
- Periode 1945-
- Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
- (242.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
- Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende reisdocumenten
- Periode 1945-
- Product Brieven, notities
- (243.)
- Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)

	Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van de reisdocumenten
Periode	1945-
Product	Voorlichtingsmateriaal
Opmerking	Zie voor het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid handeling 1.
(244.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het vaststellen van de opdracht en het eindproduct van een intern of extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de reisdocumenten
Periode	1945-
Product	Offerte's, brieven, rapport
(245.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het begeleiden van intern en extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de beleidsdocumenten
Periode	1945-
Product	Notities, notulen, brieven
(246.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het verzamelen van gegevens ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de reisdocumenten
Periode	1945-
(247.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het financieren van extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de reisdocumenten
Periode	1945-
Product	Rekeningen, declaraties
(248.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het op aanvraag verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op het beleidsterrein van de reisdocumenten
Periode	1945-
Product	Beschikking
(249.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling	Het (bij KB) instellen van commissies voor advisering over het beleid en wet- en regelgeving ten aanzien van de reisdocumenten
Periode	1945-
Product	Instellingsbesluit
Opmerking	Het betreft hier commissies waarvan de instelling niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.

(250.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het (bij KB) benoemen van leden, plaatsvervangende leden, secretaris en adjunct-secretaris(sen) van adviescommissies
Periode 1945-
Product Koninklijk Besluit, instellingsbeschikking
Opmerking Het betreft hier commissies waarvan de benoeming van leden niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.

(251.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het instellen, wijzigen en opheffen van organisatie-eenheden op het beleidsterrein reisdocumenten
Periode 1945-
Opmerking Het betreft hier organisatie-eenheden waarvan de instelling niet is opgenomen in een van de volgende handelingen in dit onderzoek.

(252.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het deelnemen aan een advies- of overlegcommissie op het beleidsterrein van de reisdocumenten waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat niet bij het ministerie berust
Periode 1945-
Product Benoemingsvoordracht, lidmaatschapsarchief

(253.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het deelnemen aan het bestuur van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de reisdocumenten
Periode 1945-
Product Bestuurs(lidmaatschaps)archief

(254.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het oprichten en in stand houden van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de reisdocumenten
Periode 1945-
Product Oprichtingsakte, statuten, verslaglegging naar de oprichters zoals jaarverslagen
Opmerking Te denken valt aan stichtingen die door de overheid (mede) zijn opgericht ten behoeve van de bevolkingsadministratie.

Algemene regelgeving

(255.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van de Paspoortwet
Periode ca. 1970-

- Product Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498
- (256.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het aanwijzen van een document als reisdocument
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 2.1, onder g
- (257.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het vaststellen van de geldigheidsduur, de territoriale geldigheid en het model van een reisdocument
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 2.2; vernummerd tot art. 2.3
- (258.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, passim; Besluit paspoortgelden, 8 november 1991 (Stb. 1991/563), art. 3, 5, 7; zoals gewijzigd, art. 7a
 Product - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995 (Stcrt.1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995 (Stcrt. 1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995 (Stcrt. 1994/188)
- (259.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-
 Opmerking De minister van Buitenlandse Zaken is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995 (Stcrt.1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995 (Stcrt. 1994/188)
- (260.)
 Actor Minister van Justitie
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-
 Opmerking De minister van Justitie is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland (Stcrt. 1991/235);

- Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188)

(261.)

Actor Minister van Financiën
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode 1995-2001
 Opmerking De minister van Financiën is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188)

(262.)

Actor Minister van Defensie
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-
 Opmerking De minister van Defensie is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995 (Stcrt. 1994/188)

(263.)

Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-1998
 Opmerking De minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995 (Stcrt.1994/188)
 - Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995 (Stcrt. 1994/188)

(264.)

Actor Minister van het Koninkrijk
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het stellen van nadere regels inzake de uitvoering van de Paspoortwet
 Periode ca. 1991-
 Opmerking De minister van het Koninkrijk is gekend in:
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 1991/235);
 - Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995 (Stcrt.1994/188)

(265.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het opstellen van een lijst van landen die (mogelijk) geen personen toelaten die blijkens hun paspoort in een bepaald ander land zijn geweest
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, van 31 augustus 1994, Stb. 1994/188, art. 30.2
 Opmerking Deze handeling wordt verricht na overleg met de minister van Buitenlandse Zaken.

(266.)
Actor Minister van Buitenlandse Zaken
Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het opstellen van een lijst van landen die (mogelijk) geen personen toelaten die blijkens hun paspoort in een bepaald ander land zijn geweest
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, van 31 augustus 1994, Stb. 1994/188, art. 30.2

Fysiek en administratief beheer

(267.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het sluiten van een contract met een leverancier inzake de vervaardiging en levering van reisdocumenten
Periode 1992-
Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art.2.2; vernummerd bij wijziging van de Paspoortwet, art. 7, eerste lid

(268.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Minister van Buitenlandse Zaken
Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
Stichting Bureau Internationale Vaart
Handeling Het bestellen van blanco reisdocumenten en standaardformulieren
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 45.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 78.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.2; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 47.1

(269.)
Actor Minister van Buitenlandse Zaken
Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
Stichting Bureau Internationale Vaart
Handeling Het machtigen van een persoon om namens hem blanco reisdocumenten en standaardformulieren te bestellen
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 46.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.2; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 47.2-4

- (270.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het registreren van personen, bevoegd gemachtigd tot bestelling van blanco reisdocumenten en standaardformulieren, alsmede van hun gemachtigden
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 46.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 79.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 82.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 48.1
- (271.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het doen bezorgen van reisdocumenten en standaardformulieren aan de diplomatieke en consulaire posten
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.3
 Opmerking Het transport geschiedt per diplomatieke koerier dan wel met gebruikmaking van een waarde transporteur.
- (272.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het jaarlijks vaststellen van het maximum aantal te bestellen reisdocumenten voor een tot bestelling bevoegde autoriteit
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995, 31 augustus 1998, art. 72.1
- (273.)
 Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
 Handeling Het indienen van een verzoek aan de minister van Binnenlandse Zaken om de vastgestelde maximum bestelomvang te overschrijden
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.2 en .4
- (274.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het beschikken op een verzoek van een burgemeester om de vastgestelde maximum bestelomvang te overschrijden
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 81.2 en .4

(275.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het aanwijzen van een instelling waarbij de voor de opmaak van reisdocumenten benodigde pennen en inktlinten dienen te worden besteld

Periode 1991-

Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 88.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 93.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 56

(276.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het verstrekken van paspoortpennen en inktlinten voor de documentenprinter aan autoriteiten op de Nederlandse Antillen of Aruba

Periode 1991-

Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 80

(277.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het registreren van droogstempels

Periode 1991-

Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 54.2; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 89.3; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 94.3

Opmerking: Het betreft droogstempels die bij de gemeente 's-Gravenhage, de diplomatieke en consulaire posten en de gouverneur van de Nederlandsde Antillen of Aruba bij de opmaak van reisdocumenten worden gebruikt.

Beveiliging

(278.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)

Handeling Het nader bepalen van de waardebergingsindicatie van de kluis waarin door een gemeentebestuur de voorraad reisdocumenten wordt opgeslagen

Periode 1991-

Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 59.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 92.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 97.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995, 31 augustus 1995, Stcrt. 1994/188, art. 84.1

(279.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post
Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
Handeling Het opstellen van een beveiligingsprocedure voor het beheren en het verstrekken van reisdocumenten
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 92.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 98.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 61.1

(280.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post
Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
Handeling Het aanwijzen van een beveiligingsfunctionaris die belast is met het beheer en het toezicht op de naleving van de beveiligingsprocedure
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art 93.3; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 98.3; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 61.3

(281.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
Minister van Buitenlandse Zaken
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post
Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
Handeling Het melden van ontvreemding of vernietiging van reisdocumenten en formulieren aan de minister van Binnenlandse Zaken
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art 94.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 99.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 62.1

Vervalsing

(282.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het opstellen van een lijst van toetsingspunten aan de hand waarvan een tot verstrekking bevoegde autoriteit kan nagaan of met een reisdocument enige onregelmatigheid is gepleegd
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 95.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 100.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 87.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994, 188, art. 63.1

(283.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het beheren van in beslag genomen valse of vervalste paspoorten
Periode 1945-
Bron interview dhr. Kloosterboer

Administratie

(284.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
Minister van Buitenlandse Zaken;
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
Brigadecommandant van de Koninklijke Marcheaussee
Stichting Bureau Internationale Vaart te Rotterdam
Handeling Het aanleggen en bijhouden van een administratie van de voorraad blanco reisdocumenten
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 41.1; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 85.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 90.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 53.1
Product Voorraadadministratie
Opmerking De voorraadadministratie wordt uitgesplitst naar soort reisdocument.

(285.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
Minister van Buitenlandse Zaken;
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
Brigadecommandant van de Koninklijke Marcheaussee
Handeling Het jaarlijks vaststellen van het aantal in voorraad zijnde blanco reisdocumenten
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 85.2; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 90.2; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 53.2

(286.)
Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
Minister van Buitenlandse Zaken;
Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
Brigadecommandant van de Koninklijke Marcheaussee
Handeling Het inventariseren van de aanwezige [blanco] reisdocumenten, wanneer een omissie in de voorraad of in de administratie van de reisdocumenten is geconstateerd
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 86.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 91.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 54.1
Product Proces-verbaal
Opmerking Het proces-verbaal wordt naar de minister van Binnenlandse Zaken gezonden.

- (287.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het bijhouden van een administratie van de door hem ontvangen blanco reisdocumenten
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 89.1
 Product Serienummeradministratie
 Opmerking De administratie wordt voor elk soort reisdocumenten afzonderlijk bijgehouden.
- (288.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het per kwartaal aan de minister van Binnenlandse Zaken verstrekken van een opgave van de reisdocumenten die door hem beschikbaar zijn gesteld aan de hoofden van diplomatieke en consulaire posten
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 89.2
- (289.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het opstellen van een verantwoording van het totale voorraadverloop van reisdocumenten
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 103
 Opmerking De verantwoording wordt ieder kwartaal opgesteld volgens een voorgeschreven formulier en bevat (a) de totale voorraad aan het begin van het kwartaal, (b) de in de loop van het kwartaal aan de voorraad toegevoegde reisdocumenten, (c) de in de loop van het kwartaal aan de voorraad onttrokken reisdocumenten, en (d) de totale voorraad aan het einde van het kwartaal.
- (290.)
 Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
 Minister van Buitenlandse Zaken;
 Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
 Brigadecommandant van de Koninklijke Marcheaussee
 Stichting Bureau Internationale Vaart
 Handeling Het bijhouden van een administratie van aan de voorraad onttrokken reisdocumenten
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart, Stcrt. 1991/235, art. 51.3; Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 85.4; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 90.4; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 53.4
 Product Nummeradministratie
 Opmerking De nummeradministratie wordt voor elk soort reisdocumenten afzonderlijk bijgehouden. De burgemeester van 's-Gravenhage houdt een aparte nummeradministratie bij van nooddocumenten, verstrekt aan vluchtelingen en staatlozen.

(291.)
 Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
 Minister van Buitenlandse Zaken;
 Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
 Handeling Het bijhouden van een administratie van verstrekte reisdocumenten (anders dan
 nooddocumenten) en de daarin opgenomen bijschrijvingen.
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188,
 art. 71.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt.
 1994/248, art. 77.1
 Opmerking De gegevens moeten gedurende elf jaren na de datum van verstrekking van het
 reisdocument worden bewaard (Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, art.
 71.3).

(292.)
 Actor Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
 Minister van Buitenlandse Zaken;
 Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
 Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
 Handeling Het bijhouden van een administratie van verstrekte nooddocumenten (en verlengingen
 daarvan)
 Periode 1991-
 Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188,
 art. 74.1; Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt.
 1994/248), art. 78.1; Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee, 31
 augustus 1994, Stcrt. 1994/248, art. 44.1
 Opmerking De administratie moet gedurende twee jaren na afloop van het kalenderjaar
 raadpleegbaar blijven (Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995, art. 74.4).

Reisdocumenten voor niet-Nederlanders

(293.)
 Actor Minister van Justitie
 Handeling Het onderzoeken of een vluchteling of vreemdeling aanspraak maakt op een
 Nederlands reisdocument
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 40.2
 Opmerking Het onderzoek vindt plaats in overeenstemming met de minister van Buitenlandse
 Zaken.
 Het onderzoek wordt feitelijk verricht door de korpschef van de Politie.
 Zie Paspoortuitvoeringsbesluit Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188), art. 24.1;
 Paspoortuitvoeringsbesluit Buitenland 1995 (Stcrt. 1994/188), art. 23.

(294.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het overeenstemmen met de minister van Justitie inzake het onderzoek of een
 vluchteling of vreemdeling aanspraak maakt op een Nederlands reisdocument
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 40.2

Opmerking Feitelijk betreft het hier:
a. het beschikken op een aanvraag van een reisdocument, ingediend bij een burgemeester door een vluchteling of vreemdeling, of
b. het vermelden op het aanvraagformulier of er tegen het verlenen van een reisdocument bedenkingen bestaan.
(Zie Paspoortuitvoeringsbesluit Nederland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 24.2 en 25.3 ; Paspoortuitvoeringsbesluit Buitenland 1995, 31 augustus 1994, Stcrt. 1994/188, art. 23.)

(295.)

Actor Minister van Buitenlandse Zaken
Handeling Het adviseren van de gouverneur van de Nederlandse Antillen / van Aruba inzake de verstrekking van een Nederlands reisdocument aan een niet-Nederlander die niet kan bewijzen dat hij als vluchteling of staatloze tot de Nederlandse Antillen / Aruba is toegelaten
Periode 1991-
Grondslag Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995, 31 augustus 1994, Stb. 1994/118, art. 22

Weigering en vervallenverklaring

(296.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het opstellen en bijhouden van een register van personen ten aanzien van wie gronden tot weigering of vervallenverklaring van het paspoort bestaan
Periode 1992-
Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 25.3 en 47.4
Product Register paspoortsignalering

(297.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het vaststellen van een reglement voor het register paspoortsignalering
Periode 1992-
Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 25.6
Product Privacyreglement register paspoortsignalering (Stcrt. 1991/235)
Opmerking De Wet Persoonsregistraties (Stb. 1988/665) schrijft voor dat voor een persoonsregistratie van het Rijk een reglement wordt vastgesteld (art. 19), en geeft aan, welke onderwerpen dit reglement moet bevatten (art. 20).

(298.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
Handeling Het aanwijzen een ambtenaar voor het invoeren of wijzigen van gegevens in en het verwijderen van gegevens uit het register paspoortsignaleringen
Periode 1992-
Grondslag Privacyreglement register paspoortsignaleringen, 18 november 1991, Stcrt. 1991/235, art. 2.2

(299.)
 Actor Openbaar Ministerie / Procureur-Generaal
 Rechter-commissaris
 Minister van Defensie
 Minister van Algemene Zaken
 Minister van Buitenlandse Zaken
 Minister van Binnenlandse Zaken
 Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
 Minister van Volksgezondheid
 Bestuur van een openbaar lichaam dat bevoegd is heffingen of bijdragen te vorderen
 Orgaan belast met de uitvoering van sociale-verzekeringswetten
 Handeling Het indienen van een verzoek bij de minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998) / de minister van GSI (vanaf 1998) tot plaatsing van een persoon in het Register
 paspoortsignalering
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 25.1-2
 Bron Memorie van Toelichting (Kamerstukken II, 1987/88, 20 393), 41-45.
 Opmerking Hieronder is tevens begrepen het intrekken van een dergelijk verzoek.

(300.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het verstrekken van gegevens uit het register paspoortsignaleringen aan een autoriteit die tot het verstrekken van reisdocumenten bevoegd is
 Periode 1992-
 Grondslag Privacyreglement register paspoortsignaleringen, 18 november 1991, Stcrt. 1991/235, art. 10.1 en 11
 Product O.a. signaleringslijsten

(301.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Minister van Buitenlandse Zaken
 Gemeentebestuur van 's-Gravenhage;
 Hoofd van een diplomatieke of consulaire post;
 Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
 Handeling Het bijhouden van een administratie van de personen ten aanzien van wie gronden tot weigering of vervallenverklaring van het paspoort bestaan
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991, Stb. 1991/498, art. 25.4

Paspoortgelden

(302.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken (tot 1998)
 Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (vanaf 1998)
 Handeling Het voorbereiden van een algemene maatregel van rijksbestuur inzake de aan het Rijk verschuldigde kosten en rechten ter zake van reisdocumenten
 Periode 1992-
 Grondslag Paspoortwet, 26 september 1991 (Stb. 1991/498), art. 7.1
 Product Besluit Paspoortgelden (Stb. 1991, 563)

(303.)

Actor Minister van Financiën
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het voordragen van een algemene maatregel van rijksbestuur inzake de aan het Rijk verschuldigde rechten voor het uitreiken van een reisdocument

Periode 1992-

Opmerking De Minister van Financiën is gekend in:
- Besluit Paspoortgelden (Stb. 1991, 563)

(304.)

Actor Minister van Buitenlandse Zaken
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het voordragen van een algemene maatregel van rijksbestuur inzake de aan het Rijk verschuldigde rechten voor het uitreiken van een reisdocument

Periode 1992-

Opmerking De Minister van Buitenlandse Zaken is gekend in:
- Besluit Paspoortgelden (Stb. 1991, 563)

(305.)

Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling Het overeenstemmen met de minister van Binnenlandse Zaken inzake het voordragen van een algemene maatregel van rijksbestuur inzake de aan het Rijk verschuldigde rechten voor het uitreiken van een reisdocument

Periode 1992-1998

Opmerking De Minister van Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken is gekend in:
- Besluit Paspoortgelden (Stb. 1991, 563)

(306.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van een model volgens welke een burgemeester of een door de Gouverneur van de Nederlandse Antillen of Aruba aangewezen autoriteit maandelijks een schriftelijke verantwoording aan de leverancier van de reisdocumenten zendt

Periode 1992-

Grondslag Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563, art. 3.1 en art. 5.1

(307.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van het bedrag dat een gemeente ter zake van afgegeven reisdocumenten aan het Rijk moet afdragen

Periode 1992-

Grondslag Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563, art. 3.2

(308.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het regelen van de wijze waarop de juistheid van het vastgestelde bedrag dat door een gemeente ter zake van de verschuldigde kosten aan het Rijk is afgedragen, wordt vastgesteld

Periode 1992-

Grondslag Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563, art. 3.4

(309.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het jaarlijks aanpassen van de bedragen in Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse valuta, genoemd in het Besluit paspoortgelden (Stb. 1991/563)
 Periode 1992-
 Grondslag Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563, art. 6.2
 Opmerking: De aanpassing geschiedt op 1 augustus aan de hand van de door de minister van Buitenlandse Zaken voor die datum vastgestelde administratiekoers.

(310.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Gemeentebestuur van 's-Gravenhage
 Brigadecommandant van de Koninklijke Marechaussee
 Stichting Bureau Internationale Vaart
 Hoofd van een diplomatieke of consulaire post
 Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het heffen van rechten voor het verstrekken van een reisdocument
 Periode 1992-
 Grondslag Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563, art. 7

Nieuwe Generatie Reisdocumenten

(398.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende de ontwikkeling en invoering van de Nieuwe Generatie Reisdocumenten
 Periode 1998-
 Product nota's, verslagen, rapporten
 Opmerking - Het betreft verschillende activiteiten, zoals het (doen) uitvoeren van frauderisicoanalyses, het ontwikkelen en aanbesteden van de Nieuwe Generatie Reisdocumenten, het opstellen van een calamiteitenplan voor invoering van de nieuwe generatie reisdocumenten, het organiseren van cursussen voor uitgevende instanties, het bijwonen van conferenties, enz.
 - Deze handeling is een verbijzondering van handeling 234 uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

(399.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het, mede in het kader van de totstandkoming van de Nieuwe Generatie Reisdocumenten, (laten) uitvoeren van onderzoeken op het gebied van de biometrie
 Periode 1998-
 Product verslagen, rapporten

(400.)
 Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
 minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
 Handeling Het, mede in het kader van de totstandkoming van de Nieuwe Generatie Reisdocumenten, (doen) ontwikkelen van een elektronische identiteitskaart
 Periode 1998-2003

Product nota's, verslagen, rapporten

Basisregister reisdocumenten

(401.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het (laten) ontwikkelen van een Basisregister Reisdocumenten

Periode 2001-

Grondslag Paspoortwet, als gewijzigd bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132), art. 4a, lid 1

Product correspondentie, rapporten

Opmerking Handeling uitgevoerd door BPR.

(402.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het beheren van het Basisregister Reisdocumenten

Periode 2001-

Grondslag Paspoortwet, als gewijzigd bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132), art. 4a, lid 1

Product Basisregister Reisdocumenten, exploitatiedocumenten

Opmerking - Handeling uitgevoerd door BPR. Het betreft het up-to-date houden van de gegevens in het register.
- Deze handeling is spiegel van handeling 281 (melden van diefstal en vermissing) van het Pivot-rapport 'Burgers te boek'.

(403.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het vaststellen van maatregelen en aanvullende regels betreffende beheer, gebruik en beveiliging van het Basisregister Reisdocumenten

Periode 2001-

Grondslag Paspoortwet, als gewijzigd bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132), art. 4a, lid 5, 8 en 9

Product voorschriften

Opmerking Het kan bij deze handeling gaan om aanvullende administratieve voorschriften, maar ook om regels omtrent gegevensverstrekking en privacy.

(404.)

Actor minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het beslissen op een verzoek tot verstrekking van gegevens uit het Basisregister Reisdocumenten

Periode 2001-

Grondslag Paspoortwet, als gewijzigd bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige

	bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132), art. 4a, lid 6 en 7
Product	beschikkingen
(405.)	
Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het aanwijzen van personen en instellingen die een gerechtvaardigd belang hebben bij verstrekking van gegevens uit het Basisregister Reisdocumenten
Periode	2001-
Grondslag	Paspoortwet, als gewijzigd bij de Rijkswet van 8 maart 2001 tot wijziging van de Paspoortwet, onder andere in verband met het daarin opnemen van enige bepalingen ter voorkoming van misbruik van reisdocumenten (Stb. 2001, 132), art. 4a, lid 6 en 7
Product	aanwijzingen

BeveiligingsNet

(406.)	
Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het (doen) ontwikkelen van een beveiligingsprotocol voor het beheren en verstrekken van reisdocumenten
Periode	2000-
Grondslag	onder meer: Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001
Product	BeveiligingsNet
Opmerking	In eerste instantie opgesteld als leidraad voor de gemeenten, later opgenomen in de PUN 2001.
(407.)	
Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het verwerken en/of toetsen van rapportages van door derden uitgevoerde beveiligingscontroles bij gemeenten
Periode	2001-
Grondslag	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 2001, art. 94, lid 3
Product	verzamelingen van rapportages
Opmerking	- PUN 2001 schrijft naast de jaarlijkse zelfevaluatie door gemeenten ook een driejaarlijkse externe controle voor, waarvan de resultaten in afschrift ook naar het agentschap BPR worden gezonden. - Al dan niet eerst in pilot-vorm zullen de interne en externe controles door BPR worden getoetst.
(408.)	
Actor	minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (2001-2003) minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)
Handeling	Het bijhouden van de belangrijkste gegevens betreffende de beveiliging op het gebied van het beheren en verstrekken van reisdocumenten
Periode	2001-
Grondslag	Bijv. PUN 2001, art. 93, lid 11
Opmerking	Zo moet de gemeente het BPR "terstond" op de hoogte stellen van q aanwijziging of vervanging van de beveiligingsfunctionaris.

Het ontwikkelen van de Nationale Chipcard

Het Nationaal Chipcard Platform (NCP) is in 1993 op initiatief van de ministers van Binnenlandse Zaken en Economische Zaken in het leven geroepen. Primair doel van het NCP was het bevorderen van het gebruik van de chipcard. In 1999 is het platform opgeheven. Per 1 januari 2000 is het NCP ondergebracht bij het Electronic Platform Nederland (ECP.nl).

De gegevens op de chipcard zijn opgeslagen in de chip van de kaart. Deze gegevens worden uitgelezen door een kaartlezer. Er zijn ook chipcards waarbij de gegevens op afstand gelezen kunnen worden, de zgn. contactloze chipcards. Er zijn kaarten waar alleen financiële gegevens op staan, zoals de chipknip en de chipper (elektronische portemonnee) of persoonsgegevens (identiteitsbewijs). Over het algemeen staat er een combinatie van gegevens op, zoals de bedoeling was bij de zorgpas. Op deze kaart, die er niet gekomen is, zouden persoons- en medische gegevens voor de zorgverlener en persoons- en financiële gegevens voor de zorgverzekeraar komen te staan. Er zijn methoden om vast te stellen of de houder van de chipcard wel de juiste persoon is. Men vergelijkt bijv. ingetikte gegevens met in de chip aanwezige gegevens, of persoonlijke kenmerken zoals vingerafdrukken met in de chip opgeslagen kenmerken.

Concreet gezien houdt het NCP zich bezig met de ontwikkeling van de chipcard, het uitwisselen van ervaringen (wereldwijd) en het geven van voorlichting over het gebruik van chipcards in de meest brede zin. Op verschillende manieren probeert het NCP de toepassing van de chipcard te vergroten, o.a. door het voornemen tot participatie in projecten in diverse sectoren zoals in de gezondheidszorg (Zorgpas), openbaar vervoer (Vervoerspas) en Burgerzaken (Burger-service-kaart). Er worden projecten geïnventariseerd, waarna de resultaten gepubliceerd worden voor managers. Jaarlijks vindt een conferentie plaats waarin de stand van zaken tegen het licht wordt gehouden en een debat plaats vindt over nieuwe ontwikkelingen en het gebruik van chipcards. Tevens is een gids opgesteld waarin leveranciers van diverse toepassingen, systemen en kaartproducten vermeld staan. Een en ander heeft echter weinig opgeleverd. Het NCP is inmiddels opgeheven.

In het bestuur van het NCP hebben, naast BZK en EZ ook het Nederlands Normalisatie Instituut, de Consumentenbond, de Zorgverzekeraars, PTT, Siemens, NS, en enkele andere organisaties op het gebied van handel, vervoer, verzekeringen en gezondheidszorg zitting. Inhoudelijk wordt het bestuur bijgestaan door een programmacommissie, die verantwoordelijk is voor de coördinatie van pilots in diverse sectoren en deze op elkaar af probeert te stemmen. Het NCP wordt gefinancierd uit een bijdrage van de deelnemers, te weten de ministeries van BZK, Financiën en OCenW; de pilots gedeeltelijk uit de NAP-gelden (deze handeling wordt meegenomen in het RIO over innovatief technologiebeleid).

Het belangrijkste feit dat door het NCP tot stand is gebracht, is een open infrastructuur voor chipcardtoepassingen (OIC). Dit is een raamwerk van normen, standaards, procedures en afspraken die het mogelijk moet maken om, in principe, met elke chipcard van elke toepassing en elke kaart automatisch gebruik te maken. Alle relevante gegevens moeten beschikbaar zijn bij de instantie / gegevensbron in kwestie. Op basis van deze OIC is, in samenwerking met TNO, een Nederlandse praktijk-richtlijn (NPR) opgesteld. Dit kan beschouwd worden als het uitgewerkte raamwerk, met regels, normen en procedures. Ook zijn hierin privacyregels opgenomen over het gebruik van vertrouwelijke persoonsgegevens. Aan de hand van de NPR vindt door externe bedrijven certificering plaats. Het platform geeft aan welke bedrijven hier de beste kwaliteit leveren.

Handelingen

(311.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Minister van Economische Zaken
Handeling Het instellen van het Nationaal Chipcard Platform
Periode 1993-1999
Bron Interview met dhr. A. Oudenhooven
Product Instellingsbesluit

(312.)

Actor Nationaal Chipcard Platform
Handeling Het ontwikkelen van een open infrastructuur voor chipcardtoepassingen
Periode 1993-1999
Bron Interview met dhr. A. Oudenhooven
Opmerking Dit is een raamwerk van normen, standaards, procedures en afspraken

(313.)

Actor Nationaal Chipcard Platform
Handeling Het samenstellen van een gids waarin leveranciers vermeld worden die producten leveren voor het ontwikkelen van de chipcard
Periode 1994-1999
Bron Interview met dhr. A. Oudenhooven

(314.)

Actor Nationaal Chipcard Platform
Handeling Het inventariseren van projecten en het publiceren van de resultaten daarvan ten behoeve van het ontwikkelen van de nationale chipcard
Periode 1993-1999
Bron Interview met dhr. A. Oudenhooven
Opmerking Voorbeelden van projecten zijn de ontwikkeling van de Zorgpas en de Vervoerspas

(315.)

Actor Programmacommissie (voor de ontwikkeling van een nationale chipcard)
Handeling Het coördineren en zoveel mogelijk op elkaar afstemmen van pilots in diverse sectoren ten behoeve van het ontwikkelen van de nationale chipcard
Periode 1993-1999
Bron Interview met dhr. A. Oudenhooven
Opmerking In de commissie zitten BZK, EZ, NS, PTT, Siemens, Zorgverzekeraars en enkele andere organisaties op het gebied van handel, vervoer, verzekeringen en gezondheidszorg.

Persoonsnummer

Achtergrond

Het persoonsnummer wordt in het voorliggende document behandeld, omdat dit onderwerp kan worden gezien als een bijzondere vorm van bevolkingsadministratie. Het directie Informatisering Openbare Sector (IOS) houdt zich er beleidsmatig mee bezig.

In november 2002 schetste de minister van BZK de achtergrond van het persoonsnummerbeleid (TK, vergaderjaar 2002-2003, 28 600 VII, nr. 21). Dit onderwerp moet worden gezien in het bredere verband van de overheidsinformatiehuishouding. Om als overheid daadkrachtiger, doelmatiger, klantgerichter, controleerbaarder en zonder onnodige bureaucratie en administratieve lasten te kunnen optreden, moet de overheid haar gegevenshuishouding op orde hebben. Op dat terrein zijn er al verschillende initiatieven ontwikkeld, waaronder de modernisering van de GBA en het programma Stroomlijning Basisgegevens. Dit laatste programma, dat werd opgezet in 2000 en dat zelf weer een pijler vormde van het Actieprogramma Elektronische Overheid¹, richt zich op de stroomlijning van de vitale gegevens van de overheid, de gegevens die intensief, in meerdere ketens en door een groot aantal organisaties met een publieke taak worden gebruikt. In dat licht beoogt het programma te komen tot een stelsel van zogenoemde 'authentieke registraties', zoals de GBA, het Basisbedrijvenregister, het Gebouwenregister, het Basisregister Adressen en het Geografisch Kernbestand. Anno 2003, het jaar waarin het project Stroomlijning Basisgegevens formeel werd afgerond, is de basis van deze registers gelegd en zal met de implementatie ervan moeten worden begonnen.

Binnen de gegevenshuishouding van de overheid vervullen persoonsnummers een spilfunctie. De beleidskaders daarvoor dateren al van 1988 en zijn sinds 1994 niet meer aanmerkelijk gewijzigd. In de praktijk bleek en blijkt het SoFi-nummer te fungeren als een soort persoonsnummer.

Om verschillende redenen was het echter noodzakelijk om het persoonsnummerbeleid te actualiseren. Zo is door de ICT-ontwikkelingen het gebruik van persoonsgegevens toegenomen (het is eenvoudiger en effectiever geworden), terwijl tegelijk ook het privacybeleid zich sterk heeft ontwikkeld. Als belangrijkste motief voor modernisering van het persoonsnummerbeleid werden echter de volgende redenen aangevoerd: vernieuwingen binnen de overheid (zoals klantgerichte, één-loket-dienstverlening), reductie van de administratieve lasten, koppeling van gegevens voor opsporing en handhaving en bestrijding van identiteitsfraude. Een nieuwe aanpak in uitgifte en beheer van persoonsnummers past daarmee ook in de ontwikkelingen betreffende stroomlijning van basisgegevens, zoals hierboven geschetst.

Medio 2001 stelde de Regiecommissie Stroomlijning Basisgegevens een interdepartementale, ambtelijke commissie in met de opdracht nieuwe kaders te formuleren voor het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid. Deze commissie - onder leiding van de voormalige burgemeester van Amsterdam, Ed van Thijn - kwam in juni 2002 met het rapport "Persoonsnummerbeleid in het kader van identiteitsmanagement". Het advies bracht de volgende vier kernelementen:

- *introdactie van een Burger Service Nummer (BSN);*
dit nummer is gebaseerd op het sofi-nummer; maar geldt ook voor geregistreerde in het systeem van de belastingdienst, dus voor iedereen die een sofinummer heeft krijgt ook een BSN. Er komt tevens een Wet op het Burger Service Nummer;
- *sectoraal persoonsnummerbeheer;*

¹ Dit omvangrijke programma beoogde: een goede elektronische toegankelijkheid van de overheid, een betere publieke dienstverlening en een verbeterde interne bedrijfsvoering bij de rijksoverheid (TK, vergaderjaar 1998-1999, 26 387, nr. 1).

iedere minister is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van persoonsnummers binnen zijn sector;

- *inrichting overkoepelende beheervoorziening*;
voor de coördinatie van de uitgifte van het BSN;
- *inrichting vertrouwensfunctie*.
ter waarborging van autorisaties, authenticiteit, integriteit en vertrouwelijkheid.

Het vervolg van het advies behelst een aantal “actielijnen” (waaronder de hierboven aangegeven punten en een kosten/baten-analyse), waarna in principe eind 2003 een beslissing over daadwerkelijke invoering van het persoonsnummer zal moeten zijn genomen. Plus het opstellen van een wetgevingskader

Handelingen persoonsnummer

beleid en regelgeving

(393.)

Actor minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende (invoering van) persoonsnummers

Periode 1988-

Product o.a. beleidsnota's, beleidsnotitie's, rapporten, adviezen, evaluaties

Opmerking Deze handeling is een verbijzondering van de handelingen 1 en 2 uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek', aangezien het een specifiek bevolkingsadministratie-onderwerp betreft dat los staat van het in het rapport centraal staande GBA-thema.

(394.)

Actor minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid (1998-2003)
minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (2003-)

Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van wet- en regelgeving, dan wel het zelf vaststellen van besluiten en regels, betreffende (invoering van) persoonsnummers

Periode 1988-

Product o.a. wetten, AMvB's, KB's

Opmerking Deze handeling is een verbijzondering van handeling 3 uit het Pivot-rapport 'Burgers te boek', aangezien het een specifiek bevolkingsadministratie-onderwerp betreft dat los staat van het in het rapport centraal staande GBA-thema.

Advies

(395.)

Actor minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Handeling Het instellen van een interdepartementale adviescommissie betreffende het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid (Commissie-van Thijn)

Periode 2001-2002

Product instellingsbesluit

Opmerking De minister van BZK was secretariaatshouder van de Regiecommissie

Stroomlijning Basisgegevens, die de Commissie-van Thijn instelde.

(396.)

Actor	minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Handeling	Het benoemen van voorzitter en leden van de interdepartementale adviescommissie betreffende het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid (Commissie-van Thijn)
Periode	2001-2002
Product	benoemingsbesluiten

(397.)

Actor	Adviescommissie betreffende het toekomstige persoonsnummerbeleid van de overheid (Commissie-van Thijn)
Handeling	Het uitbrengen van een advies betreffende nieuwe kaders voor het toekomstige persoonsnummerbeleid
Periode	2001-2002
Grondslag	adviesaanvraag
Product	advies "Persoonsnummerbeleid in het kader van identiteitsmanagement"

Overzicht van geraadpleegde bronnen

Wet- en regelgeving

Besluit van 24 oktober 1985 tot instelling van een Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb. 1985/569)

Besluit van 11 februari 1988 tot verlenging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb. 1988/158)

Besluit van 26 november 1991 tot verlenging en wijziging van de instelling van de Voorlopige Raad voor de persoonsinformatievoorziening (Stb. 1991/629)

Bevolkingsadministratie (1936/1945 - 2003)

Wet bevolkings- en verblijfsregisters, 17 april 1887 (Stb. 1887/67)

Besluit bevolkingsboekhouding 1936, 31 maart 1936 (Stb. 1936 / 342)

Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding, 3 augustus 1944 (Stb. 1944 /E 56)

Besluit Reconstructie Bevolkingsboekhouding, 7 maart 1945 (Stb. 1945/F 21)

Besluit bevolkingsboekhouding 1967, 29 augustus 1967 (Stb. 1967 / 442)

Circulaire van de minister van Binnenlandse Zaken aan de gemeentebesturen, inhoudende een verbod op het verstrekken van inlichtingen omtrent het lidmaatschap tot een kerkgenootschap of vereniging met een godsdienstig doel, 13 oktober 1977, Nr. B77 / 2911, Directie Binnenlands Bestuur, Afd. Wetgeving en bestuurszaken

Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, houdende de instelling van de Commissie Automatisering Inlichtingen Bevolkingsregisters, 10 oktober 1963 / Nr. B63 / 2120 Afdeling BB, Stcrt. 1963/203

Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, houdende de instelling van de Commissie Registratie Persoonsgegevens, 29 januari 1968 / Nr. CG68 / U146 Directie O.A.R., Stcrt. 1968/25
Reglement proefbestand CPA, Stcrt. 1976/70

Wetsvoorstel op de Centrale Personenadministratie (Hand. II)

Beschikking van de minister van Binnenlandse Zaken, houdende de instelling van de Commissie Automatisering Gemeentelijke Bevolkingsboekhouding, 9 februari 1981, Nr. B80, 3370

Regeling praktijkproef GBA, 15 november 1988 / Nr. GBA 88 / 1265, DGOB, Stcrt. 1988/241

Besluit van de minister van Binnenlandse Zaken, houdende de instelling van de Begeleidingsgroep GBA, 31 mei 1989 / GBA 88 / 14 / U 9, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur (Stcrt. 1989/130)

Besluit voorbereiding GBA, 5 oktober 1990 (Stb. 1990/539)

Regeling voorbereiding GBA, 16 augustus 1991, GBA91/U60/DGOB/ Projectbureau GBA (Stcrt. 1991/172)

Tijdelijke regeling beproeving vestigingsregister, 28 april 1994, GBA 94/U45, DGOB / GBA, Stcrt. 1994/83, art. 2.1

Wet GBA, 9 juni 1994 (Stb. 1994/494)

Besluit GBA, 12 september 1994 (Stb. 1994/691)

Regeling GBA, 23 september 1994 / GBA94 / U128 (Stcrt. 1994/ 187)

Regeling overdracht vestingsregister en centrale registers, 12 juli 1996, GBA96/U89, DGOB, GBA (Stcrt. 1996/176)

Reisdocumenten (1992-1999)

Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (Stcrt. 1991/235)
Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland (Stcrt. 1991/235)
Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba (Stcrt. 1991/235)
Paspoortuitvoeringsregeling Bureau Internationale Vaart (Stcrt. 1991/235)
Paspoortwet, 26 september 1991 (Stb. 1991/498)
Besluit paspoortgelden, 8 november 1991, Stb. 1991/563
Paspoortuitvoeringsregeling Nederland 1995 (Stcrt. 1994/188)
Paspoortuitvoeringsregeling Buitenland 1995 (Stcrt. 1994/188)
Paspoortuitvoeringsregeling Nederlandse Antillen en Aruba 1995 (Stcrt. 1994/188)
Paspoortuitvoeringsregeling Koninklijke Marechaussee 1995 (Stcrt. 1994/188)

¹ Deze directie was in 1966 in het leven geroepen als Directie Organisatie en Automatisering Rijksdienst. In de jaren 1969-1970 fungeerde ze onder de naam Directie Organisatie Rijksdienst. De aanduiding Directie A en O dateert van 1970/1971.

² De feitelijke werkzaamheden op dit terrein werden al vanaf september 1990 door DGOB uitgevoerd, onder verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Zaken. Zie hierna, blz. ...

³ Aanvankelijk, in 1811, was er sprake van één register van huwelijksaangiften en -afkondigingen, maar in 1879 is deze gesplitst in twee registers. Het register van huwelijksafkondigingen werd in 1935 afgeschaft. Van recenter datum is het register van huwelijks toestemmingen (1913).

⁴ Tegenwoordig Burgerlijk Wetboek, Boek I, Titel 4.

⁵ Koninklijk Besluit van 29 september 1828, Stb. 1828/57.

⁶ Wet van 22 april 1879 tot wettelijke regeling der tienjarige algemeene volkstellingen, Stb. 1879/63.

⁷ Besluit van de Opperbevelhebber van Land- en Zeemachten van 29 mei 1940 (Stb. 1940, O 303) tot uitstel van de volks- en beroepstelling en van de bedrijfstelling.

⁸ Wet van 28 december 1946, Stb. 1947, G 409.

⁹ Volkstellingenwet van 9 juli 1970 (Stb. 1970, 323), art. 11.3-4.

¹⁰ Wet van 30 september 1981, houdende voorzieningen inzake het niet houden van een algemene volkstelling in de jaren 1980-1981. Memorie van toelichting in Kamerstukken II, 1980/81, 16 455 nr. 3-6.

¹¹ F. van der Doe, A.G. de Vries en Ch.M. Zeegers, *Geschiedschrijving van de toekomst. Een onderzoek naar instituties en handelingen met betrekking tot de algemene wetenschappelijke voorbereiding van het Regeringsbeleid (1892) 1945-1996*. PIVOT-rapport nummer 53 ('s-Gravenhage 1998).

¹² R. te Slaa, *Persoonsregistraties. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein persoonsregistraties 1968-2000*, PIVOT-rapport nr. 106 ('s-Gravenhage, 2000).

¹³ Wet van 17 april 1887 (Stb. 1887/67), bij de wijziging van 24 juli 1948, Stb. 1948/I 335 'Wet bevolkings- en verblijfsregisters' gedoopt.

¹⁴ E. Burger, P.L. Groen en J. Steenhuis, *Gedane buitenlandse zaken. Een institutioneel onderzoek naar de beleidsterreinen buitenland en ontwikkelingssamenwerking, 1945-1990*, PIVOT-rapport nummer 103 ('s-Gravenhage 2000).

¹⁵ W.A. Fijnheer, *Overheidsinformatievoorziening. Een rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein overheidsinformatievoorziening in de periode 1945 - 2003* ('s-Gravenhage 2001).

¹⁶ Archiefwettelijk blijft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties belast met de zorg voor de archieven van DGOB.

¹⁷ W.A. Fijnheer, *Overheidsinformatievoorziening. Een rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein overheidsinformatievoorziening in de periode 1945 - 2003* ('s-Gravenhage 2001).

¹⁸ R. te Slaa, *Persoonsregistraties. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein persoonsregistraties 1968-2000*, PIVOT-rapport nummer 106 ('s-Gravenhage, 2000).

¹⁹ Voor de verhouding tussen de BOCO en de minister van Binnenlandse Zaken, zie: Fijnheer, *Overheidsinformatievoorziening*, hoofdstuk 3.3.1.4.

²⁰ Stb. 1849/56.

²¹ Nederlanders en Nederlandse onderdanen die tijdelijk in het land verbleven, moesten in het bevolkingsregister worden opgenomen, als ze van de 90 dagen volgend op hun aankomst tenminste 31 nachten nachtrust in Nederland hielden. Voor vreemdelingen lag het criterium hoger: zij hoefden pas opgenomen te worden, als ze van de 360 dagen volgend op het aankomst minimaal 181 nachten nachtrust in het land hielden.

²² Onder "gezinshoofd" werd verstaan: vader, dan wel ongehuwde / gescheiden moeder of weduwe.

-
- ²³ Vrouwen konden echter weldegelijk als gezinshoofd worden aangemerkt, bijvoorbeeld als ze weduwe was en ongehuwde (stief)kinderen bij haar inwoonden, of als zij het oudste lid van een samenwoning van drie of meer personen was.
- ²⁴ Niet alle kerken maakten gebruik van deze mogelijkheid. Doch onder de kerken die dat wel deden, bevonden zich in ieder geval de grootste: de Nederlands Hervormde Kerk en het Rooms Katholiek Kerkgenootschap.
- ²⁵ Zie J. Velsink, *Bestuurlijke en financiële organisatie lagere overheden.. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein bestuurlijke en financiële organisatie van lagere overheden, 1945 - 2003*, PIVOT-rapportnummer ... ('s-Gravenhage 2001), m.n. het hoofdstuk Toezicht.
- ²⁶ Wel werd dan op de persoonskaart aangetekend dat de betreffende persoon bezwaar had tegen opname van gegevens omtrent zijn levensbeschouwing.
- ²⁷ Besluit bevolkingsboekhouding, 31 maart 1936 (Stb. 1936/342), art. 21, eerste lid; gewijzigd bij KB van 11 oktober 1949 (Stb. 1949 / J 457).
- ²⁸ *Centrale personen-administratie. Een publikatie over de voorbereiding van een wettelijke regeling* ('s-Gravenhage 1976).
- ²⁹ Dit gold echter niet voor artsen, tandartsen, verloskundigen en apothekers.
- ³⁰ In hetzelfde jaar waren reeds 14 miljoen A-nummers verstrekt, waaronder 2 miljoen aan personen die reeds uit het bevolkingsregister waren afgevoerd.
- ³¹ De 'Staatscommissie Koopmans' was in 1972 door de minister van Justitie in het leven geroepen om de overheid van advies te dienen inzake wettelijke en andere maatregelen ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met geautomatiseerde registratiesystemen. Zie R. te Slaa, *Persoonsregistraties*, 16 en 45.
- ³² De deelnemende gemeenten waren Amersfoort, Dordrecht, Leidschendam en Zoetermeer.
- ³³ De aanvankelijk geplande invoeringsdatum van de GBA was 1 januari 1989. De termijn was opzettelijk kort gesteld, omdat voorzien werd dat het project toch wel zou uitlopen.
- ³⁴ Hierbij liet zij zich bijstaan door het adviesbureau *Moret & Limperg registeraccountants*.
- ³⁵ In de wet- en regelgeving wordt onderscheid gemaakt tussen het [datacommunicatie]netwerk en het GBA-netwerk. Met het laatste wordt aangeduid: het datacommunicatienetwerk zonder het telecommunicatiegedeelte, d.w.z. zonder het gedeelte dat voor het *transport* van de berichten bestemd is.
- ³⁶ Tijdens de praktijkproef van 1988 en volgende jaren waren deze aan het netwerk opgedragen; de firma *General Electric Information Services* is hier de laatste jaren mee belast.
- ³⁷ Stcrt. 1813/1814, 4.
- ³⁸ Zie Burger, Groen en Steenhuis, *Gedane buitenlandse zaken*, met name de handelingen van DAZ/PP, het paspoortbureau van Buitenlandse Zaken.
- ³⁹ Kamerstukken II 1984/1985 18 600, Hoofdstuk VII, nr. 7.
- ⁴⁰ KEP was een samenwerkingsverband van Kodak Odijk, drukkerij Elba te Schiedam en Philips Telecommunicatie in Den Haag. Naderhand werd de naam gewijzigd in Kenmerk en Personificatie B.V.
- ⁴¹ Kamerstukken II 1987/88 20 559
- ⁴² Motie Patijn, Kamerstukken II, 1981/82 16 653, nr. 7; motie Van Iersel, Kamerstukken II, 1984/85, 18 600, Hfdst. IV en VII, nr. 123).
- ⁴³ Kamerstukken II 1989/90, 20 393, nr. 16, blz. 6.
- ⁴⁴ Dit voor zover het personen die zijn opgenomen in het persoonsregister of (vanaf 1994) de basisadministratie van de gemeente.
- ⁴⁵ C.K. Berghuis, W. Hoffstädt, W.D. Küller, *De toelating van vreemdelingen. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein toelating van vreemdelingen, 1945-1993*, PIVOT-rapport nummer 23 ('s-Gravenhage 1994).
- ⁴⁶ Paspoortwet, (Stb. 1991/ 498) art. 1, eerste lid, onder *b* en *h*.
- ⁴⁷ Paspoortwet (Stb. 1991 / 498), art. 44, onder verwijzing naar art. 40.
- ⁴⁸ Deze wijziging vond plaats in het kader van de invoering van het nieuwe, 'fraudigbestendige' Europese paspoort. De prijs die de producent voor de vervaardiging van dit paspoort vroeg, was dermate hoog, dat besloten werd van de heffing van de *rijksleges* af te zien om de kostenverhoging voor de burger te beperken. Zie Nota van Toelichting op de wijziging van het Legesbesluit 1983 (Stb. 1988/61, blz. 5-6). Zie verder Nota van Toelichting op het Besluit paspoortgelden (Stb. 1991/563).
- ⁴⁹ Voor de Nederlandse gemeenten gelden de terzake gestelde voorschriften in de gemeentewet (Stb. 1851/85), art. 279; Gemeentewet (Stb. 1992/96), art. 227-228.